

Hellen en Cornel
Kroniek van een fantastische relatie

Geschreven door
Désirée van Osch

Publicatiedatum: februari 2022

Copyright is van Désirée

Inhoud

Proloog	4
Prudentia	6
De ontmoeting.....	8
Iustitia.....	19
De eerste afspraak.....	21
Temperantia	26
Ze gaan verder	27
Fortitudo.....	35
Alex en Max	37
Fides	41
Vertrouwensbreuk	42
Spes	47
De tijd erna	49
Caritas.....	53
Epiloog.....	55

Earth, Wind & Fire

Every man has a place, in his heart there's a space,
And the world can't erase his fantasies
Take a ride in the sky, on our ship fantasii
All your dreams will come true, right away

And we will live together, until the twelfth of never
Our voices will ring forever, as one

Every thought is a dream, rushing by in a stream,
Bringing life to our kingdom of doing
Take a ride in the sky, on our ship fantasii
All your dreams will come true, miles away

Our voices will ring together until the twelfth of never,
We all, will live forever, as one

Come see victory, in the land called fantasy
Loving life, a new decree,
Bring your mind to everlasting liberty

Our minds will explore together, old worlds, we conquer, forever
We then, will expand love together, as one

Come to see, victory in a land called fantasy,
Loving life, for you and me, to behold, to your soul is ecstasy
You will find, other kind, that has been in search for you,
Many lives has brought you to
Recognize it's your life, now in review
And as you stay for the play, fantasy, has in store for you,
A glowing light will see you through

It's your day, shining day, all your dreams come true
As you glide, in your stride with the wind, as you fly away
Give a smile, from your lips, and say
I am free, yes I'm free, now I'm on my way

Songwriters: Eddie Del Barrio / Maurice White / Verdine White / Verdine Adams White

Songteksten voor Fantasy © Sony/ATV Music Publishing LLC

Proloog

*Take a ride in the sky, on our ship fantasii
All your dreams will come true, right away*

Heel af en toe fantaseer ik dat hij terug is. Dat hij ineens voor de voordeur staat. Ik hoor de deurbel en vraag me af wie het kan zijn. De meeste visite die ik krijg, komt onverwachts. Ik nodig niet vaak meer mensen uit. De voordeur is van glas. Daar staat een man. Een grote man. Een beetje bonkig. Geen elegante man. Zijn armen zijn aan de korte kant. Net als zijn benen. Hij heeft zo'n bouw waarbij het lijf de meeste ruimte inneemt. Bij mij is het net andersom: ik heb lange armen en lange benen, slungelig. Een goede vriend noemde mij altijd Tante Sidonia. Maar die zie ik nooit meer. Zijn lijf is in staat kracht te zetten. Hij heeft korte spieren. Zijn hoofd is rond en bijna klein voor zijn romp. Maar het is het mooiste hoofd dat ik ken. Zijn lippen zijn dun en krullen zich in een lachje: half spottend, half gemeend. Zijn hoektanden steken wat uit en veroorzaken die spot. Dat realiseer ik me nu pas. Nu ik zo lang dat lachje niet heb gezien. Onder de klep van zijn petje kijken zijn ogen mij aan. Grote, bruine ogen. Ze kijken triomfantelijk alsof ze zeggen willen: zie je nou wel? Als hij me ziet, legt hij zijn hand op de deurknop omdat hij niet kan wachten tot ik de deur open doe. Maar ik ben blijven staan, zodra ik hem herkende. Zo plotseling ben ik alle controle over mijn benen ben verloren. Alle lucht uit mijn longen is weg. Ik kan me niet bewegen. Ik weet niet meer hoe. Ik kan alleen maar naar hem kijken. Kijken en nog eens kijken. Seconden verstrijken. Hij legt nu beide handen op het glas en brengt zijn hoofd dichterbij me toe. Zijn lippen bewegen. Hij zegt iets door het glas heen. Ik probeer te luisteren. Mijn oren doen het nog en ik versta: Ik ben terug, ik ben terug.

In die fantasie laat ik hem daarna natuurlijk binnen. Hij pakt me vast, zo stevig dat het pijn doet. Maar dat voel ik niet. Ik leg mijn hoofd op schouder. Voor zijn borst ben ik te lang. Ik sla mijn armen om hem heen. Ik duw mezelf helemaal in dat krachtige lijf. Mijn handen trekken hem nog dichterbij tegen me aan. Ik weet op dat moment zeker: ik laat hem nooit meer los. Als hij nu weer gaat, ga ik met hem mee. Geen twijfel mogelijk. Hij wringt me los en duwt me van zich af. Zodat hij me kan kussen. Overal op mijn gezicht. Op mijn wangen, mijn mond, mijn kin, mijn voorhoofd. Zijn lippen worden nat. Ik merk dat er een onafgebroken stroom tranen over mijn wangen loopt. Huilen. Ik kan zo goed huilen. Maar nu heb ik niet door dat ik huil. Minuten gaan voorbij. Hoe voelt het voor iemand die dagen lang niet heeft kunnen drinken en dan plotseling in een rivier met koel, stromend water valt? Of de bevrijding van iemand die dagen onder puin heeft gelegen terwijl de druk van het puin steeds meer toeneemt. Of degene die bijna verdrinkt maar dan uit het water opstijgt en zijn longen weer kan vullen met zuurstof? De vergelijkingen met mensen in doodsnood dringen zich gemakkelijk aan me op. Zo voel ik me nu ook: bevrijd, gered van een tergend langzame stervensweg. Als we eindelijk zijn uitgekust, moet ik hem vertellen wat hij allemaal heeft gemist de afgelopen jaren. Ik weet precies wat ik hem ga vertellen, want ik heb het regelmatig geoefend. De pijn van de eenzaamheid is zo moeilijk onder woorden te brengen dat ik dat voor later zal bewaren. Ook begin ik natuurlijk niet over de zorgen die ik onafgebroken heb gehad over de kinderen. Ik laat me allereerst uit over de meer alledaagse zaken. Alle dingen die maar steeds kapot gaan en die ik zonder hem moet zien te maken. Alle werkjes die hij voor zijn rekening bleek te nemen en die ik nu zelf moest doen. Dag in dag uit. Terwijl ik me toen niet eens realiseerde dat hij die werkzaamheden op zich had genomen. Om ons huishouden draaiende te houden. De weerzin die ik nog steeds heb bij elk kopje thee dat ik zet, omdat ik het zonder hem moet opdrinken. Natuurlijk zou ik hem vertellen over de ontrouw van bepaalde vrienden, het onbegrip en de hardheid van weer anderen. Maar ook de zorg en de liefde uit richtingen waar ik het niet had verwacht. Hij zou van sommige gebeurtenissen niet verbaasd zijn. Zijn nuchterheid en realiteitszin hebben het immers altijd gewonnen van mijn idealisme en dromerigheid. Dat is echt niet anders, nu hij weer terug is. Weer terug. Hij is weer terug. Mijn hart bonst en dreigt uit mijn borst te springen.

Maar ik weet het hoor: het is maar een fantasie. Het is niet zoals in die soap-serie waar de hoofdrolspeelster haar overleden man ineens onder de douche aantreft. “Goedemorgen lieverd, ik moet opschieten want ik ben al laat.” Dat alle ellende maar gedroomd blijkt te zijn. Zo is het niet. Zo gaat het ook niet worden. Fantaseren is mogelijk. Maar terugkeren uit de dood niet. Als je dat wilt geloven moet je gek zijn. En gek, nee dat ben ik niet.

Prudentia

(wijsheid)

“Jij redt het wel”, zei mijn man. Hij doelde daarmee op de tijd die voor mij komen zou na zijn dood. “Natuurlijk”, zei ik hem. Ik had ook echt geen twijfel daarover. Wat nou, ik was toch zeker een zelfstandige vrouw? Ik stond stevig in het leven; sterker nog: voor mij was het leven altijd maakbaar geweest. Zelfs met tegenslag, en die hadden we zeker gehad want het was niet de eerste keer dat mijn man ziek werd, haalden we de overwinning. De dood had geen plek in ons leven. Wat we wilden, dat deden we. Was ik daarin niet degene die sturing gaf? Degene die ‘s ochtends wakker werd en voor die nieuwe, frisse, blanco dag, de invulling aangaf? Met die levenslust die je van een sterke persoonlijkheid verwacht en waarin ons hele gezin meefibreerde? Natuurlijk zou ik het redden. Verder dacht ik er niet zo over na, hoe het zou zijn als hij er niet meer was. Dat varkentje zou later gewassen worden.

Het leven rolde ook nog eventjes door, de automatismen van vele jaren levenservaring. Mensen wilden op visite komen. Uitdrukking geven aan hun zorg om mij. Op een zondag na de dood van mijn echtgenoot, had ik twee van zijn broers met echtgenotes op ‘de koffie’. Tsjja, daar vroegen ze om toen ze neerploften op de bank. Terwijl ik me in de keuken op die gastvrije taak richtte, waren ze genoeglijk met zijn vieren aan het keuvelen over van alles en nog wat. Maar niet over hun broertje. Niet over mijn man. Later liepen we over de begraafplaats en moest ik ze manen tot stilte. De ene broer vertelde de andere broer een grapje en verstoorde daarmee de gewijde ruimte waarin mijn man begraven lag. Dat waren de momenten waarop ik voelde dat de radertjes van het leven langzaam tot stilstaan kwamen.

Of neem de autorit die ik in mijn eentje moest maken, want ja, ik moest sinds hij er niet meer was, alles in mijn eentje doen. Ik hielp mijn dochter verhuizen. Een klus die uiteraard door haar vader gedaan had moeten worden. De auto had ik op de brede stoep geparkeerd. Nadat we alle spullen hadden uitgeladen en geschikt in haar nieuwe verblijf, een veel te dure maar toch best aardige kamer in Amsterdam, kwam het moment voor mij om weer naar huis te gaan. De auto startte niet. De auto startte niet? Nee, de auto startte niet. Daar zat ik uren later naast de chauffeur van de sleepauto die de auto terug bracht naar mijn woonplaats. Hij praatte luidruchtig en was te geïnteresseerd in teveel persoonlijke details. Ik staarde naar buiten en kon niet geloven dat ik hier en nu in deze situatie zat. Wat was er gebeurd? Waar was mijn man? Langzaam voelde ik de radertjes van het leven nog langzamer draaien.

Tot het leven tot een halt kwam. Dat zal zo’n jaar na het overlijden van mijn man geweest zijn. Ik was er wel, maar ik leefde niet. Ondood noemde ik dat. Visite kwam niet meer. De auto verkocht ik. Ik was alleen van de vroege ochtend tot de late avond. Op vele dagen, vooral in het weekend, was mijn eigen stem, mijn enige gezelschap. Ik begon tegen de tv te praten. Bij het wakker worden, was daar elke dag dat genadeloze moment dat ik het wist: hij was dood, dood, dood. Bij het slapen gaan, net voor de overgang naar die heilzame leegte, was daar het ratelen van mijn hart. Paniek. Hij was dood, dood, dood.

Mensen begonnen met plattitudes om mij weer bij het leven te betrekken. Hij keek toch op ons neer. Ik hoopte van niet. Wat had hij aan het zien van zoveel verdriet en gemodder? Ik had toch altijd mijn herinneringen? Jazeker. Maar die deden ongelooflijk pijn. Dus liever niet. Het hondje bood me aanspraak. God, alsof een hondje mijn echtgenoot kon vervangen. En de allermooiste was natuurlijk dat hij het zo niet gewild zou hebben. Ja, maar hij had niets te willen he? Hij was dood, dood, dood.

Toen de radertjes van het leven tot stilstand waren gekomen, begon het verdriet. Daarvoor had ik ook al regelmatig gehuild. Huilen hoort bij de dood. Nog het meest om mijn medelijden met hem.

Dat hij er niet meer mocht zijn. Nog als ik dit schrijf, welt de emotie op. Maar het verdriet om mezelf kreeg me lang en stevig in zijn greep. Verdriet is een emotie die er 'gewoon' kan zijn. Alsof er een lek in de stuwwand van een groot meer is gemaakt, waardoor het water wegstroomt. Onuitputtelijk. Op vele momenten van de dag. Huilen als activiteit. Langzaam werd ik deelgenoot in wat ik noemde het Grote Geheim van het Grote Verdriet. Het rouwen om een verloren gegane houden van. Het losgeraakt zijn van een lijf en ziel dat bij het jouwe hoorde. Het afgesneden zijn. Het nooit meer.

Hij had het gezegd: "jij redt het wel". Maar hoe kon hij weten dat het onvoorzichtige woorden waren? Hoe kon hij weten dat de mens die hij verlaten moest, niet meer hetzelfde mens zou zijn? Omdat mijn hele beeld van wie ik was, gebaseerd was op het gedeelde leven met hem. Hoe verstandig mijn echtgenoot ook was geweest, over deze wijsheid beschikte hij niet.

De ontmoeting

Hellen

Langzaam vulde de trein zich met reizigers. Ze druppelden op hun gemak binnen met hun koffie of een half opgegeten broodje. De meesten met de onvermijdelijke oortjes in. In de nog stille trein waren de zachte geritselde klanken van wat voor muziek dan ook hoorbaar. De trein stond aan het beginpunt en reizigers konden de tijd nemen om rustig een plekje te zoeken en zich te installeren. Laptops klaptten op. Mobieltjes vertoonden hun beelden en een enkeling waagde zich aan de krant. Het was tenslotte een tweede klas coupé.

Hellen was als een van de eerste passagiers ingestapt. Ze had op tien seconden de intercity gemist omdat ze liep te telefoneren met haar zoon. Eigenlijk kwam het omdat ze gewoon niet goed had opgelet. Volgens de nieuwe dienstregeling had ze drie minuten meer voor de overstap, maar dan moet je nog altijd wel opletten hoe laat een trein het station binnenrolt. Dat had hij toch iets later gedaan dan gebruikelijk en door haar getalm omdat ze meer tijd had, schoven de deuren voor haar neus dicht. Haar sprintje was kansloos geweest omdat ze toch echt wat aan haar conditie moest gaan doen. Ze schrok er bijna van hoe kortademig die korte inspanning op perron 11 haar had gemaakt. Puffend had ze de wegglijdende trein nagekeken, mopperend omdat ze niet goed had opgelet. Niet voor de eerste keer vroeg ze zich af waarom overstappen er toch vaak toe leidde dat je hijgend en puffend net niet de trein haalde. Wat zou het fijn zijn als er voor elke overstap precies voldoende tijd was. Maar goed: dat was kennelijk te veel gevraagd voor de planners van de spoorwegen. Want die waren natuurlijk de schuld van dit alles.

De sprinter, dat eufemisme voor een trein die meer stilstaat dan zich voortbeweegt, vertrok een kwartier later en daar zat ze nu in. Nog een minuut en de trein zou vertrekken. Alle stoelen waren inmiddels bezet. Naast haar zat een fris uitzijende student die zijn aantekeningen zat door te nemen. Zoals altijd probeerde ze even te spieken of ze kon zien wat hij studeerde. Heel soms gaf dat aanleiding tot een praatje. Als hij even haar kant op keek en zij iets kon zeggen als “tentamen vandaag?”. Niet dat ze perse om een praatje verlegen zat. Het was haar automatische piloot waar ze op koerste. Het was iets wat ze altijd al had gedaan: een gesprekje aanknopen met mensen. Ook toen haar man er nog was. Goed beschouwd had ze dat van hem geleerd, want waar hij ook kwam, waren er mensen die graag met hem in gesprek raakten. Hij stelde een oprechte vraag, neem zoiets intrigerend als ‘waar kijkt u naar’ en al snel was de ander druk aan het woord. Hij stelde ze nooit teleur en babbelde met ze mee op die typerende manier van hem: alsof op dat moment alleen die ander voor hem bestond. Heel gemakkelijk had ze zijn manier van doen overgenomen. Zoals zoveel dat ze van hem had overgenomen. Maar niet alles was nu zonder hem nog bevredigend uit te voeren. Samen koffie drinken bijvoorbeeld. Snel verlegde ze haar aandacht naar de passagiers tegenover haar.

Twee dames van middelbare leeftijd zaten iets afgewend van elkaar en waren beide verdiept in hun mobiel. De linkse scrollde door FB schatte Hellen in gezien haar leeftijd was Instagram een brug te ver en de rechtse bekeek haar uiterlijk. Hellen gaf de linker dame de meeste kans op een bevredigende manier van tijdverdrijven. Het was druk zo vroeg in de ochtend en nu de zitplaatsen vergeven waren, namen de mensen positie in in het gangpad. Ter hoogte van de vrouw die toch maar geen genoeg van haar gezicht kreeg, was een man van middelbare leeftijd komen staan. Hij keek ongemakkelijk om zich heen. Zijn kleding straalde uit: waar is de eerste klas? Of eigenlijk: wtf doe ik hier? Door de drukte was die onbereikbaar geworden. Hellen keek naar buiten maar bestudeerde de man vanuit haar ooghoeken. Keurig gepoetste schoenen, scherpe vouw in de broek, zo scherp dat je het een pantalon moest noemen, lange, wollen jas tot net op de knieën en ja echt: leren handschoenen die zijn leren koffertje wat krampachtig vasthielden. Hij stond daar echt niet

lekker te staan. Toen de trein zich in beweging zette, verloor hij een beetje zijn evenwicht en moest hij de stoel vastgrijpen. Nee, echt geen ervaren treinreiziger.

De eerste tussenstop was nauwelijks drie minuten later en de student verzamelde zijn papieren. Succes wenste Hellen hem in gedachten toe. Wie weet dat deze laatste minuten studie hem net die ene tiende punt opleverde om de gangbare 5.5 te scoren. Langzaam kwam de trein tot stilstand en het stuivertje wisselen in een volle trein maakte een aanvang. Wie moesten eruit? Wie moesten er nog bij? De eerste klas-man draaide met de student en plofte naast Hellen neer, zijn koffertje op zijn schoot leggend. Hellen kon het wel waarderen dat hij zijn koffer niet op de grond neerzette. Wie doet dat nou met zijn tas? Hoe smerig is dat? Op de grond. Van een trein, veel smeriger plekken kon ze niet bedenken. Nou ja: openbare toiletten natuurlijk, maar de vloer van een trein was toch een goede tweede. De man voelde haar blik, draaide zijn hoofd in haar richting en glimlachte ontwapenend. Hij leek zich te verontschuldigen voor het feit dat hij zich zichtbaar ongemakkelijk voelde in de bomvolle trein. Vanwege een rugtas van een staande passagier die toevallig even echt geen erg in de uitstekende bult op zijn rug had, moest de man iets richting Hellen leunen. Ze knikte naar de koffer en zei:

‘Verstandig van u’.

Hij keek haar niet begrijpend aan.

‘Dat u hem niet op de grond zet’.

Nog meer onbegrip hoewel hij wel even een blik langs zijn knieën naar de grond wierp.

Ze had A gezegd, B moest volgen.

‘De NS zegt wel dat ze vloeren schoonmaakt, maar dat is denk ik 1 trein per maand.’

Ze was er maar weer eens in geslaagd een van haar vele klaagzangen aan te vangen. Hoe kreeg ze dat toch altijd voor elkaar? Werd ze daar nou zelf niet eens moe van? Ze verwachtte geen reactie en wilde zich al afwenden, toen hij zei.

‘Ik heb er geen idee van hoe vies een trein is ziet u. Ik reis nooit met de trein’.

Even stilte alsof hij deze onverwachte activiteit van hem nog moest laten indalen en vervolgde toen:

‘Mijn auto liet me in de steek vanochtend, dus ik moest wel. Ik geloof niet dat ik in de eerste klas terecht ben gekomen’.

Dat laatste met enige zelfspot, hoewel het natuurlijk ook als belediging voor alle aanwezige passagiers kon worden opgevat. Het leverde een opgetrokken wenkbrauw van de zelfonderzoekster aan de overkant op, maar dat kon ook zijn omdat ze inmiddels aan het inkleuren van haar gezicht was begonnen. Hellen kaatste het balletje terug, kon zij het helpen dat hij nou net haar stokpaardje volop de sporen gaf?

‘De eerste klas is toch helemaal niet meer van deze tijd? Die hoort er helemaal niet meer te zijn.’

‘O nee?’

Klonk hij nu geamuseerd? Dat liet Hellen niet over haar kant gaan.

‘Nee, zeker niet. Alle mensen moeten toch gewoon op tijd op hun werk zijn? Of in de collegebanken? Dan is zo’n eerste klas toch een relikwie uit de een of andere feodale geschiedenis?’.

Mijn god, waar haalde ze het vandaan? Ze was weer eens verbaasd over zichzelf. Haar buurman was het zeker. Nu was zijn grijns openbaar als reactie op haar woorden.

‘Feodale geschiedenis? Volgens mij is de eerste klas alleen bedoeld voor mensen die wat rustiger willen zitten’,

pareerde hij.

Cornel

Haar ogen schoten vuur. O jee besepte hij: iets heel erg verkeerd gezegd. Ze begon een betoog af te steken over dat alle mensen wel rustiger wilden zitten dan de NS kon aanbieden. Maar dat de meeste mensen daar geen geld voor hadden. Of hij wist, nee natuurlijk niet want hij reisde dus nooit met de trein, hoe ontoegankelijk de trein voor de ouderen, de zwakkeren, de gehandicapten, de zieligen, de zwangere vrouwen en zo nog wat uitzonderingsgevallen was. Hoe belachelijk duur het reizen met de trein was in een landje zo klein als een postzegel. Hoeveel geld dat de Nederlandse economie wel kostte, maar ja: daar hoor je politici niet over want die reizen nooit met de trein. Net toen hij dacht dat er bij zijn medepassagiere een ernstig steekje los zat en dat kennelijk van zijn gezicht was af te lezen, voorkwam ze dat haar betoog niet op een tirade begon te lijken door ineens op zachtere en mildere toon een verhaal aan te vangen over dat lieve oude menneke dat ze laatst tegenkwam en die zo zichtbaar moeite had met instappen. Zo dapper van hem dat hij dat toch nog durfde en dat er toen een lieve jonge jongen was geweest die voor de oude man was opgestaan. Zij kon dat niet doen want ze stond al en dat andere lieve mensen de oude man hadden helpen met uitstappen. Haar gezicht dat tijdens de opsomming van de ongemakken van de NS op onweer had gestaan, met een diepe frons op haar voorhoofd, kreeg een zo’n warme gloed bij de herinnering aan de behulpzaamheid van mensen in de trein, dat hij zich afvroeg of hij het wel goed zag. Maar hij wist zeker dat hij in haar ogen een glans ontdekte die er tijdens de NS-tirade (want ja dat was het toch eigenlijk toch wel) niet was. Gedwongen door het feit dat hij zich op zijn smalle plekje nauwelijks kon verroeren, laat staan zijn koffertje openmaken om daar zijn krant uit te halen, bleef hij naar haar staren. Om toch wat te zeggen te hebben, flapte hij eruit:

‘U beleeft zo nog al wat in de trein’.

Het was een oprechte tegenzet van hem, waarschijnlijk ingegeven door zijn angst om haar niet nog een keer te triggeren hoewel hij natuurlijk om de dooie dood niet bang was voor een vrouw als zij maar nou ja hij zat nou eenmaal in een trein. Zijn medepassagier pakte dat vredesoffer als zodanig op. Ze wierp hem een glimlach toe die betiteld kon worden als van oor tot oor, zo open was hij, om niet te zeggen: ontwapenend. Haar gezicht lichtte er van op. Het was een gezicht zoals hij dat dagelijks zag, omringd als hij was door vrouwen die op de kantoren waar hij kwam, al die werkzaamheden uitvoerden die nou eenmaal met ‘papier’ te maken hadden of met het stroomlijnen van de communicatie tussen mensen. Nou ja: stroomlijnen, vaak waren die vrouwen in zijn ogen hinderlijke tussenkomsten tussen hem en de mensen die er echt toe deden. Hoeveel moeite hij soms moest doen om zo’n vrouw eerst uit te leggen dat zijn verzoek haast had, dat haar baas die zij als waakhond grommend en kwijlend verdedigde, toch echt nú moest gaan reageren. Van die vrouwen. Met alledaagse gezichten. Niks bijzonders. Hij keurde ze nooit een blik waardig en hij vroeg zich ineens in een vlag van oprechtheid af of ze ook zo ontwapenend konden glimlachen als zijn medepassagiere op dit moment deed. Hij keek haar daarom een moment te lang aan. Zij staaarde terug. Net toen hij bijna beroepsmatig zijn hand wilde uitsteken om zich voor te stellen, viel er een sluier over haar ogen die tegelijk met haar glimlach waren opgelicht. Hij zou zweren als het niet waar was dat hij die donkerte letterlijk over haar ogen zag glijden. Alle openheid verdween uit haar gezicht, haar glimlach versteende en ze mompelde plichtsmatig dat ze zeker van alles meemaakte in

de trein. Hij zou het ook eens vaker moeten doen. De toevoeging dat er ook in de feodale eerste klas van alles was te beleven, bleef echter uit. Daarmee had ze echt punten gescoord, vond hij maar hij was haar aandacht verloren. Ze had zich met een onzeker knikje afgewend en staarde naar buiten. Dat bleef ze doen tot een paar minuten later de trein Hilversum binnenrolde. Bij het passeren wenste ze hem een fijne dag toe, maar haar blik was over zijn hoofd gericht.

Hij schoof naar haar kant zodat hij plaats maakte voor een oudere dame met modern kapsel, een combinatie die vloekte. Hij was verrast door de warmte die hij voelde, achtergelaten door zijn gezelschapsdame. Hij wierp een blik door het raam en zag haar lopen. Een lange, wat slungelige vrouw. De schouders licht gebogen. Maar dat was niet omdat ze niet zelfverzekerd was. Dat had het gesprek van zo-even hem wel duidelijk gemaakt. Er was wat anders dat op haar drukte. Datzelfde wat het licht in haar ogen als vallende sterren had doen vervagen. Hij liet zijn blik over haar rug glijden en terwijl de trein optrok, kon hij nog net zien dat ze dunne kuiten had. Geaccentueerd door haar strak zittende jeans. Spillepootjes. Om de een of andere bizarre reden voelde hij een vertedering die hij absoluut niet kon plaatsen. Hij had in die paar minuten waarin hij haar had gesproken al meer emoties op haar gezicht gezien, van geamuseerdheid tot opgewonden standje tot hartelijkheid en ja: wat was dat laatste dan hij in jaren op de gezichten van 'zijn' vrouwen had gezien. Verveeldheid was daar meestal wat hij zag. Als hij zich verwaardigde goed te kijken. Hetgeen hij meestal niet deed. Geïrriteerd wende hij zijn blik af, boos op zichzelf vanwege zijn irrationele gevoelens en boos op de trein. Hij wilde daar helemaal niet zijn. Nee, zelfs niet in de eerste klas. Hij opende zijn koffertje geholpen door het feit dat er tegenover hem niemand meer zat. Dan toch maar het Financieele Dagblad, het zou hem wel lukken die uit zijn koffer te vissen. Hij moest het nog 20 minuten zien uit te houden.

Cornel

Cornel zat in de eerste klas van de trein die hem terug naar Amsterdam moest brengen. Dat wist hij zeker. Hij had het tien keer gecontroleerd bij het instappen. Een oase van rust vergeleken bij de coupé van vanochtend. Wel had hij de grond even gecontroleerd. Die leek schoon te zijn en hij had er dapper zijn koffer opgezet. Nog eventjes en de trein zou vertrekken. In deze brede stoelen, met hier en daar nog een enkele andere passagier verdiept in laptop of mobiel hield hij het nog wel een klein uur uit. Vergiste hij zich nou of rook het ook anders in de eerste klas? Zo viel treinen echt wel mee. Hij verdiepte zich in het juridische gevalletje dat hem danig irriteerde. Ineens vroeg hij zich af waarom de trein nog niet was gaan rijden. Net toen hij om zich heen begon te kijken, klonk de stem van de conducteur: "Helaas, wegens een wisselstoring, vertrekken er geen treinen op dit moment richting Hilversum". Geen trein? Géén trein!!! Mensen zuchtten, keken op hun mobiel, paktten spullen bij elkaar en begonnen doelgericht de trein uit te lopen. Waarnaar toe? Cornel had geen idee. Net toen hij besluiteloos dan als een mak schaap ook maar de trein uit zou gaan, verscheen er een conducteur. Op Cornels vragende blik anticipeerde de diender snel: deze trein vertrekt over een half uur gewoon volgens planning. De trein naar Utrecht rijdt ook niet. Cornel nam het bericht lijdzaam in ontvangst. Hij begreep dat hij maar beter een half uur kon blijven zitten waar hij zat. Hij zag dat de eerste mensen al weer terug de trein inliepen.

Op Hilversum was het perron afgeladen vol. De spits was in volle gang en uitval van treinen betekent dan een ophoping van mensenmassa's. Cornel zag drommen mensen die zich in de trein wurmden, dat paste toch nooit? Net toen hij zich afvroeg hoe dat capaciteitsgebrek zou worden opgelost, begonnen de eerste reizigers de eerste klas te overspoelen. Het was snel gedaan met de daar nog aanwezige lege stoelen. Een tiener plofte naast hem, een vrouw dook op de laatste lege stoel voor hem. Het was zijn reisgezelle van die ochtend.

Nee he, dat gekke mens weer. Hoe was het mogelijk? Hij keek haar in opperste verwarring aan. Zij was al even verrast. Zag hij dat nou goed? Haar ogen lichtten op, ze kregen een oprecht blijde glans. Huh? Was dat voor hem bedoeld? Nou, normaal gesproken kostte hem zo'n blik veel geld. Hij wist niets anders uit te brengen als:

'Nou, ik heb de eerste klas gevonden hoor en de grond was schoon'.

Hij wees op zijn koffertje alsof hij verdorrie moest verantwoorden dat hij die daar had neergezet. Hij keek daarbij wel uit dat hij haar niet te lang aankeek. Ze verraste hem volkomen door uit te barsten in een klaterende lach, ongenueanceerd en oprecht. Het deed haar helemaal niets dat ze door de hele coupé schalde.

'Mag ik me verontschuldigen voor mijn gedrag van vanochtend? 's Ochtends ben ik echt niet op mijn best vrees ik. Wat zult u wel niet van me denken? Nou wees gerust: wat u over me denkt, denk ik ook over mezelf hoor. Gelukkig dat dit bizarre toeval mij de gelegenheid geeft om mijn excuses aan te bieden'.

Haar welbespraaktheid die eerder niet tot hem was doorgedrongen, viel hem nu op. Evenals natuurlijk de enorme veeg uit de pan die ze zichzelf lachend gaf en die hem menselijkerwijs ertoe aanzette haar te verzekeren dat het allemaal zo erg niet was geweest.

'Dat is aardig van u' ,

gaf ze toe,

'maar nee, mijn gedrag is af en toe niet goed te praten en het wordt maar steeds erger sinds'.

Abrupt hield ze op met praten. Het onverwachtste van het moment had kennelijk haar verdediging neergehaald en had ze zich onverhoeds in een ontboezeming gestort. Bijna. Cornel die onbewust zijn spieren spande om te horen wat er aan de hand was, merkte dat ze weer zou wegglijpen. Dat liet hij zich niet nog een keer gebeuren, de chase was on. Hij kon haar één keer kwijt raken, maar niet nog een keer. Daarvoor was hij teveel gewend om te horen wat hij horen wilde. Daarvoor was hij teveel gewend zijn zin te krijgen.

'Sinds?'

Hij keek haar zo vragend mogelijk als hij durfde aan, hij boog zich zelfs wat dichterbij haar toe alsof hij zeggen wilde: mij kun je het wel vertellen hoor. Hij zag dat ze een positief besluit nam, ja hij was niet voor niets goed in wat hij deed. Hij verkneukelde zich al in zijn score.

'Sinds mijn man is overleden'.

Godallemachtig. Hij schrok zich rot. Hij hield zijn gezicht nog net in de plooi maar o jeetje, dit had hij niet zien aankomen. Cornel de mensenkenner. Zo stom. Hij realiseerde zich nu pas dat hij niet eens naar haar handen had gekeken om te zien of ze een ring droeg. Ja Cornel, vrouwen kunnen ook weduwe zijn. Ze zijn niet allemaal gescheiden of single of kansloos of oud. Of dat allemaal tegelijk. Hij had iets verwacht als: sinds ik een dagje ouder word, of sinds ik in een andere baan ben begonnen. Hij was gewoon nieuwsgierig geweest en nu zat hij opgezadeld met deze persoonlijke mededeling. Ze wachtte niet tot hij een antwoord had gevonden. Ze vervolgde haar ontboezeming door te vertellen dat haar overleden man haar grote mond wel in toom kon houden, maar dat ze dat zonder hem nu zelf moest doen. En dat ging haar maar moeilijk af.

Hellen

Wat was ze aan het doen?

Ze had een best prettige dag gehad. Gelukkig dat ze van werken meestal positieve energie kreeg. Energie die ze nodig had om weer thuis te komen, de sleutel in het slot te steken, de deur open te doen en in de leegte te stappen. Meestal overviel de eenzaamheid haar al op het moment dat ze in de trein stapte, ze was gaan zitten en ze besepte dat ze niet meer na hoefde te denken over wat hij gedaan zou hebben die dag. Of hij dit gedaan zou hebben. Of dat. Of hij nou eindelijk eens dit gemaakt zou hebben, of dat. Of hij hopelijk weer pasta had gekookt ook al hadden ze dat al twee dagen gegeven of dat hij zou aankomen met zijn "heerlijke aardappeltjes", die ze hem dan wel naar zijn hoofd wilde slingeren. Hoeveel honger ze ook had, ze had nooit trek in heerlijke aardappeltje. Meestal stak in de trein de pijn al zijn lelijke kop op. Maar nu ze zo onverwachts weer tegenover de man van vanochtend zat, hield ze haar goede flow vast, ze had hem stralend aangekeken vanwege de afleiding die hij vormde en vond ze het te grappig hoe hij op zijn koffertje op de grond had geweten als een klein jongetje die gesnapt was met zijn hand in de jampot. Het had haar hardop doen lachen. Er was wel eens tegen haar gezegd dat ze gelukkig nog schaterend kon lachen. Ja, had ze gedacht: als je lacht, huil je niet. Maar dat ze hem vervolgens toe had vertrouwd dat ze weduwe was, dat overviel haar. Niet dat ze er persé een geheim van maakte, dat nou ook weer niet, maar om het deze wildvreemde, bijzonder aantrekkelijke man die haar overduidelijk niet voor vol aanzag, nou te vertellen. Nee, daarvoor was ze te trots. Vanochtend toen ze elkaar zo hadden aangestaard, realiseerde ze zich ineens dat deze man echt naar haar keek. Zijn blik was onderzoekend geweest alsof hij haar echt wilde zien en ja: toen kwam de emotie binnen van die ogen die haar zo vaak hadden aangekeken, die haar altijd hadden willen zien. Die blik die ze vaak had vervloekt maar nu al zo lang ontbeerde. Het had haar geraakt en ze was al bijna te ver gegaan met haar zielige verhaal over het oude mannetje. Daar had ze de tranen al voelen prikken. Snel had ze een einde aan het gesprek gemaakt en was naar buiten gaan staren om haar emoties weer onder controle te krijgen. Wat een belachelijk toeval dat ze nu weer tegenover hem zat en dat ze hem nu toch nog had toevertrouwd dat zij weduwe was. Aan een man die overduidelijk geen trouwring omhad. Wel een belachelijk grote zegelring. Maar zo'n monsterlijk ding kon onmogelijk een trouwring zijn.

Nu ze tegenover hem zat en ze per ongeluk toch in een gesprek verwickeld raakten, kon ze hem ook goed bekijken. Die ochtend had ze het dus goed gezien: hij was bijzonder aantrekkelijk. Haar type om het zo maar te zeggen. Haar man was een knappe, maar grote vent geweest waarmee ze het grootste deel van haar leven had doorgebracht. Het idiote was dat ze toch vond dat hij haar type niet was. Daarvoor keek hij te lief uit zijn ogen. Daarvoor had hij teveel de uitstraling van de man die hij was geweest: een warme, open en eerlijke man. Deze man had een scherpe blik, vorsend met lichtblauwe ogen, die hard konden kijken als hij daar niet goed op lette. Ze vond dat hij op een bepaalde acteur uit een politieserie leek en ja: die vond ze toevallig woest aantrekkelijk. Zijn haar was lekker kort geknipt, viel ze ook op. Voor haar geen mannen die zo nodig met die lange haren trend mee moesten doen terwijl ze voor die trend de bruikbaarheidsdatum al lang waren gepasseerd. Hij zat dus goed in de kleren, dat had ze vanochtend al geconstateerd. Verbazingwekkend dat na een dag werken hij er nog steeds onberispelijk uitzag. Hoe deden dat soort mensen dat toch? Alsof de uren zomaar aan hem voorbij waren gegaan. Alsof er niet gewerkt, gelopen, getoiletteerd en geluncht was. Ineens vroeg ze zich af hoe ze er zelf uitzag. Eerlijk gezegd gaf ze niet echt wat om haar uiterlijk. Ook dat doet een lang huwelijk met je. Maar het was vooral haar eigengereidheid die haar in de spiegel deed kijken en denken: "het is goed genoeg hoor, het is netjes, het is schoon". Ze werd natuurlijk geholpen door haar lange lijf. Geen onsje teveel (oke een paar rond de middel), ze was nou eenmaal een kleine eter. Bovendien was ze energiek en dat verbrandde ook veel calorieën. Lange benen, bijna mager, maar afgemaakt met heuse billen. Ze wist ook niet precies hoe ze daaraan kwam, maar ze had vet juist op de goede plaatsen. Ook aan de voorkant troonde ze een aardige cupmaat mee. Kortom: goed lijf, aardig hoofd en totaal geen zin om zich druk te maken over kleding. Elke broek stond haar nou eenmaal. Ook skinny jeans. Haar man had haar wel eens in wat anders dan lange broeken willen zien, maar nou nee, jurken of rokken ze had er

gewoon geen zin in. Ze had het gewoon niet nodig. Vond ze. Nu tegenover deze man met zijn redelijk gedistingeerde uiterlijk voelde ze haar bravoure als het om haar uiterlijk ging enigszins verschrompelen. Ineens wenste ze dat ze iets vrouwelijks aan had gehad, iets met een panty en hakken. Maar van pantys kreeg ze altijd zo'n raar gevoel langs haar benen en bovendien was ze een kouwelijk type. Hoe deden die vrouwen dat toch allemaal in de winter? Meestal trok ze onder haar lange broek nog een termolegging aan. Voor haar kwam de opwarming van de aarde eigenlijk al veel te laat. Hakken waren ook al een heikel punt, want ja met haar lengte stak ze al snel boven het merendeel van de bevolking uit. Dus die droeg ze eigenlijk nooit en vertelde ze zich al jaren dat het zo maar goed genoeg moest zijn. Maar de sneakers die ze nu aan had, waren een erg schril contrast met de glimmende en duur uitziende schoenen van haar overbuurman. Ze hoopte maar dat haar broekspijpen nog steeds goed over haar schoenen heen vielen, want sinds een poos was ze ook te eigenwijs (of te lui dat kon natuurlijk ook) om haar sokken steeds bij elkaar te zoeken. Nu vond ze het al goed genoeg als de sokken van de zelfde afmeting waren en zocht ze niet meer op kleur. Net toen ze dat zag, gleed de blik van de man tegenover haar langs haar bovenbenen en knieën naar beneden, dus ze moest snel iets zeggen om zijn aandacht af te leiden.

'Mijn man hield mijn grote mond wel in toom maar zonder hem sla ik gemakkelijker op hol'.

Ja, ze was een paardenmeisje niet waar. Ze wachtte niet op een reactie en ging in één adem door:

'Gelukkig is het al weer heel wat jaartjes geleden hoor dat hij is overleden. Dus ik heb het allemaal al verwerkt'.

Ze knikte er dapper bij maar ze realiseerde zich in één keer dat deze man met die ogen daar totaal niet zou intrappen. Ze zag inderdaad iets roeren achter zijn attente oogopslag maar hij hield zijn gezicht in de plooi.

'Het spijt me heel erg voor u'.

Kijk, dat had ze wel verwacht. Hij ging natuurlijk niet in op het persoonlijke deel van wat ze had gezegd. Over haar grote mond en hoe of haar overleden man die dan in toom had gehouden. Slechts een algemeen antwoord. Daarom knikte ze nog maar eens ter bevestiging en zocht een afleidingsmanoeuvre. Genoeg ontboezemingen voor deze man die zich overduidelijk niet liet raken door haar zielige verhaal. Het was toch al stom dat ze er was ingetrapt toen haar defences even down waren.

'Wat vervelend voor u dat uw auto het niet deed vanochtend'.

Hij glimlachte oprecht.

'Ja, heel vervelend. Maar vooruit het is de eerste keer dat hij me in de steek laat dus ik vergeef het hem'.

Cornel

In werkelijkheid was hij behoorlijk pissed off geweest dat zijn chauffeur zo'n fou pax had gemaakt. Dat zijn auto naar de garage moest ala. Maar dat er geen vervangende auto voor was komen rijden, nou dat was een behoorlijk koude douche geweest. Jason had een heel verhaal over foute plannings, vergissingen bij de garage en dom toeval, doorspekt met excuses, over hem uitgestort maar het kwam er gewoon op neer dat hij die dag maar moest zien hoe hij bij zijn afspraak bij Amersfoort kwam. Natuurlijk had hij overwogen om af te zeggen en de afspraak te verzetten, hij had er zelfs zijn broer Jaap nog even over gebeld. Om te vragen of het echt zo belangrijk was om de persoon in kwestie echt vandaag te spreken. Zijn broer had hem verzekerd dat dit toch echt zo was,

hij had geïrriteerd geklonken dat zijn kleine broertje hem hiervoor lastig viel. Dan ga je maar met de trein had zijn broer hem toegevoegd. De trein. Het leek hem op het moment dat zijn broer het voorstelde wel een aardig avontuur, overduidelijk in een vlag van verstandsverbijstering dus. Natuurlijk had hij ook een taxi kunnen bellen, maar nou ja: die moest hij uit zijn eigen zak betalen niet waar? Zijn broer zou wild worden als hij dat zakelijk zou declareren. Niet natuurlijk dat het bedrijf dat niet kon betalen, maar omdat zijn broer af en toe zo'n zuinige kniert kon zijn. Hij voorzag de ruzie daar al over en besloot dus om zich in het avontuur te storten van het openbaar vervoer. Uiteraard belde hij wel een taxi om hem naar het Centraal Station te brengen. De tram nam hij niet, het kon te gek natuurlijk. Nadat hij eindelijk had begrepen bij de automaat hoe hij aan een kaartje kwam, had hij de beoogde intercity al gemist en was hij dus in de verkeerde trein terecht gekomen en in de verkeerde coupé. Met alle gevolgen van dien. Want nu zat een wildvreemde vrouw hem te bekennen dat zij weduwe was. Normaal gesproken was dit het moment voor hem om zich te verontschuldigen, een glas champagne van een dienblad af te grissen, zich om te draaien, iemand anders luidruchtig te begroeten alsof hij die geen tien jaar meer had gezien en zijn gesprekspartner alleen te laten met haar ongemakkelijke inzichten in haar eigen leven. Maar ja: hij zat in een fucking trein. Hij kon geen kant op. Hij moest wel. Hij reageerde met een plichtmatig "Het spijt me heel erg voor u". Ooit had hij in een film gezien dat degene tegen wie dit werd gezegd, reageerde met: "Waarom, daar kunt u toch niets aan doen?" en zo'n reactie vertrouwde hij zijn overbuurvrouw ook wel toe. Onbewust hield hij zijn adem in. Maar het risico dat hij dieper in haar verhaal getrokken zou worden als hij echt inging op wat ze zei, durfde hij echt niet te lopen. Stel je voor dat ze hem nog meer zou vertellen. Haar overstap naar een andere gespreksrichting redde hem. Hij was haar er bijna dankbaar voor. Nu vroeg ze hem naar het automerk. Hij begreep natuurlijk ook wel dat het een afleidingsmanoeuvre was. Hij zag een glimps van pijn over haar gezicht trekken, die kon ze niet voorkomen, een glimps die perfect aansloot bij de blik van vanochtend. Het bezorgde hem een wee gevoel in zijn maag, die echt niet van de honger kwam. Hij voldeed overduidelijk niet aan haar verwachtingen. Waarom hem dat niet boos maakte maar eerder, ja wat, schuldig? Nee toch zeker, Cornel doe niet zo achterlijk.

'Een Mercedes'.

Hij zag een zelfgenoegzaam lachje over het gezicht van zijn overbuurvrouw trekken. Alsof ze zeggen wilde dat ze dat wel had kunnen raden omdat het zo vanzelfsprekend was dat juist hij in een Mercedes reed. De niet-treinreiziger. De meneer met het aristocratische uiterlijk. De man met een zegelring aan zijn vinger. Gelukkig, ze zaten weer op een normaal level, het gevaar was geweken. Hij wilde wat speels terug zeggen op het feit dat hij in een Mercedes reed, maar besepte dat het inderdaad vanzelfsprekend was dat hij in een Mercedes reed. Hij reed zijn hele leven al in een Mercedes, zijn héle familie reed in een Mercedes. Zijn ex-vrouw reed in een Mercedes en hell, ook zijn kinderen. En nee: dat was niet iets dat ze zich allen maar al te goed realiseerden, laat staan: dankbaar voor waren. Het was gewoon zo. A fact of life. Van zijn leven dan. Niet van dat van de vrouw die tegenover hem zat. Die zou wellicht nooit de binnenkant van een Mercedes hebben gezien. Hij besloot het over een andere boog te gooien en vroeg:

'Woont u in Amsterdam?'

Ze keek hem vriendelijk aan alsof ze zijn open vraag waardeerde, eindelijk belangstelling voor haar. 'Nee, in Buitenduin. Ik moet nog een treintje verder als we zo op Centraal zijn'. Cornel wist waar het stadje lag, sterker nog: hij was er wel eens geweest voor een zakelijke bespreking. Hij herinnerde zich dat Buitenduin landelijk bekend was om een bijzonder museum van oudheden. Toen hij dat benoemde, ging ze gretig in op de facts and figures van haar woonplaats. Ze schetste hem in een paar zinnen een beeld van de middelgrote stad waar zij was geboren en getogen. Opnieuw viel haar welbespraaktheid hem op. Hij besepte dat hij geboeid naar haar zat te luisteren. Haar stem die hem eerst wat schel had geklonken, zeker vanochtend tijdens de NS-tirade, was wat zangerig, levendig, met diepe buigingen zowel in de hoogte als in de laagte. Hij vroeg zich af of haar blik weer versluierd

zou raken zoals die ochtend en hij bleef vol aandacht naar haar kijken om te zien of dat fenomeen weer tevoorschijn zou komen. Maar dat gebeurde niet. Hij haakte aan op iets wat zij zei en voordat ze het wisten waren ze in een gesprek verwickeld over plekken waar ze graag kwamen. Zo kwam zij zo graag op het strand van Zeemeer, het badplaatsje waar Buitenduin mee gezegend was en vertrouwde Cornel haar toe dat hij het fijn vond om op zondagochtend door het Vondelpark te lopen. In die trant babbelden ze wat voort, totdat de trein vaart begon te minderen en Cornel opgelucht, wist dat het einddoel bereikt was: het Centraal Station. He he eindelijk. Hij had het gered. Nog even dan kon hij deze foute beslissing achter zich laten en de trein voor eeuwig en altijd aan anderen overlaten. Het plebs hoorde hij zijn medepassagier in gedachten zeggen. Ja, ja, vooruit dan maar: het plebs. Hij betaalde voortaan de taxikosten wel. Al was het naar de andere kant van de wereld. Ze stonden tegelijk op toen de trein echt uitgerold was. Als de gentleman die hij was, liet hij haar natuurlijk voorgaan. Zij wierp hem nog een blik toe die hij niet goed kon plaatsen, leek dat nou iets op spijt?, en toen liep ze voor hem de trein uit.

Hij liep achter haar aan en opnieuw viel zijn blik op haar smalle kuitjes in die te smalle en onvrouwelijke broek. Het moest vrouwen verboden worden om skinny jeans te dragen. Maar hij gaf toe: ze kon het hebben. Sterker nog: nu hij die kuitjes zo zijn beeld uit zag lopen, overviel hem een gevoel dat hij absoluut niet begreep. Was dat nou ook al spijt? Spijt als hij die kuitjes niet nog eens terug zou zien? Iets dat wellicht nog het beste als verbijstering beschreven kan worden, overviel hem. Wat mankeerde hij toch vandaag? Eerst de trein en nu dit weer. Hij versnelde zijn pas en greep een visitekaartje uit zijn jaszak. Ja, die zaten daar nou eenmaal altijd. Hij tikte zijn medepassagiere op haar schouder en hoopte maar dat ze niet te veel haast had om bij haar volgende trein te komen. Toen ze zich omdraaide, wist hij het zeker: die bruine ogen lichtten opnieuw op. Snel keek ze naar de grond.

‘Um, um’.

hij stond wat te schutternen,

‘Um, ik zou het leuk vinden om ons gesprek een keer voort te zetten, misschien bij een kop koffie’.

Hij vond dat zijn stem ontzettend hoopvol klonk. Belachelijk hoopvol zelfs. Hij wilde haar het kaartje in haar handen duwen met de opmerking dat ze hem maar eens moest bellen als zij dat ook wilde. In één splitsecond realiseerde hij zich echter dat ze hem op deze manier nooit zou gaan bellen. Dit was daar de vrouw niet voor. Ze was of te eigengereid, of te onzeker of beide, maar nee: ze zou hem nooit uit zichzelf bellen. Snel voegde hij toe:

‘Dus als ik uw telefoonnummer zou mogen hebben, dan kan ik u bellen’.

Hij had het kaartje omgedraaid en bood het haar aan. Verwachtingsvol keek hij haar aan. Op haar gezicht verscheen niets. Dat viel hem tegen. Hij kende haar nu al zo “goed” dat hij wist dat ze een vat vol emoties was. Kennelijk hield ze die nu heel goed onder controle. Ineens wist hij zeker dat zij hem haar telefoonnummer niet zou geven, dat ze zijn kaartje aan zou nemen, zou zeggen dat ze hem wel zou gaan bellen en dat ze dat dus nooit zou gaan doen. Hij merkte dat hij zijn adem inhield, iets anders wist hij niet te doen om haar over de streep te trekken. Toen knikte ze kortaf en zei op een toon die nauwelijks van enige interesse beschuldigd kon worden:

‘Dat mag u zeker doen, heeft u een pen?’.

Hij toverde zijn dure vulpen tevoorschijn die hem een blik van nauwelijks onverholen spot opleverde toen ze hem aannam en waarmee ze in een driftig, krachtig gebaar opschreef: 0648112248. Ze drukte het kaartje terug in zijn hand en zei toen gehaast dat ze moest rennen om haar trein nog te halen. Ze merkte het wel wanneer hij zou bellen, voegde ze daar nog grootsprakig en vol vals

zelfvertrouwen aan toe. Weg was ze. Ze keek niet meer om. Cornel staarde haar na en vroeg zich af of hij echt ging bellen. Hij realiseerde zich nu pas dat hij niet eens haar naam wist.

Hellen

Wat was er net gebeurd?

Gehaast liep Hellen door om haar andere trein te halen. Het vertrouwde boemeltje naar Buitenduin. De trein die op dat toch niet zo heel lange traject acht keer stopte en daardoor eindeloos lang duurde. Bovendien liep ze nu het risico dat ze niet meer kon zitten omdat ze maar net voor tijd de trein bereikte. Ze liep stevig door, half hollend. Het is een lang eind van het een na achterste perron waar ze vandaan kwam, naar het allereerste perron waar ze moest zijn. Dat perron lag ook nog eens helemaal rechts van het station. Uit ervaring wist ze dat als ze in het begin te snel sprintte, ze dat halverwege het traject naar de trein ernstig moest bezuren. Zeker letterlijk want ze zou dan half dood, hijgend als een renpaard na een race, de trein binnenstappen. Het gebruikelijke geroezemoes in het grote Centraal Station drong nu nauwelijks tot haar door. Handig ontweek ze alle mensen die haar met haar snelheid in de weg liepen. Veelal overviel haar juist in het station het gevoel dat ze toch echt wel leefde. Of liever gezegd: dat er een echte wereld was, met echte mensen, die van hot naar her reisden en echte doelen hadden om te behalen. Die niet slechts aan het overleven waren, die niet al watertrappelend nog net de lippen boven het golvende water hielden. Mensen die het gewoon fijn vonden om er te zijn. Dan zelfs was ze bereid om niet te mopperen op al die toeristen die de stad eigenlijk continue overspoelden en hinderlijk in de weg liepen met hun rolkoffertjes. Ooit had zij als jonge meid samen met haar man in Amsterdam gewoond. Toen kon je nog iets van een toeristenseizoen onderscheiden, die ergens eind maart begon en halverwege november ophield. Maar tenminste het laatste decennium was de stad volcontinue in de greep van de toeristen die haar aandedden: elke minuut van de dag, 365 dagen in het jaar. Waarom ze zo haar best deed om deze trein te halen en niet eentje later nam, wist ze eigenlijk ook niet. Er was toch niemand die thuis op haar wachtte. Maar Hellen was nu eenmaal een ongedurig type. Wachten viel haar nooit mee en eergisteren had ze de AKO al lang en breed lopen uitpluizen, dus veel nieuwe boeken zouden er nu niet liggen. Kortom: voortmaken dus. Haar hart bonsde tegen haar ribben. Dat was maar ten dele toe te schrijven aan haar matige conditie, het kwam ook door dat onverwachtse moment waarop ze een hand voelde die op haar schouder tikte. Ze zou het zweren voor een rechtbank, ze had niet gedacht dat het haar medepassagier was. Natuurlijk had ze zich omgedraaid want kennelijk wilde iemand iets van haar en ze ging nog altijd uit van het beste in mensen. Maar dat hij het was, nee dat had ze gewoon niet verwacht. Ze kon niet voorkomen dat ze blij verrast had gereageerd. Haar hart had een sprongetje gemaakt, of nou ja: die klomp lood die op de plek van haar hart zat. Snel had ze haar ogen neergeslagen om haar verwarring niet te laten zien. Wat wilde hij van haar? Hij stond te frommelen met een kaartje in zijn hand. Ze probeerde te zien wat erop stond. Bijna stak ze haar hand al uit om het aan te nemen toen hij de beweging maakte om het haar te geven. Maar hij trok het weer terug en draaide het om, met de ongelooflijke woorden dat hij nog wel eens met haar wilde praten. Haar bloed stolde in haar aderen, dat schrijft men zo mooi in boeken, maar nu voelde ze het zelf ook. Een ijzingwekkend moment dat ze sinds de dood van haar man nog niet had gevoeld. Omdat het een fijn gevoel was, een opwindend gevoel. Sinds zijn dood was ze al blij als een man vriendschappelijk even een hand op haar rug legde of meer dan tien seconden oprechte aandacht voor haar had. Nu was daar ineens deze knappe man, die zeker niet ouder was dan zij, die vroeg of hij met haar (met haar?) een kopje koffie kon drinken. Het blies haar volkomen van de kaart. Totale verwarring maakte zich van haar meester. Haar brein blokkeerde en ze reageerde als een zombie. Ze kwam daarom niet verder dan een bevestigend antwoord, gelukkig!, en vroeg om een pen. Snel kalkte ze haar telefoonnummer op de achterkant van zijn kaartje met een belachelijke vulpen en zombie of niet, daarover voelde ze de spot over haar gezicht glijden. Maar terwijl ze schreef, wist ze al zeker dat hij niet ging bellen. Daarom kwam het niet in haar op het kaartje om te draaien om zijn naam te lezen.

Daarom kwam het ook niet in haar op om hem haar naam te vertellen. Ze gaf het slechts stom terug en zei het enige dat in haar opkwam: ze moest ervandoor om haar trein te halen. Op het allerlaatste moment gebod het laatste beetje gevoel van eigenwaarde dat ze nog over had haar om daaraan toe te voegen dat ze het wel zou merken wanneer hij zou bellen. Toen stoof ze weg. Ze keek niet om maar ze voelde zijn ogen in haar rug branden ook toen ze allang uit zijn zicht was verdwenen. Toen durfde ze het aan om even te stoppen en zich om te draaien. Ze zocht in de mensenmassa naar een kort geknipt hoofd en lange wollen jas, maar beide kwamen niet in zicht. Gelukkig niet, want stel je voor dat hij dan net zag dat ze hem stond te zoeken.

Een man had haar aandacht gegeven, dat was er net gebeurd. Een man waarmee ze had zitten praten in de trein, geholpen door het toeval (of waren het de goden?) had haar leuk genoeg gevonden om haar nog eens te willen zien. Dat zou hij straks wel niet meer willen maar daar ging het nu niet om. Hij had haar gevraagd. Gevraagd! Het gaf haar nieuwe energie om haar trein te halen. Ze moest tot Haarlem staan maar dat gaf haar vandaag even helemaal niets. Haar 'terug naar huis'-gevoel bleef uit, ze bleef nagloeien over het onverwachte moment en speelde alle zinnen die ze met de man had gewisseld in gedachten nog eens af. Ze had zich 's ochtends van haar slechtste kant laten zien door tekeer te gaan over de NS. De kant waarvan haar kinderen al jaren genoeg hadden. Dat was de moeder die ze liever niet zagen, de moeder die regelmatig op hol sloeg om haar ongenoegen over haar leven af te reageren. Ze had het vaak gedaan in de eerste jaren van haar weduweschap. Zich niet realiserend dat ze daarmee haar woede en frustraties blootgaf over het leven dat ze voerde. Toen ze dat eenmaal door kreeg omdat haar kinderen zich steevast uit zo'n gesprek onttrokken, was ze er richting hen mee gestopt. De kinderen waren al de dupe genoeg. Maar naar anderen, of dat nou in de supermarkt was, op straat of ja ook de mensen waarmee ze samenwerkte, was ze nou eenmaal een opgewonden standje. Dat frontaal uit de bocht kon komen als haar verdriet haar zonder dat ze het zelf wist, overmande.

Pas toen ze bijna thuis was, realiseerde ze zich dat ze behalve zijn naam ook niet wist of hij wel single was. Ze had gezworen dat ze nooit en te nimmer iets met een man zou beginnen die nog in een relatie zat. Al was hij met goud behangen. Al was hij George Clooney (nou ja niet echt natuurlijk, zelfs zij maakte een uitzondering voor George Clooney). Ze zou de vrouw niet zijn die een man uit een gezin weghaalde, zij zou de vrouw niet zijn die een gezin kapot maakte. Die zou veroorzaken dat kinderen, hoe oud ze ook waren, nooit meer dat veilige gevoel van twee ouders die op zondagmiddag klaar zaten met de koffie, zouden hebben. Dat ze weduwe geworden was, daar kon ze niets aan doen. Dat ze een gezin zou verwoesten, daar kon ze zeker wel wat aan doen. Ze moest zichzelf wel recht in de spiegel kunnen blijven aankijken. Ze zou zich door haar eenzaamheid niet laten verleiden het laatste restje gevoel van eigenwaarde ook nog te verliezen. Maar meer nog dan haar eigen gevoel van eigenwaarde, wist ze met een zekerheid die grensde aan een onwrikbaarheid dat ze een man die vreemd ging, een man die zijn gezin, zijn vaderschap op zou geven voor een vlucht uit zijn verantwoordelijkheden nooit en te nimmer kon respecteren. Zij zou niet rechtbuigen wat krom was. Als mannen dan zo nodig uit hun relatie wilden stappen omdat ze zich daar niet meer thuis voelden, dan moesten ze dat maar doen zonder het veilige vangnet van een nieuwe liefde. Eerst nieuwe schoenen voor je de oude weggooid, ging volgens Hellen niet op. Dan maar een tijdje op je blote pootjes rondlopen. Een kind van haar, wie was het ook al weer, had haar verteld dat het "lekker handig" was, zo'n opvatting. Dat zou ze beslist eeuwig single blijven. "Consequenties moet je dragen", had ze zekerder dan ze zich voelde, geantwoord. En ach, wat maakte het uit, er had zich toch geen man om haar bekommerd. Nu dat dan wel het geval was, besloot ze opnieuw stellig zoals zij dat nu eenmaal kon, dat het niet maakte het uit of ze wist of hij single was of niet. Hij zou toch niet gaan bellen. Tegen de tijd dat ze thuis kwam, haar fiets in de schuur had gezet en voor de voordeur naar haar sleutels zocht, wist ze het zeker: hij zou niet gaan bellen. Zo had ze haar orde weer hersteld en stapte ze dezelfde leegte in als die ze die ochtend had verlaten.

Iustitia

(rechtvaardigheid)

Het staat zo vaak in overlijdensadvertenties. Dat het niet eerlijk is dat iemand is overleden. Bijvoorbeeld omdat degene te jong was. Of nog te veel van het leven hield. Of omdat iemand al genoeg ellende in zijn leven had meegemaakt. Maar als je het voor de ene persoon niet eerlijk vindt, is er dan een persoon te vinden voor wie het doodgaan wel eerlijk is? Welke criteria leg je daarvoor aan dan? Leeftijd? Ouderdom? Zwakte? De goedheid van die persoon? Is het dan per definitie voor een jong kindje altijd oneerlijker dan voor iemand die vol in het leven staat? Of voor een baby die nog niet eens het besef heeft dat het leeft? Mijn man stond niet meer volop in het leven. Dat kwam omdat hij al een keertje eerder dood was gegaan. Maar net was blijven leven. Is het dan eerlijker of oneerlijker als je tien jaar later toch gaat sterven? Omdat je toch al eigenlijk aan de beurt was geweest? De eerste keer dat mijn echtgenoot ziek werd, was ruim een decennium eerder. Toen hij dus nog jonger was en het ongeluk opliep om een zeldzame en hele ernstige ziekte te krijgen. Met echt weinig overlevingskans. Ik denk dat ervaren casinogangers een hogere winkans op hun inzet hebben.

Hoe hij daaraan kwam? Aan die ernstige ziekte? Toeval meldden de artsen. Hoewel sinds de ramp met de kerncentrale in Tsjernobil wel vaker merkwaardige varianten van deze ziekte hun akelige gezicht hadden laten zien, vertelden ze hem. Zelf heb ik trouwens altijd gedacht dat het niet handig was dat mijn man de zoon van een tuinder was. Hij liep als kind door de wolken DDT die zijn vader ongebreideld op de spinnen spoot. Dat hij en niet zijn broertjes of zusjes degene werd die ziek werd, tsja, dat moet dan of ook toeval zijn of misschien toch een zwak voor enge ziektes? Aan dat laatste durf ik niet te denken, dat het ernstig in zijn genen is opgeslagen. Want mijn kinderen bestaan 50 procent uit die genen. Maar, is het nou wel of niet eerlijk, als er iets in je genen ligt opgeslagen dat zich tientallen jaren later misschien manifesteert tot een angstwekkende periode in je leven? Is dat voorbestemd dan? Heeft onze lieve heer hier een handje in? Na de dood van mijn echtgenoot was ik geneigd te denken van wel. Maar tijdens de eerste keer ziek zijn, was er leven. En leven geeft hoop. En leven is maakbaar. Ik plantte twee foto's van zijn kinderen op de vensterbank en zei tegen hem dat hij wist waar hij voor strijden moest. Alsof het simpele feit dat hij zelf wellicht niet dood wilde, niet al motivatie genoeg was. Maar dat was toen zo, toen ik nog een vechtertje was. Ik kreeg gelijk. Mijn man herstelde. Een half jaar later vond hij zichzelf en wij hem ernstig verzwakt, met een nieuwe bloedgroep en een doodsangst rijker, terug, ontdaan van het gewone leven. Mensen denken dat na het genezen zijn, het gewone leven direct weer door kan gaan. Maar dan begint 'de nasleep'. Het verwerken van wat je is overkomen, het leren leven met een lijf dat anders voelt, hier en daar is opgelapt en versteld, je vertrouwen geschonden heeft, keuzes moeten maken over je werk, de officiële instanties die aankloppen. Ik had mijn echtgenoot die hele ziekteperiode niet zien huilen. Tot de brief van het UWV kwam die hem op basis van zijn ziektebeeld voor de eerstkomende vijf jaar afkeurde. Toen barstte hij in huilen uit. Vechtertje als ik was, riep ik uit dat hij dat zelf wel uitmaakte. Godzijdank ging zijn werkgever daarin mee en behield hij zijn baan voor het aantal uren dat hij werken kon en zijn identiteit. Zijn kinderen hadden daardoor gewoon een pappa die daar en daar werkte. Toch moesten we ook nog in een huwelijks crisis belanden voor we helemaal weer in balans waren. Mijn man begon zich met mij te bemoeien, op mij te letten, kortom: mij lastig te vallen. Dat werkte niet en zijn frustraties stapelden hoog op. Maar vechtertje als ik was, ik stuurde hem tijdelijk de laan uit. Na 2 dagen voelden we het gevoel al weer voor elkaar en drie maanden later konden we in een nieuw herstel aan onze toekomst beginnen.

Dat werden goede jaren. Ons gezin floreerde, de kinderen groeiden voorspoedig. Ik was min of meer de kostwinnaar geworden, mijn echtgenoot meer thuis. Hij vond nieuwe hobbies en zo was het goed. Helemaal volop deelnemen aan het leven kon hij niet meer. Daarvoor was zijn lijf te veel verzwakt.

Maar we leerden daarmee leven. 's Avonds uit, 's middags even slapen. Toekomstplannen in zijn werk waren overbodig geworden. Dus ja: we waren hersteld van zijn ziekte, het ging weer beter met ons. Dát was iedereen maar al te bereid ons te bevestigen: nu gaat het weer beter met jullie, terwijl je ze opgelucht adem zag halen dat zij dit niet hadden hoeven doorstaan. Want het was natuurlijk niet beter dan vóór zijn ziekte. Toen we noch onbevungen de dagen tegemoet konden zien. Toen we nog onschuldig waren en geen angsten hadden. Er zou altijd een voor en een erna zijn. We zouden altijd kiezen voor het ervoor. Terug naar ons oude leven waarvan ik me altijd heb afgevraagd hoe dat nou verder zou gegaan.

Toen werd hij weer ziek. Het bleek dat de behandeling van zijn eerste ziekte, de tweede ziekte had veroorzaakt. Het middel kan inderdaad uiteindelijk sterker zijn dan de kwaal. Het had ons tien jaar erbij gegeven, maar toen was het geluk op. Wat dat oneerlijk? Dat als je tien nog mooie jaren hebt, je dan toch moet gaan inleveren? Terwijl de automobilist die het foutje maakt, in één klap zijn leven achter zich laat. Is dat dan oneerlijker door de manier waarop? Door de wreedheid van de omstandigheden? Toen hij de tweede keer ziek werd, was ik mijn vechtlust nog niet verloren. Dit zouden we ook weer overwinnen. Tenminste vijf jaar. En in die tijd hadden ze vast nog weer een betere behandeling gevonden. Ik hield hem voor dat in die vijf jaar mensen zouden overlijden die dat nu nog niet wisten (o boy is dat uitgekomen, maar dat is een ander verhaal). Dat het enige verschil tussen die mensen en hem was, dat hij nu wist dat hij weer ziek was. De ziel bleef me met droge ogen aankijken, maar ik zag de verbijstering. Ik sprak met een dead man walking alsof hij een zomergriepje had opgelopen.

Wat is eerlijk? Wat is oneerlijk? Op een dag, weken voor zijn overlijden, vroeg mijn man me: "Zijn we te arrogant geweest? Waren we te gelukkig? Hadden we meer dankbaar moeten zijn voor het leven?". Vechtertje als ik was, vond ik natuurlijk van niet. Het was ons recht om te mogen leven en het was maar goed dat we er zo van hielden. Maar nu weet ik wel beter. Leven is geen recht, leven is van het meest kwetsbare aller dingen geweven: van tijd. En er hoeft niet 'dit' te gebeuren, of die tijd wordt je afgenomen. Je valt van de trap. Je drinkt een glaasje te veel. Je waant je net even te onkwetsbaar als je nog een sigaretje opsteek omdat je opa weet je wel. Iemand anders in de auto kijkt net even niet uit. Of diep down in je lijf vermeerderen kankercellen zich tot een voelbare tumor. Maar dan zijn zijn soldaatjes allang in de bloedbanen van je lijf op pad gegaan om nog meer kankergezwellen te fabriceren.

Is het oneerlijk om dood te gaan? Nee, natuurlijk niet. Het is de dodelijke keerzijde van het leven. Voor je het weet, flipt de medaille. Dat kan iedereen overkomen. De celebrity, de zoon van de Koningin, de stokoude dame uiteindelijk die op haar overlijdenskaart laat zetten: "Ik vind het niet erg dat ik dood ga, maar ik had zo graag nog wat langer gebleven", de baby tijdens zijn bevalling en mijn liefste lieve. Het kan iedereen overkomen. De dood brengt een raar soort van rechtvaardigheid.

De eerste afspraak

Hellen

Hij belde wel. De eerste dag na hun kennismaking had haar antenne volledig op ontvangen gestaan. Tegen haar wil in natuurlijk. Maar met alle hoop die ze in zich had. Die dag was haar telefoon 1 keer gegaan en dat was haar zoon. Altijd heerlijk als hij belde. Ze voelde geen greintje teleurstelling dat de treinman het niet was. Dat was wel het geval de volgende dag. Toen ging haar telefoon 2 x. Beide keren waren het vriendinnen en bij de tweede kon ze het niet laten om geërgerd te zeggen: o jij bent het maar. Waarop ze vervolgens het hele verhaal natuurlijk uit de doeken moest doen. Haar vriendin had zitten gillen van opwindning. De volgende dag was haar mobiel helemaal niet gegaan. Toen was ze gaan hopen dat hij misschien zou gaan appen. Op elk appje vloog ze naar haar mobiel. Maar geen man uit de trein. Wel haar dochter, zuster, zangclubje en de buurvrouw. Die dag daarop was ze haar opwindning kwijt. Ze werd niet meer wakker met de gedachte aan hem. Pas laat in de middag dacht ze ineens: Zie je wel die belt niet meer. Een gevoel van opluchting bekwam haar. Ze wist nu waar ze aan toe was. Zo erg was het ook niet hoor. Ze had nu eenmaal een prima leventje. Leventje, ja, dat was het precies. Nog niet zo lang geleden had ze tegen haar vriendin zitten oreren dat ze een goed leven had, een dierenleven, had ze er pedanterig aan toegevoegd. Hetgeen haar uiteraard een verbaasde blik van haar vriendin opleverde.

“Nou ja weet wel, als een leeuw in de dierenleven. Af en toe krijgt hij een homp koe toegeworpen. Hij hoeft er niets meer voor te doen. De rest van de dag ligt hij lui in de zon’.

Verbijsterde blik van vriendin.

‘Snap je, gewoon een veilig leven, kan hij oud mee worden’.

Vriendin knikte instemmend. Noodgedwongen. Daar hadden wel meer mensen last van bij Hellen. Wat kón je daarop nou zeggen? Gelul, bullshit en stap nou eens uit dat slachtofferschap? De meeste mensen begonnen daar niet meer aan. Of hadden het nooit aangedurfd om hun vriendin uit haar zelfverkozen, door verdriet geïsoleerde, bubbel trachten te trekken. Dat de treinman niet meer belde, paste precies bij het dierenleven van Hellen en het was echt een opluchting om zich daar weer in terug te kunnen trekken.

Toen de dag daarop een vreemd nummer op haar mobiel verscheen, vroeg ze zich even oprecht af wie haar kon bellen. Kon het een zakelijke relatie zijn of het assurantie kantoor? Maar nee, die belde niet met een 06. Onbekende nummers nam ze op zonder haar naam te zeggen. Dus riep ze: Hallo? Door die kleine aarzeling die toen bij degene aan de andere kant volgde, wist ze het ineens zeker alsof het met grote neonletters geschreven was. “Het was de treinman”. Haar hart bonsde onmiddellijk in haar keel. En met alle bravour die ze in zich had, begon ze aan het gesprek. Cornel, bleek hij te heten. Cornel de Jaëger. En zij was dus Hellen Valk. Wat leuk om elkaar weer te spreken. Best bijzonder he? Goh, wat een toeval dat ze weer tegenover elkaar kwamen te zitten. Ze kraamden over en weer een aantal ongelooflijke gemeenplaatsen uit. Maar onder dat zenuwachtige geschutter, gloorden voor beiden kennelijk een oprechte wens om een afspraak te maken. Want daar koersden ze met een soort niet te vermijden wilsbestemming op af. Alsof ze weer in de trein zaten en ze niet aan elkaar konden ontsnappen. Hellen accepteerde de datum die hij voorstelde. Ze kon namelijk altijd. Ze accepteerde het tijdstip, ergens op de middag. Niet uit eten, dacht ze tenzij het heel goed ging. Zou het? Ze accepteerde een grand café, ze hield van het drukke gedoe van locaties waar allerlei slag mensen kwam. Ze hield van mensen. Natuurlijk stelde hij de afspraak in Amsterdam voor. Hellen hield van Amsterdam. Hij woonde er, dus dat was niet meer dan logisch. Maakte het haar wat uit waar ze koffie met hem dronk? Nee natuurlijk niet. Ze was gewoon heel benieuwd naar de man die haar mee uitvroeg.

‘Nou uhhh, tot zaterdag dan maar.’

‘Ja uhhh, tot zaterdag.’

En toen, in een poging om toch nog de meest bijdehandste te zijn en in controle van de situatie, gooide ze er nog even in:

‘Ik hoop dat je me nog herkent’.

Even was het stil. Toen zei hij met een merkbare trilling, was het een lachje, in zijn stem:

‘Als je je skinnyjeans aantrekt, zeker hoor’.

Nog voor ze daar, ongetwijfeld ook weer met iets gehaaid op kon reageren, hing hij op. De woorden stakten in haar keel. Minutenlang stond ze met haar mobiel in haar hand. Haar hartslag deed er lang over om weer wat te zakken. In haar dierentuinventje was een storm losgebarsten. Te laat realiseerde ze zich dat ze nu nog niet wist of hij single was of niet.

Cornel

Hij had zijn hoofd gebroken over de vraag: Wanneer moest hij bellen? Wat was te snel? Wat leek te eager? Wanneer zou haar aandacht verslappen? Nou lang en diep beraad met zichzelf, waarbij hij zichzelf meer keren voor halve gare idioot had uitgemaakt, man ze is niet eens knap, had hij gekozen voor de vijfde dag. Met een soort strategische precisie. Het duurde dan namelijk nog maar twee dagen voor het zaterdag was, de dag die hij zou gaan voorstellen voor het koffiedrinken. In die twee dagen zou ze vast niet gaan twifelen of ze de afspraak door wilde laten gaan. Als er langer de tijd tussen zat, misschien wel. Of ze zou gaan afzeggen, dat interesseerde hem eigenlijk niet zo veel. Maar het idee om een blauwtje te lopen, hij Cornel de Jaëger? Ja, dat zou te beschamend voor woorden zijn. Dat kon zijn ego niet aan. Hij snapte zichzelf niet dat hij ook maar dacht dat een vrouw bij hem kon afzeggen. Alleen, nou ja, bij deze vrouw kon dacht hij alles. Dan zag hij weer die sluier, of was het een lichtwerend scherm van de beste kwaliteit, over haar ogen glijden. Hij gaf het natuurlijk niet toe aan zichzelf, maar die blik fascineerde hem mateloos. Over het voorstel van de zaterdag zelf had hij over nagedacht. Was zaterdag niet te opdringerig? De dag dat je altijd wat met goede vrienden doet? Mocht hij die al in beslag nemen? Juist door die gedachte besloot hij voor de zaterdag te gaan. Hij vond daar een bewijs inzitten dat als ze zou instemmen, ze kennelijk erg graag wilde. Joh joh joh, het was toch eigenlijk gewoon een beetje zielig he Cornel? Waarom bestel je gewoon niet iemand? Hij had zichzelf het zwijgen opgelegd. De zaterdag had nog als voordeel dat als ze niet kon, dat ze dan gemakkelijk naar de zondag uit konden wijken. Maar ja, dat is dan weer aan het begin van een werkweek. Nee, hij ontving zijn vrouwen nou eenmaal het liefst op zaterdag. Daar ging hij voor spillepoot niet vanaf wijken. Vervolgens had hij uren na lopen denken over de locatie. Waar in hemelsnaam ging hij met zo'n vrouw iets drinken? Alle locaties waar hij zelf regelmatig kwam, vielen uiteraard af. Stel je voor dat het personeel of erger nog, vrienden, hem met haar zouden zien. Dan had hij heel wat uit te leggen. Maar ja, wat blijft er dan over in Amsterdam? Tot zijn grote afkeer, had hij voor een heel bekende, populistische tent gekozen. De koffie zou er wel niet te drinken zijn. Enfin, hij zou dat beperkt houden tot hooguit twee kopjes.

Al zijn strategisch gemijmer had helemaal geen nut gehad. Ze accepteerde de zaterdag in één keer. Verder was het gesprek best een soort van goed verlopen. Niet heel erg akward. Ze deden in routinematig babbelen niet voor elkaar onder. Ze accepteerde ook zonder te morren of te vragen de locatie die hij voorstelde. Ja, logisch, het was niet voor niets populair onder, ja Cornel, onder wat? Onder het plebs? Hij haalde zijn schouders op bij die gedachte, maar voelde ergens wel wat schuren. Toch geen schaamte? Toch waardeerde hij haar achteloze acceptatie van de locatie ook omdat hij

beseft dat hij zich al weer schrap had gezet voor de afkeuring ervan. Hoe vaak riepen vrouwen niet: “o nee, die is out hoor, we gaan naar dat macro-biologisch-veganistisch tentje, daar en daar. Daar is het echt geweldig volgens die en die, want die hadden er gegeten en werkelijk zo lekker”. Vandaar dat hij nog een alternatief, een al even erge maar iets minder populaire tent, achter de arm had gehouden. Die bleek dus niet nodig. Hij besepte nu ineens dat het gedoe waarvoor hij zich al automatisch schrap had gezet, eigenlijk gewoon regelrecht uit een soap kwam. Of uit een satirisch programma. Een van de twee, maar nee, helaas: gewoon uit zijn bloedeigen leven. Nu hij zich erop voor had bereid en de tegenstand kwam niet, viel hem dat ineens duidelijk op. Geërgerd over zoveel reflectie voegde hij er aan toe dat de hele afspraak met deze onbekende vrouw voor de rest één grote sof zou worden. Dat hun werelden veel te veel uit elkaar lagen en dat ze na een kwartier al zouden zijn uitgepraat. Voor de zekerheid appte hij alvast met Veronique en legde bij haar de zaterdagavond vast. Dan zou de dag tenminste niet heel erg verloren gaan.

Cornel

Het werd alleraardigst. Een ander woord kon hij er niet voor verzinnen. Niet spannend. Niet sexy. Niet flitterig. Maar ook niet gespannen. Ook niet zenuwachtig. Ook niet saai. Dat laatste was echt onmogelijk. Wat was die vrouw een babbelkont zeg. Die mond stond geen twee tellen stil. Alleen het leuke was dat het hem boeide. Kennelijk ging het ergens over. Ze had overal een mening over. Nee, niet over kruidenthee of sigaren of dat een Louis Vuitton toch echt meer te bieden had dan een Michael Gors. Maar ook niet over zaken als dividend belasting, belastingmazen in de wet of het verslechterde investeringsklimaat wegens dit en dat in Nederland, waar zijn meer zakelijke vriendinnen zich mee bezig hielden. En al helemaal niet over uiterlijk en wat de nieuwste nieuwtjes waren uit het wereldje. Nou ja, dat laatste kon ook niet natuurlijk, ze had geen idee wat dat wereldje was. Maar in al haar gebabbel had ze hem regelmatig recht aangekeken en gevraagd wat hij daar nou van vond. Een paar keer overviel het hem gewoon, omdat hij geboeid naar haar levendige en snel wisselende gezichtsuitdrukkingen zat te kijken. Zo had ze het over een sociale huurwoning van een kennisje, dat zo blij was geweest dat ze eindelijk een huisje had gekregen. Hoe dat huisje een ongelooflijk opgelapt huisje bleek te zijn. Veel te klein voor hedendaagse begrippen. Met een schoorsteen die ze beneden wel hadden weggehaald, maar boven niet, zodat er in de kleine kamertjes nog minder ruimte was voor kasten. Met opdekkingen omdat de cv er later was ingegooid. En het allerergste dan nog was dat die werklui moesten werken met materialen van lawaaibomenkwaliteit en niet het fatsoen hadden om vensterbanken netjes waterpas te monteren. Hij had geen idee wat hij moest antwoorden: scheve kozijnen in een sociale huurwoning? Wat hij daarvan vond? Als uiting van het onderdrukken van de lagere sociale milieus? Dat het toch ging om de intimiteit van hun woning en het kleine stukje aarde dat deze mensen hadden. En dat ze toch al niet sociaal vaardig waren om er dan over te klagen op een manier die zoden aan de dijk zette. Hij kwam niet verder dan: “Ja jemig, ja dat lijkt niet erg rechtvaardig. Het is toch slecht gesteld in Nederland”. Hij begon zich eigenlijk tijdens het gesprek al zorgen te maken of hij haar als gesprekspartner wel een beetje kon onderhouden, of ze wel in hem geïnteresseerd zou blijven. Nou moe, dat moest er nog bij komen ook. Dat zo’n middenklasse vrouw aan hem zou geen gesprekspartner zou hebben. Belachelijk. Enfin, hij had wat wapens in de strijd gegooid over zijn eigen bedrijf. Hij merkte dat hij zijn best deed haar wat interessants te vertellen. Maar hij hoefde niet zo zijn best te doen, want als snel zat ze vol met vragen waarop hij haar uitgebreid antwoord op kon geven.

Dus ja: het gesprek was alleraardigst. Voor hij het eigenlijk doorhad was het zes uur. Dat vond hij een mooie tijd om het gesprek te gaan afsluiten. Waarom wist hij eigenlijk niet. Hij had best nog wat langer willen blijven, ja wat was het, kletsen. Leuteren eigenlijk. Dat was hem te gek op zijn goede zaterdag. Hij zou naar huis gaan. Zich over geven aan een whiskey. Noodgedwongen zat hij nu aan zijn derde, werkelijk niet te verteren, cappuccino. Hellen was natuurlijk een theedrinker. Als hij maar

iets had kunnen raden, dan was het dat wel. Bestelde ze hem ook nog met “gewoon de meest ordinaire ontbijtthee die jullie hebben hoor, dat is het lekkerst”. Hij rolde nog net niet met zijn ogen toen ze dat tegen de serveerster zei. Maar die accepteerde deze tentoonspreiding van absoluut geen smaak, met een hoofdknikje en was met een walgelijk zakje zwarte thee aan komen zetten. Na zijn whiskey zou hij zich gaan douchen en voorbereiden op de avond. Die zou bestaan uit een exotisch en vooral duur diner, een man moet tenslotte toch eten niet waar, uiteraard met Veronique, een afzakkertje in een van de nachtclubs van Amsterdam. Waarschijnlijk zouden ze wat vrienden tegen het lijf lopen en tot slot: seks. Dat ging nu al jaren zo en daar zou hij ook absoluut niet vanaf stappen. Echt niet. Hij werd overvallen door een soort haast om naar zijn vertrouwde leven terug te keren en had wat abrupt het gesprek geëindigd. Hij wierp een blik op zijn horloge, ja een Rolex maar hij kon zien aan Hellen dat het haar of totaal niet interesseerde of dat ze niet eens wist wat het was, waarschijnlijk beide, maar goed hij was al blij dat ze het niet openbaar afkeurde, en riep:

‘Ach, is het al zo laat, ik moet ervandoor’.

Daar was hij nu eenmaal erg goed in, met ervandoor gaan nemen en dat deed hij ook met Hellen. Ze probeerde nog even aan wat beleefde, afsluitende zinnen toe te komen.

‘O ja, tuurlijk Cornel, het was leuk, misschien’

Daar sneed hij haar de pas af door omslachtig en zonder op haar te reageren, de bediening te wenken. Hij stond erop dat hij zou betalen en ook hier maakte ze tot zijn verbazing geen gedoe van, hij mocht betalen zoals een man nou eenmaal betaalt. Bijna bruusk wenste hij haar nog een goede avond, die ze natuurlijk geheel retourneerde. Pas toen hij buiten stond, haalde hij weer adem. Waarom had hij geen nieuwe afspraak willen maken? Op weg naar zijn penthouse, doorliep hij de middag. Hij zag haar opnieuw binnenkomen. Natuurlijk had hij ervoor gezorgd op tijd te zijn. Stel je voor dat er geen tafeltje zou zijn, kun je je wat ergers voorstellen? In zo’n tent kon dat gewoon. Dat je een beetje rond moest staan kijken of je alsjeblieft ergens je geld mocht gaan verdrinken. Die gênante vertoning had hij zich bespaard door heel erg op tijd te zijn. Ze was zelfverzekerd maar wel zoekend binnengekomen. Haar ogen gleden van tafeltje naar tafeltje. Hij hield zich gedeinsd. Zijn soort mensen zwaait niet. Bijna was hij teleurgesteld dat ze die te strakke broek niet aan had, niet omdat hij die zo graag zag, maar omdat hij met zichzelf had gewed dat ze hem aan zou hebben. Dan kon hij haar helemaal afserveren. Nee, nu ze gekleed was, ook al was het weer een jeans, bleek ze een verdomd goed figuur te hebben. Lang, small, maar met curves op de juiste plekken. Haar make up zat netjes. Ontwapenend bijna. Vergeleken bij de gezichten die hij meestal meemaakte. Uiteraard geen spoortje botox of andere cosmetische ingrepen. Haar gezicht was van zichzelf, met rimpeltjes en lijntjes. Die zag hij toen nog niet, toen ze binnenkwam. Maar toen ze hem ontdekte, hij lette er speciaal op, lichtten weer haar ogen op. Hij had het echt goed gezien, daar in die trein. Vanaf het moment dat ze ging zitten, had haar gezicht hem geïntrigeerd. Het spel van die lijntjes om haar mond en de rimpeltjes om haar ogen als ze lachte. En goh, wat lachte ze snel en graag. Vooral ook om zichzelf. Ze had een manier van vertellen die verhaaltjes maakte van gebeurtenissen. Ja, het was alleraardigst geweest. De hoogste tijd om ervoor weg te vluchten.

Hellen

Ze waren uit elkaar gegaan zonder opmerkingen in de richting van een nieuwe afspraak. Ze had het nog even geprobeerd. Maar Cornel was ervandoor gegaan alsof hij door de duivel himself achterna werd gezeten. Dus op de terugweg in de trein wist ze het wel zeker: van die hoorde ze echt nooit meer. Dat kon ook gewoon niet. Echt niet. Zo’n man. Met zo’n horloge. En die vouw in zijn broek. Want ja, die had er dit keer ook weer gewoon ingezet. Uiteraard had zij vermeden haar skinny jeans aan te trekken. Maar het was nog steeds een jeans. Eentje die haar heel goed stond. Dat wist

ze wel. Met een panterblouse erop. En verder had ze erg haar best gedaan op haar make-up. Sterker nog, ze had er nieuwe spulletjes voor gekocht bij haar schoonheidsspecialiste. Daar ging ze al jaren plichtmatig heen. Zoals je ook je auto onderhoudt. Haar uiterlijk boeide haar domweg verder niet. Dat gebrek aan, ja wat was het, klasse? valt niet te verdoezelen bij een man zoals hij. Een advocaat. Van een heel grote organisatie. Toch gaf ze zichzelf niet de schuld dat hij haar nooit meer zou bellen. Ze was toch eigenlijk ook met hem gewoon zichzelf geweest. Meer was ze niet. Minder ook niet. Het ontbrak haar niet aan zelfvertrouwen. Het ontbrak haar aan levensvreugde. En één middag met deze man, ach het was eigenlijk net als met een toppaard. Echt prachtig om te zien, je kon er als paardenliefhebber enorm van genieten. Maar, je moest er niet op willen rijden. Zo'n dier is way out of your league. Deze middag had ze even haar eigen dierentuinleventje vergeten, was ze in contact gekomen met een andere kant van het leven. Het had haar plezier gedaan. Hoe lachwekkend ze sommige zaken ook vond. Neem dat horloge. Liet hij dat nou echt protserig zien? Ze glimlachte. Het zou gerust wel een Rolex zijn geweest. Hij zag er groot en duur uit. Maar hij gaf hetzelfde aan als wat ooit haar horloge deed: de tijd. En een minuutje meer of minder, dat maakt in het leven ook al niet het verschil. Ze had zich voorgenomen om alles wat hij aan dat soort dingen liet zien, te negeren. Niet zoals ze in de trein had gedaan. Hellen had bedacht dat ze niet altijd 100 % Hellen hoefde te zijn. Niet omdat ze bang was dat ze haar eigen glazen in zou gooien maar omdat ze het zichzelf gunde om even niet zo aanwezig te hoeven zijn. Met wie kon ze dat beter doen dan met deze man? Deze volstrekte vreemdeling, die er zo verdomd goed uitzag? Alles aan zijn uiterlijk beviel haar. Zijn kortgeknipte haren, geen modieuze lange lokken op zijn onberispelijk gevouwen boord van zijn overhemd. Ook die was messcherp. Net als die in zijn broek. Maar het was toch niet zo'n modieus geval, met van die hele nauwe pijpjes en net even te kort. Zijn broek stond ruimschoots boven dit soort modieus gedoe. Hij droeg zijn kleding met een gemak waarmee hij bewees nooit iets anders gedaan te hebben. Hij had een soort doen en laten over zich van aangeboren zelfverzekerdheid, die ze absoluut intrigerend vond. Dat mocht ze deze middag aan zichzelf toegeven. Ze hield de dominante Hellen in toom. Het lukte haar wonderwel. Ze had hem zelfs laten betalen, he wat was dat lekker geweest, eens zonder zich te hoeven laten gelden, een ander voor je laten betalen. Natuurlijk, haar tong ging tijdens het gesprek weer alle richtingen op. Maar ja, dat was wie ze was. Als ze niet op deze manier met een ander mens kon praten, dan was dat per definitie het verlies van dat andere mens.

Toen ze hem had ontdekt aan het tafeltje, had ze het direct geweten. Hij paste niet in de omgeving. Zijn wollen jas zorgvuldig opgevouwen op een stoel naast hem. In zijn ogen een blik van: "waar ben ik terecht gekomen?". Hij viel hier nog meer uit de toon dan in de trein. Op dat moment wist ze dat er nooit iets zou kunnen ontstaan tussen hem en haar. Zelfs vragen naar zijn privé-omstandigheden was eigenlijk niet meer belangrijk geweest. Ergens in het gesprek wisselden ze wel wat persoonlijke omstandigheden uit. Zij dus weduwe met twee kinderen. Hij al jaren gescheiden, ook met twee kinderen. Ze hadden allebei een jongen en een meisje, die allemaal tussen de 20 en de 30 waren. Wat leuk. Ja, heel leuk. Daar was het bij gebleven. Beide hadden ze daar kennelijk vrede mee, beiden drongen niet aan. Nu zat ze in de trein op weg naar haar eigen leventje. Ze zag zichzelf weerspiegelen in het raam van de trein. Haar haar sprong alle kanten op. Zo te zien was haar oogschaduw al weer lekker doorgelopen. Maar toen ze naar zichzelf lachte, voelde ze zich goed. Ze had een bijzondere middag gehad. Ze zou hem koesteren. De storm in haar dierentuinleven was uitgeraasd. Ze nam er voldaan genoegen mee.

Temperantia

(zelfbeheersing)

Hij moest vervangen worden op sommige momenten. Dat kon niet anders. Een vrouw heeft een man nodig in het huishouden. Wat nou zelfstandig? We praten hier over degene die een spijker in de muur slaat, de batterijen vervangt, het oud papier en glaswerk wegbrengt, de lekkage oplost, het gras maait, de boodschappen doet (niet altijd), de financiën beheert (ik heb moeten leren internetbankieren), de Wifi-verbinding versterkt, de kast verplaatst en de rookmelder een hengst geeft als die afgaat en niet meer stopt. O, en vergeet die grote spin niet, net in de hoek van de slaapkamer, onbereikbaar voor mij als zou ik het durven op het trappetje. Slapen op de bank vanwege een spin. Omdat je man er niet meer is. Zou hij dat bedoeld hebben met: Je redt het wel? Zou hij het wel al hebben begrepen wat me te wachten stond? Ik had er niet zo vaak echt bij stilgestaan, wat hij allemaal deed. En al helemaal niet wat hij voor me betekende. Ja, ik hield van hem. Dat zeker. Maar kon hem met gemak ook achter het behang plakken. Hij was een vanzelfsprekendheid. Die begreep ik pas toen ik op een tuinfeest was van een collega. Collega's waren een tijd lang veiliger, want met meer distantie, dan familie en vrienden. Een grote tuin. Opeens zegt een collega tegen zijn vrouw: "Wil je nog wat drinken?". Dat wilde ze wel, en hij beende weg. Ik wilde ook wel wat drinken. Maar ik riep hem niet na. Ik stikte in het plotselinge besef dat er voor mij door mijn man nooit meer drinken gehaald zou worden.

Mijn ene man moest vervangen worden door een stoet aan welwillende vrienden, burens, klusjesmannen en weet ik wie. Ze wilden me natuurlijk helpen. Op een moment dat het hen uitkwam. Op een manier die zij bepaalden. Natuurlijk tegen veel dankjewels of gepeperde rekeningen. En altijd blijven lachen. Ik moest altijd blijven lachen. Een paar jaar na zijn dood, besepte ik ineens dat ik al geen jaren ruzie meer had gemaakt. Dat op die manier mijn emoties uiten er gewoon niet meer inzat. Dan was het gebrek aan seks makkelijker op te lossen. De eerste paar keren dat ik de hand aan mezelf sloeg, moest ik huilen. Wat een afschuwelijke leegte. Klaarkomen zonder je echtgenoot. Maar nog altijd gemakkelijker dan ruziemaken met mezelf. Hoewel, ik heb mezelf regelmatig uitgescholden voor domme trut, dom wijf of iets in die richting. Dan deed ik iets verkeerd in mijn eigen ogen.

Mijn huis is in alle jaren van rouw betreden door ik weet niet hoeveel mannen. Of ik nou net uit bed kwam. Uit bad. Of ik mijn ochtendjas nog aanhad. Of mijn tanden nog n iet gepoetst. Of ik nou eindelijk met een bordje eten op de bank voor mijn favoriete soap zat (Misschien toont eenzaamheid op deze manier nog wel haar ernstigste gezicht: dat je als ontwikkeld mens een soapserie bent gaan volgen.) Of het nou om de huiskamer ging. Of om de badkamer. De slaapkamer. De schuur. Het tussenkamertje met die enorme rotzooi, die je toch echt een keer zou gaan opruimen. Overal kwamen vreemde mannen kijken of ze je konden helpen. De een wat meer welwillend dan de ander, maar ze stonden er. Tot op het bot vernederend was het omdat je wist dat hoe lief ze ook waren, ze je niet zouden helpen zoals hij het gedaan zou hebben. Omdat het niet hun huis was. En jij niet hun vrouw. Op die momenten moest ik over veel zelfbeheersing beschikken. Meestal lukte het me wel. Omdat als ik het niet had, er nog iets ergers volgde. Dan moest ik sorry zeggen omdat ik zo'n man had laten schrikken. Dan moest ik alle trots wegslikken omdat ik die man de volgende keer weer nodig had.

Ze gaan verder

Hellen

Ze kenden elkaar vandaag precies 122 dagen. Cornel hield dat met militaire precisie bij. Voor Hellen was het een maand of vier. Cornel telde vanaf hun eerste afspraak, die moest, vond hij, echt worden meegeteld. Maar hun ontmoeting in de trein dan weer niet. Dat vond Hellen niet logisch. Ook tijdens hun eerste afspraak was er niet bepaald iets spannends gebeurd. Maar, verdedigde Cornel als de advocaat die hij was, tóen was er wel al een intentie. Ja, de intentie om bij me weg te vluchten, was Hellens repliek. Daar had hij smakelijk om kunnen lachen. Zo stijfjes als hij in het begin van hun relatie nog had gereageerd op Hellens gevatheid, want die gevatheid maakte hem tot slachtoffer, zo easy going was hij daarin geworden. Natuurlijk was hij zelf af en toe ronduit aan het treiteren, maar van een ander kon hij dat maar slecht hebben. Hellen had zich er niets van aangetrokken. Niet na de dag die volgende op hun eerste afspraak. Ze had prima geslapen en toen om half tien haar mobiel ging, dacht ze dat haar zoon vroeg wakker was en zich om zich om zijn oude moedertje bekommerde. Of, veel erger, dat het haar schoonmoeder was, om wie Hellen zich al helemaal niet bekommerde, terwijl die toch echt stokoud was. En haar zoon verloren. Soms staat verdriet verdriet in de weg. Ze haastte zich naar haar mobiel, zag een vreemd nummer en wist even niet wie het was. Ze had Cornels nummer niet opgeslagen. Niet dat ze dat nummer niet had willen onthouden, maar Hellen was alles behalve gedisciplineerd of geordend, dus dat had ze gewoon nog niet gedaan. In de uren die zij naar telefoonnummers op haar mobiel had lopen zoeken, had iemand anders een roman, of ten minste toch een novelle kunnen schrijven. Dus het duurde even voor ze begreep wie er belde. Later zei Cornel dat hij echt net op het punt stond om op te hangen en dat hij niet zeker had geweten of hij dan ooit weer had gebeld. Maar: ze nam op.

‘Hé Cornel’.

Meer wist ze niet uit te brengen. Flabbergased als ze was. De wind stak alweer zijn kop op.

‘He Hellen, ja, Cornel hier’.

Stilte.

‘Ik uh werd wakker, ja natuurlijk werd ik wakker’.

Geen vanzelfsprekendheid dacht Hellen,

‘En ineens dacht ik: nou ben ik zo weggehoud bij Hellen en heb ik geen nieuwe afspraak gemaakt’.

Hij sprak het uit met geveinsde eerlijkheid. Advocaat of niet, dat kon hij niet in stem verhullen. Hij had de dag ervoor helemaal geen nieuwe afspraak willen maken.

Stilte. Hellen hield haar adem in. Want zelfs Hellen kon haar mond dichthouden op de juiste momenten.

‘Dus, nou, ik maak heel graag een nieuwe afspraak met je’.

Aarzeling.

‘Zou jij dat ook willen? Ik hoop het’.

Die laatste zin klonk als een oprechte ontboezeming. Die haar breeduit liet glimlachen. Toch kon ze het niet laten, ze was nu eenmaal wie ze was, om eerst even haar mening te geven

‘Ik had niet verwacht dat je zou bellen’.

Stilte.

‘Maar ja zeker, ik maak ook graag een nieuwe afspraak met jou’.

Dit duwtje had hij nodig om wat opener te worden.

‘Ja weet je, ik vond het gisteren namelijk heel, ‘

hij zocht naar een woord en dat was niet het woord gezellig, maar iets anders paste gewoon niet,

‘heel gezellig, en ik zou je gewoon graag beter leren kennen’.

Tornado was op volle kracht aan land gekomen en sneed Hellen's adem volledig af. Toch lukte het haar met alle oprechtheid die ze bij haar voelde opkomen, te antwoorden dat zij dat ook heel graag wilde.

Uiteindelijk bleken ze elkaar zo graag te zien, dat ze al diezelfde middag voor een strandwandeling afspraken. Hellen had in een opwelling gezegd:

‘Als jij nou eens in die Mercedes van je springt, kom dan naar Zeemeer. Maken we een wandeling. Denk je de bomen erbij, is het net het Vondelpark.’

Hij had daar royaal mee ingestemd. Het was die dag prachtig windstil weer, dank je wel weergoden, waardoor ze een wandeling van twee uur hadden gemaakt. Hellen had zonder blikken of blozen haar huisadres gegeven en hij was haar komen ophalen, stipt op tijd natuurlijk. Daarvoor had hij vijf minuten staan te wachten. Hij was te goed opgevoed om te vroeg bij een vrouw te arriveren. In plaats van een beetje lui de zondag opstarten, er was verder toch niemand die op haar wachtte, was Hellen na het telefoongesprek ineens in een paniekerige situatie terechtgekomen. Hij zou toch niet binnen willen komen? Een van haar grapjes bij geplande visite was dat ze blij was dat er visite kwam, dan ging ze tenminste haar huis schoonmaken. Niet dat het een rommeltje was. Niet dat het vies was. Hellen had zo haar manier van doen. Een zeventje scoorde ze meestal op de schaal van de Bond der Huisvrouwen. Maar onverwachtste visite moest toch meestal wel tegen een wat vol aanrecht aankijken, kranten hier en daar, boeken hier en daar, handdoeken op de grond in de badkamer, oud papier, flessen en plastic dat netjes (dat wel) in de hal stond, maar naar de daarvoor bestemde afvalbakken moesten. Om van haar tuin maar te zwijgen. Het onkruid was altijd sneller dan haar pogingen het onder de duim te houden. En ja, ramen lappen Haar kozijnen waren het domein van de spinnen en hun webben. Misschien was dat zeventje nog iets te hoog gegrepen. En nog erger, hoe was haar gastentoilet eraan toe? Wie was daar het laatst op geweest? Had ze die wel gecontroleerd? Ze vloog aan de arbeid en werkte zich een paar uur een slag in de rondte. Dat knapte behoorlijk op en opnieuw nam ze zich voor dit toch eens altijd op orde te hebben. Haar huis dan. Want toen dat er een beetje uitzag, kwam de volgende klus: zichzelf. Haar hoofd kreeg ze wel weer onder controle, net als de avond ervoor. Maar wat ging ze in hemelsnaam aantrekken naar het strand? Ze had alleen oude, afgetrapte wandelschoenen, haar inbetweenjas was veel te koud, haar sportieve jack zag er niet meer uit. En eigenlijk moest ze haar bril op, wilde ze nog iets op het strand kunnen zien.

Cornel

Met een vreemd soort gevoel van blijheid, had Cornel opgehangen. Die ochtend was hij alleen wakker geworden. Vrouwen als Veronique blijven niet slapen. De avond ervoor had hij het gewaagd om te vragen wat ze van scheve vensterbanken in sociale huurwoningen vond. Goed getraind als ze was, had ze zijn vraag netjes aangehoord. En toen gevraagd wat ook al weer een sociale huurwoning was. Nu was het zondagochtend. Hij zou gaan ontbijten in zijn eentje, de krant lezen in zijn eentje,

een wandeling maken in zijn eentje, de Formule 1 kijken in zijn eentje. Pas 's avonds zou hij op bezoek gaan bij zijn broertje en vrouw. Meeeten, altijd meeeten op zondag. Zijn broer had er de gewoonte van gemaakt om het zondagsavonddiner te gebruiken als afstemmingsvergadering voor de rest van de week. Cornel had allang de moed opgegeven om er nog iets gezelligers van te maken dan welke klanten er nu weer lastig waren en hoognodig de duimschroeven aangedraaid. Misschien was het allerergste nog wel dat zijn schoonzus, met haar enorme dosis aan werklust en ijver en inzet en noem al dat soort deugden maar op, vond dat ze juist op zondag zelf moest koken. Deed ze dát dan nou maar n iet. Liet ze de cateraar maar komen. Dan had Cornel tenminste nog wat lol aan het eten. Zijn schoonzusje had echt vele goede eigenschappen, maar koken hoorde daar niet bij. Als hij helemaal pech had, dan was er een, twee of o nee, alle drie de kinderen aanwezig. Met aanhang was dan de ramp compleet. Het gebabbel, het gekrakeel, het gepoch, het opgeruimd en goedkeurend complimentjes aan hun moeders kookkunst uitdelen, het gelach en de grapjes, kortom: dat totale display van familiale gezelligheid, het kwam Cornel de strot uit. Het was niet van hem. Hij was het kwijt. Hij had het te grabbel gegooid. Het vloog hem ineens ontzettend aan, met iets dat maar liefst op zelfmedelijden leek. Gatverderrie.

Toen verscheen Hellen voor zijn geestesoog. De manier waarop ze had zitten keuvelen. Alsof ze zichzelf nog het meeste wilde plezieren. Maar ondertussen elke keer weer opkijken naar hem, wat hij ervan vond. Haar vragende blik, kom Cornel, zeg eens wat. De lachrimpeltjes om haar ogen. De manier waarop ze de serveerster had aangesproken. Alsof het zo'n beetje haar eigen kind was. Totaal ongeremd en met een soort energie, dat glinsterde en kronkelde. Hij besepte ineens dat het zelfs nogal kinderlijk was, alsof ze een soort primitieve hang had naar overleven. Ze hadden maar heel weinig persoonlijke informatie uitgewisseld. Hij deed dat per definitie nooit, wat was er te vertellen over zijn leven? En hij keek wel uit om ook maar iets te zeggen dat die blik uit de trein bij haar zou losmaken. Een vrolijk babbelende tafeldame kon hij wel aan. Maar een hem onbekende vrouw die hem persoonlijke ontboezemingen zou gaan doen over echt overleden mensen, hem niet gezien. Hij kreeg natuurlijk van zijn eigen vrienden wel eens iets vervelends of verdrietigs te horen. Maar de dood was zijn pad alleen maar gekruist als het om echt oude mensen ging. En ja, die gaan nou eenmaal dood, dat accepteert iedereen onmiddellijk. Met een oprecht gespeelde hug en heel veel sterkte kwam Cornel er dan meestal wel mee weg. Eén keer had hij gezegd: als eerst maar eens alle seizoenen zijn gepasseerd, tegen een vriendin die haar best al oude vader had verloren, maar toch erg verdrietig was. Zij had heel hoopvol ja zitten knikken. Cornel had tevreden achterover geleund. Maar Hellen's verdriet aanraken, hij was het gistermiddag met een enorme boog uit de weggegaan en zij had dat laten gebeuren. Het gesprek was heel gemakkelijk voortgeleden, was nergens tegen aan gebotst en was nergens uit de bocht gegleden. Tot zijn verbazing voelde hij een soort verlangen naar nog zo'n gesprek. Voor hij het wist, had hij toen zijn mobiel in zijn hand en haar nummer opgezocht. Hij aarzelde maar heel even, maar toen had hij haar gebeld. Hij wilde haar gewoon graag weer spreken. Hij stond zichzelf niet meer toe zich af te vragen waarom in godesnaam.

De strandwandeling maakte iets in hem los. Hij wist niet precies wat. Hellen had wederom niet haar skinnyjeans aan. Het was alsof ze aan die ene plagerige opmerking al genoeg had om hem dat pleziertje niet nog eens te gunnen. Maar nu was het een broek met een panterprint. Het erge was dat het haar goed stond. Behalve dan die gypsen eronder, maar goed: dat liep wel beter op het strand dan zijn eigen meest oude loafers. Jaaa, hij had overwogen om zijn sportschoenen aan te doen, hij liep wel eens een rondje te joggen. Maar die krengen onder een geklede (maar wel meest sportieve, hij had serieus geen spijkerbroek) broek, dat was de spreekwoordelijke vlag op de strontkar. Hij vroeg zich alleen wel af wat Hellen dan de vlag en wat de kar zou vinden. Enfin: hij in zijn wollen jas, zij in een hoodie onder een ruimvallend spijkerjasje. De modedepolitie zou zich geneens een oordeel willen vellen. Maar hij realiseerde zich ineens dat het gewoon geen zak uitmaakte. Het maakte hem licht in zijn hoofd. Het was heerlijk aan het strand. Hoe lang was hij daar al niet geweest? Ja, een keer in Scheveningen, veel te druk en veel te druk dus en zijn begeleidende dame zich slechts had bekommerd om haar zonnecrème, beschermingsfactor 500. Vandaag scheen

de zon maar er was geen crème te zien, de zee was zoals altijd de eeuwige perpetuum mobile, de golven rolden en rafelden het strand. Een fris windje dat net niet te koud was, draaide om hen heen. Hier liepen hier en daar stellen of singles, meestal met de onvermijdelijke hond. Een stel kwam ze tegemoet met een jonge herderpup. Hellen was niet meer te houden. Ze moest en zou hem aanraken. Het diertje likte haar handen en ze was verrukt. Ze legde haar hoofd in haar nek en gierde het uit dat het een zo een geweldig hondje was. De baasjes stonden het welwillend toe. Zo veel loftuitingen voor hun dier. Cornel betrapte zich erop het tafereel welwillend gade te slaan. Waar was de irritatie bij zoveel ongegeneerde emotie?

Na de wandeling hadden ze in een strandtent zitten drinken. Ook nu weer netjes aan de thee en de koffie. Cornel was advocaat. Die wist de risico's in het leven wel te vermijden. Hij kon vaak genoeg dronken naar huis. Maar goed, dan werd hij gereden. Het gesprek werd een herhaling van de dag ervoor. Gebabbel, gekeuvel, gelach, domme grapjes en zoeken naar antwoorden op veel te grote principiële vragen. Hellen grossierde daarin, maar hij liet zich er welwillend in meetrokken. Halverwege het gesprek had ze een bril opgezet. "He zie je er zo uit" had ze gegrapt. De bril had niet misstaan en haar gezicht was er niet minder interessant om geworden. De bril had hem niet gedeerd. Hoe was het mogelijk? Ze waren ongehinderd door gegaan met hun gesprek. Later toen hij thuis was, hij in zijn mooie maar lege appartement op zijn mooie, maar lege bank zat, kwam het met een onwrikbare zekerheid bij hem binnen: hij had er vanmiddag niet buiten gestaan. Hij had er midden in gezeten. Met iemand die hij had ingeschat op dertien in het dozijn. Of nou, maak daar gerust honderddertien in het dozijn van. En het was fijn geweest. Hij begreep er niets van. En toch was het zo.

Hellen

Daarna was het een soort van snel gegaan. Na die middag op het strand had het Hellen ineens niet meer verbaasd. Cornel had die middag een deel van zijn gereserveerdheid afgelegd. Ze zag hem na die twee uur lopen waarbij ze natuurlijk best wat koud waren geworden, zichtbaar ontspannen in de behaaglijke warmte van het strandpaviljoen. Ineens was daar een glans in zijn ogen die hem naar haar deed toebuigen. Hij pikte haar aanzetjes op en pareerde die met een soort plezier waar hij zich de dag ervoor nog leek te schamen. Ze zag dat hij zich vermaakte. Met haar. Kon dat? Nou, het gebeurde. Nadat hij haar had afgezet met "ik app je", had ze zich op haar bank laten zakken en was daar een poosje niet meer vanaf gekomen. Ze was blij geweest. Er roerde zich iets in haar. Ze voelde een broos herstel van wat zo lang zo stuk was geweest. Alsof heel langzaam wat scherven van een vorig leven zich naar elkaar toe bewogen en zich formeerden in een nieuw geheel. Ze had zich van deze gevoelens los gemaakt, toen Cornel haar een appje stuurde en ze nog een poosje in een app-gesprek verwickeld raakten. Aan het eind schreef hij met veel stelligheid dat hij haar vaker wilde zien. Toen waren de gevoelens weer terug. Ze was ermee naar bed gegaan en was er de volgende morgen weer mee wakker geworden. Hij wilde haar vaker zien. Er was een zon gaan schijnen in haar dierentuinwereld. Zijn stralen reikten voorbij de grenzen van haar bestaan. Ze kon ineens in de verte kijken. Ze zag daar van alles, maar wat precies, dat kon ze niet zien. Toch wist ze dat er van alles zou zijn. Ze verloor zich nog niet in de invulling van dat wat er gloorde. Voor nu was het meer dan genoeg dat ze voorbij haar grenzen keek. Het vervulde haar met een vreugde waarvan ze zeker had geweten dat ze dat niet meer zou voelen. Maar al snel werd ze in beslag genomen door dringender zaken. Ze pakte haar mobiel en maakte afspraken bij de kapper en de schoonheidsspecialiste. Ook onderwierp ze haar kledingkast aan een militaire inspectie. Met de inhoud daarvan ging ze beslist de oorlog niet winnen. Die skinny moest er maar als eerste uit.

Cornel

Hij had ernaar uit gekeken om zijn appartement, het penthouse vanzelfsprekend, aan Hellen te laten zien. Haar huis had hij al een paar keer bezocht. Elke keer dat hij kwam leek het iets frisser, schoner en beter opgeruimd. Natuurlijk had Hellen zich uitgeput in allerlei excuses. Ze had het druk en soms was schoonmaken eigenlijk vies maken. Toen kwam ze aan met een verhaal over hoe je met een vies sopje de vloer eigenlijk nog viezer maakte. Toen hij haar herinnerde aan hun ontmoeting in de trein en haar tirade op de viezigheid daar, deed ze dat simpel af met: 'ja, dat is een trein. Die hoort schoon te zijn'. Hij was er natuurlijk vol ingesprongen, je bent advocaat of je bent het niet. Maar eerlijk gezegd, hij leerde al snel zich die moeite te besparen. Hellen was onnavolgbaar in haar redenties, die af en toe kronkeliger waren dan een pot vol aal. Bovendien vond hij het soms wel grappig om te zien hoe ze zich nou weer ergens uit kletste. Ze hield gewoon niet echt van schoonmaken omdat ze inderdaad geen genoegen nam met gewoon ergens een dweiltje over halen. Dat was dan dus niet echt schoon. Dan liet ze het maar liever. Hij kwam erachter dat ze een ongelooflijke hekel had aan dingen doen die ze niet kon. Of dacht dat ze het niet kon. Pippies Langkous "ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan", was niet aan Hellen besteed. Ja, had ze gezegd. Dat is nou eenmaal mijn leerstijl niet. Ik wil alles eerst van te voren bestuderen voor ik iets doe. Ze had er heel pedanterig bij gekeken. Hij had haar uitgelachen. Maar haar wraak was zoet. Ze had hem gevraagd het bed nieuw op te maken. Dat was wel nodig na een paar leuke nachten.

Ze hadden het rustig aangedaan met elkaar lichamelijk leren kennen. Ze waren niet enthousiast en vol lust na de derde date het bed in gesprongen. Van Hellen snapte hij dat wel, ze was al heel wat jaren alleen geweest. Zichzelf begreep hij wat minder. Of nou ja, hij beseftte eigenlijk heel goed dat hij bang was om teleurgesteld te raken. Hij zou het zelf niet hardop willen zeggen, dat hij een goede lover was, maar oké, hij had er echt kapitalen aan gependend, aan vrouwen die seks als beroep hadden. Dan mocht je toch wel bogen op enige ervaring? Niets was hem onbekend, dacht hij. Dus wat zou Hellen hem brengen? Na een avondje met wat meer wijn dan gewoonlijk, was de eerste vrijpartij een feit geworden. En boy, wat was die dan toch weer anders verlopen dan hij had verwacht. Het draaide niet om hem. Met een vanzelfsprekendheid alsof Hellen jarenlang alle dagen seks had gehad, nam ze bezit van hem in plaats van andersom. Of hij mevrouw maar even wilde pleasen. Het moest toch niet gekker worden. Maar het had hem vreselijk opgewonden en hij had al zijn kwaliteiten in de strijd gegooid. Zij had hem rijkelijk beloond in haar complimentjes voor zijn goede daden. Hij voelde zich het kleine jongetje dat een complimentje kreeg van de juf en daar een kilometer van groeide.

Het bed opmaken, dát was echter een heel andere ballgame. Een bed opmaken? Dat had hij echt nog nooit in zijn leven gedaan. Hellen had de benodigde spullen op het bed gelegd. En ja, echt moeilijk om te snappen hoe het moest, dat was het natuurlijk niet. Maar hij slaagde erin het dekbed overdwers in de hoes te willen stoppen en uiteindelijk zat alles schots en scheef en gedraaid bovendien. Toen Hellen de slaapkamer binnen kwam, was hij inmiddels zo woest op haar, dat hij haar toesnauwde nooit meer bij haar te willen slapen. Maar daar was Hellen niet gevoelig voor. Ze zei simpel: we doen het even over nieuw Cornel, je moet het gewoon nog even leren en begon toen weer een heel relaas dat ze altijd al aan een bepaalde caberatière die altijd het klunsige type speelde, de scene van een dekbedhoes om een dekbed aan de hand wilde doen. De caberatière zou uiteindelijk helemaal verdwijnen in de hoes. Te hilarisch gewoon. Hellen zag het helemaal voorhaar. Cornel daarentegen was in staat het hele bed in de fik te zetten als hij het woord hoes nog één keer hoorde. Maar niet veel later zat het ding gewoon goed. "Dát", zei Hellen "doen vrouwen nou elke week".

Dat klopte ook wat Cornel betrof. Elke maandag om precies te zijn. Elke maandagochtend verdween hij uit zijn bed waarin danig gewerkt was, om elke maandagavond in een geheel fris en verschoond bed terug te keren. Natuurlijk kende hij degene die zijn appartement schoonmaakte (hoewel de contacten via zijn chauffeur liepen) en uiteraard, dat was een vrouw. Vrouwen maken schoon. Die zaterdagmiddag toen Hellen naar zijn appartement zou komen, keek hij met dat idee zijn

appartement rond. Dat er elke maandag een vrouw door zijn huis dwarrelde. Alles wat hij achterliet en er niet mocht zijn, weer opruimde. Letterlijk de troep achter zijn kont. Hij nam zich voor eens te controleren wat ze ook al weer verdiende. En wat of ze kreeg met de Kerst voor bonus. Want hij kon er verzekerd van zijn, Hellen zou dat gaan navragen.

Ze had door het appartement gedwaald, stiller dan gebruikelijk. Hij had gevraagd waarom. Ze had iets ontwijkends geantwoord. Maar ze vond zijn appartement heel erg mooi. Echt van Cornel. Ze stonden voor een modern schilderij, waarvan het de bedoeling was dat het in waarde moest toenemen. Een beetje geprikkeld door haar wat afwachtende houding, maakte hij daar melding van.

‘Waarom?’

‘Waarom wat?’

‘Waarom moet het in waarde toenemen?’

‘Nou, dan is het een goed schilderij. Als de kunstenaar echt ontdekt wordt’.

De woorden waren zijn mond nog niet uit of hij wist wat ze dacht. Lag al die protserigheid bij hem er dan zo bovenop? Daar koop je kunst voor. Om er aan te verdienen. En tot die tijd genoot je er toch ook van? Toch? Natuurlijk, het was toch heel mooi? Ze was coulant en gaf aan dat het schilderij vast en zeker in waarde toe zou nemen, omdat het supermooi was. Echt kunst. Voegde ze er ter bevestiging aan toe. Ja Hellen, echt kunst, voor die prijs mag dat ook wel. Maar dat dacht hij alleen maar. Hij keek wel uit om het te zeggen.

Na het wat stille begin, waren ze snel in hun goede doen en kletsten honderduit. Cornel had van allerlei lekkers in huis gehaald. Hij wist inmiddels dat hij het niet te chique de lala moest maken, dan lustte Hellen het niet. Nu was het een goede mix van gewoon, bijzonder en nou ja: bijna oneetbaar mits je van de rich and famous bent, die hij de traitteur had laten bezorgen. Lekker met een portje erbij. Hij kon zien dat Hellen echt genoot van hun samenzijn. Ze hingen tegenover elkaar op de bank en waren insinc. Al snel was het tijd om naar het restaurant te gaan. Dit keer had Cornel het uit mogen zoeken. Ze hadden al een paar hele ongemakkelijke momenten meegemaakt. Hij in een restaurant van haar keuze. Zij in die van hem. Onnodig om te zeggen dat de meeste ongemakkelijke momenten bij hem lagen. Pasta bij een pizzabakker, tsja. Hellen had zich daarentegen met flair door zijn restaurants heengeslagen. Ze koos ervoor om maar het hele domme blondje te spelen. Die rol paste haar niet heel super, maar zo kreeg ze wel uitleg over wat er op de kaart stond, zonder zich al te veel te generen. Dit keer zouden ze buiten de stad gaan eten en Cornel vond het de avond om Hellen aan zijn andere grote liefde voor te stellen. Hij had het er zelf voor over om dan maar minder te drinken. Ze zouden met zijn sportauto gaan. Het ding had hem kapitalen gekost. Maar ja, dan had je ook wel wat. Even dacht hij aan het schilderij, maar die gedachte schudde hij snel van zich af. Hellen zou de auto geweldig vinden.

Hellen

Ze was nieuwsgierig geweest naar zijn appartement. Ze had het een beetje zo aangestuurd dat hun eerste nachten samen in haar huis waren geweest, dat voelde vertrouwd. Cornel had helemaal geen haast gemaakt met zijn avances. Ze hadden al een paar keer gekust en wat gefruunnikt. Maar dan was het toch tijd voor hem om naar huis te gaan. Het was net alsof ze beiden wisten dat het niet uitmaakte hoe snel ze zouden gaan, omdat het toch wel zou gebeuren en dat het dan goed was. Zo iets. Inmiddels was haar hele lijf er natuurlijk helemaal klaar voor. Ze was beschilderd (nagels, ja echt), gemasseerd, ze deed weer nachtcremetjes op en uiteraard zat er geen haartje meer waar het niet moest zitten. Vooral aan dat laatste had ze een broertje dood, want ze moest zich inhouden niet

de halve dag te lopen jeuken. Toen alsof ze alletwee wisten, nu gaat het gebeuren, hadden ze iets meer wijn genomen dan gebruikelijk, voor Hellen was dat dan maar liefst drie volle glazen, meer had ze niet nodig, en waren ze als vanzelf in hun eerste echte vrijpartij terecht gekomen. Tot haar verrassing was ook hier weer haar natuurlijke behoefte om niet te bevriezen of weg te lopen, maar aan te vallen, tevoorschijn gekomen. Wat hij kon, kon zij ook. Ze had zich flink laten kennen en dat had op een zeer prettige wijze goed gewerkt voor hen beiden.

Maar nu was ze dus in zijn appartement voor de eerste keer. Voor alles een eerste keer niet waar. Ze zouden van daaruit naar een restaurant rijden buiten de stad. Ze had zich van zijn penthouse een voorstelling proberen te maken. Waarbij ze vooral dacht aan dure hotelsuites die ze op de televisie wel eens voorbij had zien komen. Daar had ze niet teveel naast gezeten. Het appartement was groot, hoog en spotless. Een keuken die zo uit de showroom van een duur keukenmerk was weggewandeld. Met smaak gekozen en op elkaar afgestemd meubilair. Niet eens geweldig over the top. Eigenlijk gewoon net goed voor een man alleen die het betalen kon. Toch vond ze het appartement imponerend op een manier die ze niet goed wist uit te leggen. Ze werd er zelfs een beetje stil van. Ze vroeg zich af hoe het kwam, toen ze langzaam door de ruimtes draalden. Het bed was keurig opgemaakt. Uiteraard. Ze wist stellig dat hij dat niet zelf deed. Toen wist ze ineens ook wat haar humeur negatief beïnvloedde. Het hele appartement was van een man die er wel leefde, maar er niet was. De keuken die absoluut niet werd gebruikt. Geen krantje, geen foldertje, geen enveloppe op een tafeltje, en er stonden er toch een paar bijzonder designerig te doen. De boeken die er waren, leken gekozen op hun uiterlijk en stonden zo gerangschikt dat ze op hun best uitkwamen. Zelfs niets op het nachtkastje naast het bed. Niks. Blanco oppervlakte. Leeg. Dat was het. Hellens eigen huis was beslist niet leeg. Ook niet over vol en Hellen had al helemaal niets met Action-styling. Houten letters op de muur die zeiden dat je toch zo gezellig thuis was. Of mandjes waar op stond dat er brood in zat, maar dat zat er eigenlijk dan nooit in. Maar Hellens huis stond wel vol met persoonlijke items. Geen prullaria, maar kleine kadoos van wie haar een beetje kende. Beestjes van glas waren haar favoriet. Aan de muur schilderijen van een kennisje en fotografie van weer een ander kennisje. Unieke items, geen reproducties. Daarbij slingerde bij Hellen overal en altijd papier. Ze bleef zich erover verbazen waar het vandaan kwam. Tassen vol oud papier stonden standaard in de hal. Er was altijd wel weer iets dat gelezen moest worden, bekeken, beoordeeld. Bonnetjes, een kaartje, je vond altijd wel wat in haar huis. Hoe kreeg Cornel het voor elkaar zo niets te hebben in zijn woning? Haar frustratie kreeg de overhand toen hij over een schilderij begon dat alleen maar goed was als het meer waard werd. Korzelig was ze erdoor geworden. Was dit Cornel? Ze besloot zich eroverheen te zetten. Ze wist even niet wat ze had. Het laatste dat ze wilde was Cornel de maat nemen. Maar dat laatste ging helemaal mis toen ze naar de auto van Cornel liepen.

Cornel

Ze liepen in de parkeergarage. Hellen was ook daar nog nooit geweest.

‘Zoouo’, zei ze,

‘je kunt wel zien hoor wie hier allemaal wonen. Die kunnen het breed laten hangen. Wat een dure autoos allemaal’.

Cornel keek eens rond om te zien wat zij zag. Nou, duur, duur, dat viel met sommige merken echt wel mee hoor. Je had toch al snel een BMW voor 50.000 euro. Ineens slaakte Hellen een kreet. Hij schrok ervan.

‘O Cornel moet je die auto eens zien. Als je daar toch in gaat rijden. Dat doe je toch niet?’

Hij hoefde niet eens te kijken, welke auto ze bedoelde. Natuurlijk was het zijn baby. God, wat haatte hij dat mens toch af en toe. Ze stond dat prachtding compleet af te kraken.

'Kijk eens Cornel, met van die idiote deuren. Die zo omhoog open gaan. Je ligt zowat op de grond. Is vast ook niet veilig. Ooo, wie daar toch in wil rijden, die heeft vast' .

Toen ze zag hoe hij keek, slikte ze haar woorden in. Niet dat het niet duidelijk was wat ze wilde gaan zeggen. Hij beet haar toe, hij kon er niets aan doen:

'Dat pikkie ken je inmiddels al aardig' .

Ze was zo aardig om hem niet nog meer te vernederen. Ze klom direct in de mea culpaas. Dat iedere gek toch zeker ook een gebrek mocht hebben. En dat hij al zo lang alleen was, en zo'n auto echt verdiende (echt?). En dat ze dol was op autoos en heel erg graag wilde weten hoe hij reed. Als hij maar veilig reed. Ze soebatte en ze troostte. Hij liet het zich, zielige kleine kerel die hij was, welgevallen. Langzaam speelde hij dat hij zijn gekrenkte ego weer een beetje bijtrok. Hij liet haar zeggen dat ze echt met deze wilde en niet met de Mercedes. Hij liet het haar drie keer zeggen. En toen nam hij nogmaals wraak door te hard te rijden.

Fortitudo

(moed)

Als ik terugkijk op de afgelopen jaren, dan is er geen dag geweest waarin ik me gelukkig heb gevoeld. Mijn nicht zei: "Misschien komt het wel doordat we ouder worden, dat je geluksgevoel dan verdwijnt". Ik bevestigde dat uiteraard. Ik ben het gewend geraakt zoveel ver van mijn gevoel staande meelijdende opmerkingen te bevestigen én te negeren. Omdat ze zo niet mijn eigen gevoel uitspreken. Ik was altijd gelukkig, ook als ik het even niet was vanwege een ruzie of door de eerste keer dat mijn echtgenoot ziek was. De onderstroom van mijn leven was een rivier die zich glanzend en schitterend een gouden weg door mijn bestaan zocht. Ging het hier even fout, dan hup, kwam het geluk gewoon even later daar weer tevoorschijn. Maar die stroom was opgedroogd door de rouw, de pijn, het verdriet, de eenzaamheid, de zorgen en de stress van mijn weduweschap. Dat had niets met mijn leeftijd te maken. Wanneer trouwens wordt een mens ouder? Wat is daar het criterium?

Mijn leven was gaan bestaan uit een andere stroom. Een stroom modder of misschien op momenten nog erger: een stroom lava, waar ik me door heen moest worstelen, half verdrinkend, half verbrandend. Vanaf het moment dat ik wakker werd (nooit meer blij) tot aan het moment dat ik naar bed ging (altijd verdrietig). Met het overlijden van mijn man, hield ook mijn gezin op met bestaan. Niet dat ik mijn kinderen niet meer zag, maar we zaten met zijn drietjes. Het gezin was niet meer compleet. Het gezin was er niet meer. De kinderen waren jonge volwassenen die net op het punt stonden om uit te vliegen. Dan zat onze taak erop. Dan hadden we de eindstreep van de strijd om het ouderschap behaald. Kinderen overgedragen aan zichzelf. Ze hadden vleugels waarmee ze uit konden vliegen. In de zekerheid dat ze konden terugkeren in het veilige nest. Fout. Wij hadden geen veilig nest meer. Dat nest hing met een draadje aan de boom, en grote en kleine stokjes en veertjes waren eruit geslagen door een veel te harde storm. Daar paste geen jonge vogel meer in. Als mijn kinderen thuiskwamen, dan vonden ze de leegte van het huis waarin een moeder zich blij gedroeg, maar dat zeker weten niet was. Er werd wel opgewekt gekwetterd maar o wat was het liedje vals. Het deed me een pijn die moeilijk valt te beschrijven. Het er niet meer kunnen zijn voor je kinderen. Geen veilige haven meer kunnen bieden omdat er iets definitiefs kapot was. Het veilig zijn. Het warm zijn. Het goed zijn. Het was er niet meer. Het was of al die jaren, al die jaren van ons ouderschap, waarin we zo hard hadden gewerkt om het goed te doen, de jaren waarin we ons leven vol overgave aan onze kinderen hadden opgedragen, belangeloos en liefdevol, alsof al die jaren waren uitgewist. De trots, de vreugde, de kracht. Mijn gezin was een vertrap, verwaaid, vernietigd veld, waarin het gewas dat we hadden gezaaid, gekoesterd en tot volle wasdom hadden laten komen, volledig plat was geslagen. Met één omgevallen boom en drie geknakte. Ik kon geen moeder meer voor ze zijn, want het enige dat ze nog nodig hadden, was een plaats om thuis te komen. Maar die plaats was weg en zou voor altijd wegblijven.

Op een dag vroeg mijn dochter me of het een oplossing was als ik ook dood zou zijn. Zo'n vraag is in de orde van grootte als die mijn zoon zijn vader stelde toen het duidelijk was dat deze niet meer beter zou worden, sterker nog, de ziekte progressief zou voortschrijden, of hij de mogelijkheid tot euthanasie had overwogen. Ziet u zo'n scene voor zich? Dat kinderen hun ouders moeten vragen of ze nog wel in leven willen blijven?

Die vraag van mijn dochter heb ik uiteraard ontkend. Nee, dat was geen oplossing. Ja, het was wel een oplossing om van mijn pijn af te zijn. Maar we wisten alle drie dat wat nog erger was dan het overlijden van hun vader, het overlijden van hun moeder zou zijn. Noem het een geluk bij een ongeluk. Als overlijden geen oplossing is, dan moet je dus doorgaan. Ook als de kinderen niet in de buurt zijn, bezig zijn met hun eigen leven, met vallen en opstaan. Doorgaan zonder het eigenlijk te willen. De dag voor je te hebben en niet te weten hoe je de uren, minuten, seconden door moet brengen. Omdat je niet wil. Gevangen te zijn in een hamsterwiel waarin je moet doorlopen omdat je er letterlijk niet uit kan stappen. Mensen denken dat je moed nodig hebt om uit het leven te stappen

bij ziekte. Maar ze weten niet dat het nog veel meer moed kost om na de dood door te gaan. Als de achterblijver.

Alex en Max

Cornel

‘Nee, ik rijd hoor Cornel, jij rijdt altijd en mijn auto is net zo goed als de jouwe. Nou ja: hij rijdt ook’.

Helen hield voet bij stuk. Cornel was voor de zekerheid maar met de dienstauto, de Mercedes dus, gekomen voor het geval ze weer grapjes over zijn baby zou gaan maken. Wat natuurlijk een godspe was, hoe haalde ze het in haar hoofd om zo belachelijk te doen over zijn auto, maar nou, hij was toch lafhartig in de Mercedes gestapt. Hij wilde geen enkel risico lopen nu ze naar Alex en Max gingen. Wat verheugde hij zich op dit bezoek van Hellen en hem aan zijn beste vrienden. Want zelfs Hellen zou onder de indruk zijn. Natuurlijk zou hij zich nooit laten voorstaan op zijn afkomst, dat was nou eenmaal een feit waar hij niets aan kon doen. Maar voor het eerst in zijn leven vond hij het belangrijk om iemand te laten zien wie hij werkelijk was. Niet om op te scheppen, niet om te pochen, maar om te delen wie hij werkelijk was en waar hij vandaan kwam. Ze wist al dat hij van adel was omdat ze een keer op een zondagochtend zijn hand had vastgepakt en naar de zegelring had gekeken. “Wat een bijzondere ring. Wat staat erop?” had ze gevraagd. Hij had een keer diep ademgehaald en toen rustig gezegd:

‘Ik ben een graaf’.

‘Een graaf?’

‘Ja een graaf’.

‘Je bedoelt: een graaf van adel?’

‘Jazeker’.

Hij was zo onzeker over hoe dit nieuws bij Hellen zou vallen, dat hij het hield bij hele korte antwoorden. Laat haar maar vragen. Na enig stilzwijgen, was ze losgebarsten in duizend en een-vragen over zijn afstamming en over wat adel zijn nou eigenlijk was en hoe adel nou in Nederland georganiseerd was. Hij had er uitgebreid antwoord op gegeven, opgelucht dat ze niet direct had uitgeroepen dat adel toch zeker een relikwie uit een feodaal verleden was. Haar nieuwsgierigheid had de absolute overhand en haar dorst naar kennis nog meer, dus hij had haar van alles verteld over zijn adellijke familie. Ook Hellen, of eigenlijk juist Hellen, had natuurlijk het kinderlijke beeld voor zich van het leven van upstairs en downstairs, haar ingegeven door televisieseries. Niets was minder waar. Nou ja: ja, Cornel was het gewend om zijn hele leven personeel om zich heen te hebben. Mensen die voor hem dingen uitvoerden. Waardoor hij minder tijd nodig had voor bepaalde taken, zeg bijvoorbeeld het wieden van de tuin of het repareren van lekkende leidingen, om maar een paar traditionele mannenklussen te noemen en hij tijd kon besteden aan gewichtiger mannentaken. Zoals geld verdienen. Of rondrijden in dure auto’s. Of het bezit veilig stellen. Zijn grote broer Jaap woonde op het landgoed, runde samen met zijn gezin het adellijke erfdom maar was ondertussen ook CEO van hun grote BV. Cornel, die op afstand van zijn grote broer geboren werd omdat het kinderen krijgen niet zo goed lukte in het huwelijk van zijn ouders, was het tweede en laatste kind in zijn ouderlijk gezin en voor hem bleef een bijrol over. Die van de familieadvocaat en juridisch adviseur. Hij had ook graag de consigliere willen zijn, maar zijn broer Jaap luisterde liever naar zijn eigen vrouw dan naar zijn broer die ervoor had gestudeerd. Het had hem een leeg leven opgeleverd. Jaap was toen hij begin twintig was met een vriendin thuisgekomen die de gelaatstreken spiegelde die Jaap zelf ook had: grof, onregelmatig maar aardig en open. Het stel bleek gemaakt voor elkaar: luidruchtig, spaarzaam, hardwerkend en belachelijk energiek. Binnen no time hadden ze drie kinderen op de wereld gezet en die werkten al snel mee in en op het landgoed. Cornel zag het lamlendig aan maar realiseerde zich dat hij zijn broer op één vlak de loef zou kunnen afsteken. Hij

trouwde zijn jeugdvriendin, een goddelijke schoonheid zodat als beide paren op recepties en andere gelegenheden kwamen, de hoofden tenminste zijn kant opdraaiden. Nou nou, kijk die eens, wat een trofee heeft hij toch aan de haak geslagen. Maar ja: hij is dan ook een stuk knapper dan zijn broer. Het bleef bij het draaien van de hoofden, want iedereen die wist wie ze waren, wist ook wie de macht, de leiding in handen had: zijn broertje Jaap. Voor hem bleef de rol over van het juridisch bewaken van het bezit maar vooral het legitimeren van het handelen van de BV. "Eerder kruipt een kameel door het oog van de naald, dan een rijke in de hemel komt", zeggen de Arabieren. Nou Cornel had het toch voor elkaar gekregen om kamelen door ogen van naalden te laten kruipen omdat als je juridisch maar slim genoeg was, je altijd wel een gaatje kon vinden om weer je zin te krijgen. Om nog meer geld te verdienen. Het had hem een paar jaar lang de voldoening van het scoren gegeven en toen had hij graag de complimenten en de schouderklopjes van zijn broer, die hem dan voldaan glimmend aankeek, in ontvangst genomen. Maar geleidelijk aan raakte alles wat hij deed maar gewoontjes. O dat en dat, ja, dat lukte Cornel ook wel. Zijn broer was van dankbaar over gegaan naar ronduit zeuren en nog eens zeuren. Cornels irritatiezone was groter en groter geworden. Zijn plezier in zijn leven minder en minder.

De relatie met het Koningshuis was niet bij Hellen opgekomen en hij had dat stilgehouden. Ingegeven door dat oeroude mechanisme dat als je in de kringen van het Koningshuis verkeert, je daar beslist niet over praat. Maar het werd natuurlijk wel een keertje zaak dat hij Hellen volledig liet weten wie hij was. Het begon op hem te drukken dat hij een zo'n belangrijk deel van zijn leven nog niet met haar had gedeeld. Uiteraard waren Alex en Max al wel op de hoogte van zijn relatie met Hellen. Ze hadden hem beide eerst ongelovig aangestaard. Cornel verliefd? Op een vrouw die hij ontmoet had in de trein? Hoe had hij dat voor elkaar gekregen? Maar ze hadden al snel de schittering in zijn ogen gezien toen hij over Hellen vertelde. Alex kende hem natuurlijk alsof het zijn eigen broer was en Max, nou ja, houdt maar eens iets verborgen voor Max. Ze hadden hem gefeliciteerd en op de rug geklopt (Alex) en geknuffeld (Max) en natuurlijk hadden ze met de onvermijdelijke uitnodiging gekomen om eens langs te komen met haar. Als hij er zeker van was om haar aan hen voor te stellen. In die zin lag ook weer een oeroude code opgeslagen. Want als hij er zeker van was, dan moest Hellen eerst gescreend worden. Geen persoon kwam in de persoonlijke levenssfeer van de vorst en vorstin zonder eerst helemaal doorgelicht te worden. Het had hem er nog een poos van weerhouden om een ontmoeting te arrangeren, want dat voelde toch wel erg achter haar rug om. Maar hij wilde haar zo graag verrassen met de ontmoeting. Of nou, liever gezegd: hij wilde gewoon zien wat haar reactie zou zijn op zijn vrienden. En, als hij gewoon domweg eerlijk was: hij wilde ook wel eens zien hoe een Hellen is die geen woord kon uitbrengen. Want dat effect hadden zijn vrienden nou eenmaal op de meeste mensen. Nu was het dan zover en kwam ze met het idiote voorstel om hem een keer te rijden. Niet dat ze dat zo heel graag wilde, maar omdat haar gevoel van eigenwaarde het haar af en toe gebod niet alles zo maar in dankbaarheid af te nemen. Ze wilde er voor werken. Lastig mens. Maar hij zwichtte en gaf het nieuwe kenteken door aan de beveiliging.

Hellen

'Dat lijkt wel een kasteel!'

Met verwondering keek Hellen in de verte naar het gebouw, terwijl ze afremde bij de poort.

'Jeetje Cornel, wie woont hier wel niet?'

Ze had al wat dure, in bosrijke omgevingen gelegen pandjes gezien. Of moderne in de grote stad. Met Cornel kwam ze echt overal. Was het niet voor de een of andere receptie, dan was het weer een bijeenkomst van een clubje dit of dat. Ze vond het allemaal leuke tijdsbesteding als ze niet altijd zo op haar kleren moest letten. Vandaag had ze niet heel erg haar best gedaan, het moest maar een

keertje goed zijn. Ze gingen nu maar naar twee vrienden. Cornel had haar met een wat vreemde schittering in de ogen gezegd dat het zo best wel kon, toen ze had gevraagd of het niet te gewoontjes was. "Nee hoor", had hij gezegd, "Alex en Max zijn ook best gewoontjes". De gast aan de poort, wat was dat voor een figuur?, liep om de auto heen terwijl Cornel zijn raampje naar beneden draaide. Samen stonden ze wat te smoezen. Even later mocht Hellen doorrijden.

'Nou zeg op Cornel, wie zijn die vrienden van jou?'

Ze had echt geen idee.

'Het is geen kasteel hoor',

was het vage antwoord van Cornel. Hij voegde eraan toe:

'Maar wat is het dan wel?'

Wat is het dan wel, wat is het dan wel? Als het geen kasteel is, wat is het dan wel? Cornel wees haar aan waar ze de auto mocht parkeren. Terwijl ze uitstapten, ging de voordeur open. Nou ja, voordeur. Het ding was zo breed dat er een hele sociale huurwoning door paste. Er liepen twee mensen het bordes op. Bordes? Geen kasteel?

'Jezus nog eens aan toe zeg'.

Met een schok bleef ze staan, vlak voor de eerste trede van de trap. Cornel liep door maar bleef halverwege de tredes staan. Hij grijsde haar toe. Hellen voelde haar knieën knikken. Alex en Max. God zeg, ze had zich dit in de verste verte niet gerealiseerd. Hoe kon ze ook? Cornel introduceerde haar in een wereld die ze niet kende. Alsof zij moest weten dat als je die en die rivier in dat en dat oerwoud volgde, je vanzelf wel bij de geheime grot uitkwam. Zo iets. Nu stond ze op het punt die geheime grot te gaan betreden en het ontnam haar alle lucht. Hoe ze precies had gekeken, wist ze niet, maar Cornel, die eerst nog sloom had staan smilen van oor tot oor, kwam haar redden. Hij pakte haar hand en fluisterde haar toe dat het aardige mensen waren, heel gewoon ook en dat ze van hem hielden en iedereen accepteerden die bij hem hoorde. Dankbaar pakte ze zijn hand vast en liet zich de trap op begeleiden. Zijn vileine

'Nou heb ik je toch stilgekregen he?'

compleet negerend.

Het ontvangst was allerhartelijkst geweest. Ze hadden alle vier hartelijk gelachen om de auto waar Cornel mee was gekomen. Hellen had het aangedurfd te vragen of zo'n merk wel vaker in de koninklijke stallen had gestaan. Ook daar was weer om gelachen. Het duurde niet lang voordat Hellen het accent van Max goed kon volgen, want als Max snel praatte, was ze redelijk onnavolgbaar. Het diner was gemoedelijk, Hellen voelde zich werkelijk geen moment niet op haar gemak. Er lagen ook gewoon maar drie messen en vorken en geen ingewikkelde dingen als slakken of garnalen. Laat staan kreeft. Daar was Hellen blij om. Uiteindelijk leek het hele etentje toch op iets dat vier vrienden regelmatig met elkaar hebben. Behalve dan dat Hellen elke keer vroeg of ze dit of dat wel mocht vragen. Niet dat ze zich direct al te buiten ging aan het stellen van grote, maatschappelijke vragen aan het vorstenpaar. Dat ging eigenlijk wonderlijk automatisch. Wat Alex en Max, vooral Max, benadrukten was hoe fijn ze het voor Cornel vonden dat hij met een vriendin langs kwam. Dat klonk absoluut geloofwaardig.

Na het eten gingen de mannen even naar een andere kamer om daar een drankje te drinken en een sigaartje op te steken.

'Net Downton Abbey'.

Hellen kon het natuurlijk niet laten. Max glimlachte. Zij vond die serie ook reuzeleuk. En ja, dit deden ze in gezelschap nog vaak. Na het eten even opsplitsen. Even entre nous met je eigen soort. Max vertelde nog meer van haar dochters. Hellen van haar kinderen. Twee vrouwen met wie het wel klikte. Hellen was overweldigd. Zeker toen Max haar persoonlijke telefoonnummer met haar deelde. Ineens was Hellen 'de vrouw met het telefoonnummer van de Koningin der Nederlanden' in haar telefoon. Dat leverde later een vermakelijk tafereel op. Toen Max haar belde waar een goede vriendin van Hellen bij was. Toen Hellen afsloot met, dag Max, vroeg vriendin wie dat was. Onnadenkend zei Hellen:

'Maxima'.

'Heb jij een vriendin die Maxima heet, wat erg, net als de Koningin'.

Haar vriendin rilde bij de gedachte.

'Ja, vreselijk he?'

antwoordde Hellen. Je kon wel die vrouw zijn met de Koningin in je telefoon. Maar in haar wereld geloofde niemand dat.

Fides

(geloof)

Niet direct vroeg ik me af waarom het overlijden van mijn echtgenoot mij moest overkomen. Niet direct. Er zat nog teveel leven in me om te kunnen voelen wat er was gebeurd. Ik was vooral in die eerste tijd met het verdriet van mijn echtgenoot bezig. Dan fietste ik door een straat en dan rook het fris na een regenbui of er was een huis gebouwd. Verdriet overviel me dan omdat hij dit nooit meer kon ruiken. Of nooit meer kon zien. Alle dingen waar hij juist zo van had gehouden, vielen me des te meer op. Toen hij nog leefde, had ik er vaak geen acht opgeslagen, bezig als ik was met mijn eigen dingetjes. Maar toen mijn eigen verdriet mij in de greep kreeg, toen mijn leven zo kapot was dat de automatismen van de automatische piloot waren weggeëbd, toen begon de waarom-vraag op te spelen. Waarom moest ik dit meemaken? Wat was de reden? Ik zocht mijn antwoord in God. Want als Hij dit had gewild, was er een groter plan, een rechtvaardiging voor mijn in stukken gevallen leven. Ik geloofde niet in God. Ik geloofde zeker niet dat er na dit leven een ander leven zou zijn, waarin ik mijn man weer zou ontmoeten. Misschien heb ik daar een veel te naïef beeld van gehad, maar dan vroeg ik me altijd af hoe oud hij dan was en hoe oud ik. Hoe we elkaar dan konden omarmen als hij nog zijn sterfleef tijd had en ik een stokoud vrouwtje was. Of stel je voor dat ik een nieuwe liefde kreeg, die dan ook weer dood ging. Hoe moet dan dan met zijn allen? Eventjes heb ik nog gedacht dat we allemaal energiestromen zouden worden. Maar dat betekende dan toch dat ik mijn man zoals hij was niet meer zou tegenkomen? En alleen dat laatste wilde ik zo graag. Dat oneindige verlangen om hem nog even weer te zien. Heel eventjes maar. Heel heel eventjes. Waar ik in mijn streven naar vertrouwen in God naar zocht, was troost. Als het me maar kon lukken om de waarom-vraag over te dragen aan de wil van God. Een vriendin van mij rouwde bijna tegelijk met mij op. Ze stond al 3 – 0 op me voor omdat zij al een gelovige relatie met God had toen ze haar man moest verliezen. Haar rouw bracht haar tot een verdieping van dat geloof. God had dit op haar pad gebracht, zij kreeg om de een of andere reden, deze opdracht uit te voeren. Het uitvoeren daarvan zou haar alles brengen. God liep samen met haar op. Het werd haar geloof dat haar door de dagen hielp. Op een dag constateerde ik verbaasd dat ze geen nieuwe man nodig had, omdat ze haar bestemming al had gevonden. Ze omarmde dat idee ruimhartig. Niet veel later liep ze haar nieuwe liefde tegen het lijf. Haar menselijke verdriet, haar pijn en zorgen, is nooit minder geweest dan dat van mij. Ze had er alleen een verklaring voor. O, wat wilde ik die verklaring ook graag. Ik begreep dat ik die kon krijgen als ik me overgaf aan dat idee van de Almachtige. In plaats daarvan begon ik boos te worden. En niet zo'n klein beetje ook. Wat ik de Almachtige allemaal heb toegewenst, dat moet maar niet aan het papier worden toevertrouwd. Als God dan zou machtig was, waarom regelde hij zijn zaakjes dan zo slecht? Waarom stond hij toe dat er zoveel onrechtvaardigheid was? Zoveel pijn? Waarom moest mijn man zo bewust afscheid nemen van zijn leven? Waarom startte de auto niet? Waarom liet ik toch elke keer alles uit mijn handen vallen als ik aan het koken was? Het duurde niet lang voordat ik met alles wat niet goed ging, liep te mopperen op God. "Zie je wel dat je een kwelgeest bent. Waarom valt anders dan nu net dit glas water om. Had niet hoeven. Als je dan toch zo machtig bent, je hebt zeker niks anders te doen dan mij het leven onmogelijk te maken".

Ik wist wel wat ik deed. Ik onthield mij de zalving van het geloof. Ik kon mijn troost niet vinden op die plek. Hoeveel respect ik ook kan opbrengen voor het idee van God, als het de mens is die het goede moet doen, waarom hebben we als mensheid dan een God nodig? Ik moest aanvaarden dat er geen god was omdat er geen god kon zijn. Ik las het gedicht van Multatuli: 'Gebed van een onwetende'. Mijn oog viel op een voetnoot. Daarin verklaarde de beroemde Nederlandse schrijver dat het net zo moedig was om niet in god te geloven als wel. "O God, er is geen god". Ik moest onder ogen zien dat de dood van mijn man geen vooropgezet plan was. Geen onderdeel van een groter geheel. De dood van mijn man was slechts toeval. Zoals het hele leven slechts toeval is.

Vertrouwensbreuk

Cornel

‘Maar ik ben dan ook geen 28’.

Hij incasseerde de mokerslag zonder met zijn ogen te knippen. Hij was ten slotte niet voor niks een goede advocaat. Bovendien speelde hij niet onverdienstelijk poker. Maar het kostte hem nu grote inspanning om zijn pokergezicht te bewaren. Hoe had hij zo stom kunnen zijn? Zo naïef om te denken dat hij dit voor haar verborgen had kunnen houden? Dat hij dat wel een keer op zijn eigen termen had kunnen vertellen. Over een jaar of tien of zo. Als ze dik en dik getrouwd waren en al een beetje zat van elkaar. Dán had hij lafhartig bedacht kon hij het wel eens naar voren brengen om een ruzie te beslechten.” Denk je nou heus dat ik niks beter dan jij kan krijgen? Ik heb dat eerder gedaan hoor: een huwelijk opgegeven voor een leuke jonge meid”. Maar niet eerder, niet nu, nu ze nog zeker niet van hem was. Stom stom. Eén keer Hellen in dezelfde ruimte als zijn dochter en de meisjes wisselden de grootste zonde, de grootste schaamte van zijn leven uit. God, het had hem zijn dochter al gekost, het respect van zijn vrienden, zijn eigenwaarde en een hele hoop geld, het kon heel goed zijn dat het hem Hellen ook ging kosten. Het schaamrood joeg hem elke keer naar de kaken als hij dacht aan wat hij 8 jaar geleden had gedaan. Zijn huwelijk opgegeven voor dat leuke jonge ding van kantoor. Natuurlijk er waren verzachtende omstandigheden, hij haatte zijn leven op dat moment, hij sleepte zich elke dag naar zijn kantoor, hij bezweek onder de uitzichtloze verplichtingen van zijn gezin, van elke dag weer opstaan. Kortom: hij kwijnde weg in zelfmedelijden en maakte toen de kans zich voordeed in een fris, strak en lekker lijf met een leuk koppie erop en ook nog hersenen erin te vluchten, de fatale misrekening te denken dat dit de oplossing was voor zijn mislukte leven. Hij dacht nota bene dat hij echt van het jonge wicht had gehouden. Pas toen de scheiding rond was, hij in een appartement van een jonge griet woonde, zijn gezin hem had uitgekotst en zijn nieuwe vrouw (meisje) toch over kinderen begon, een liefdesbaby godbetere het terwijl ze hem had bezworen geen kinderen te willen, ja pas toen begon het tot het sukkelje van de klas door te dringen in welk cliché hij was getrapt. Een roze wolk was nog nooit zo snel in een razend zwarte donderwolk verandert. Toen de bui was uitgeraasd, vond hij zichzelf terug in een penthouse (dat dan weer wel), met in het weekend betaalde seks van vrouwen op respectabele leeftijd, een idiote auto als peniskoker en een leven nog leger dan een vacuümgetrokken plastic zak. Een leven dat hij nog steeds haatte en hij wilde nog steeds niet opstaan. Tot dat door Godgegeven moment dat die spillepoot zijn leven binnen stiefelde.

Doordat Hellen niet uit zijn kringen kwam en hun wereld zo volledig van elkaar waren gescheiden, had hij echt gedacht die schandvlek in zijn leven voor haar verborgen te houden. De mensen aan wie hij Hellen had voorgesteld, zijn naasten, nou ja: eigenlijk dus alleen zijn broer en schoonzus en hun gezin had hij natuurlijk meegedeeld dat Hellen de werkelijke reden van zijn huwelijksbreuk niet kenden. Zijn broer had hem alleen smalend aangekeken met dat ziedend makende irritante lachje van hem waarmee hij als het jongere broertje maar weer eens werd af geserveerd omdat hij eigenlijk zei: “Fout broertje, fout”. Hetty getrouw de rol die zij al jaren speelde als de moederlijke schoonzus, was eerlijker geweest: “Cornel, dat geheim houden, dat gaat je nooit lukken. Je neemt haar nu toch al mee naar recepties en zo. Er gaat een keer iemand zijn mond voorbij praten”. Maar Cornel had vertrouwd op de ongeschreven zwijgcode van oud geld. Oud geld roddelt niet. Niet in het openbaar ten minste en zeker niet met onbekenden. Oud geld houdt haar geheimen en schandalen binnen. Oud geld heeft geen roddelbladen nodig om op te vallen. Bovendien genoot Cornel en zijn familie nog eens de bescherming van de koninklijke zwijgcode. Over mensen die in de kringen van het koningshuis verkeren, houdt al helemaal iedereen zijn mond. Eén keer een verkeerde opmerking en je kansen om ook in die kringen te worden geaccepteerd, waren verkeken. Nee, Cornel had zich veilig gewaand en had Helen mee naar recepties durven nemen. Natuurlijk alleen de recepties waarvan hij

heel veilig kon aannemen dat zijn ex-vrouw en zijn kinderen er niet zouden verschijnen. Dit was zo'n receptie en eerlijk gezegd: hij had zijn hele dochter in het gezelschap van haar aanstaande niet direct zien binnenkomen. Waarom was ze hier in vredesnaam? Toen hij haar zag, realiseerde hij zich dat hij Hellen aan haar moest gaan voorstellen omdat het niet uit te leggen zou zijn als hij in dezelfde ruimte met zijn dochter én zijn vriendin was. Niet voor Hellen, niet voor zijn dochter maar ook niet voor alle andere aanwezigen die het zou kunnen opvallen dat zij drieën elkaar niet spraken. Hij begon Hellen te zoeken, maar toen hij die eindelijk had gevonden, ze stond wat afwezig bij de bar aan een wijntje te nippen, kon hij zijn dochter nergens meer vinden, hoe hij ook keek. Hij besloot lafhartig dat het gevaar geweken was en vertelde Hellen niet eens dat zijn dochter op de receptie was geweest.

Natuurlijk hadden hij en Hellen al over de levens die ze hadden gevoerd voordat ze elkaar ontmoeten gesproken. Het ene feit had hij wat eerder onthuld dan het andere. Hij had lang geaarzeld om de betaalde seks toe te geven. Hij had het over zijn vriendinnen gehad. Over volwassenen die ongebonden elkaar een avond plezier bezorgden. Naïef als Hellen kon zijn, onwetend eigenlijk gewoon want ja: gebeurde dit soort dingen dan alleen in zijn kringen, had ze dat voor waar aangenomen. Goed beschouwd nam ze alles wat Cornel vertelde voor waar aan, omdat ze gewoon niet geloofde dat mensen niet de waarheid vertellen. Dus toen hij eindelijk had durven te bekennen dat hij veel, zo niet alle vriendinnen goed geld betaalde voor zijn plezierige zaterdagavonden, had ze verbouwereerd gereageerd. Maar naar enig nadenken had ze de betaalde seks alleen maar begrijpelijk gevonden in zijn "positie", kennelijk had ze hele fantasieën over een man in zijn positie, en ze had alleen gecontroleerd of het echt dames op de juiste leeftijd waren en of hij ze genoeg betaalde. Ze had zelf gevraagd of er voor dat soort vrouwen ook een vakbond was die juridische bescherming bood als er klachten waren. God Helen.

Zijn scheiding had hij afgedaan met het verhaal van jeugdliefdes die uit elkaar gegroeid waren. Oppervlakkig gezien was dat ook echt zo. Voor Hellen was het gezinsleven heilig verklaard, nadat ze dat van haar had verloren. Dus ja: hij had heel goed begrepen dat hij geen enkele punt zou scoren als hij zou vertellen dat hij voor een vrouw die bijna de helft jonger was dan hijzelf, zijn vrouw en kinderen in de steek had gelaten. Aan de ijzigheid in haar stem kon hij afmeten dat geen punten scoren nog een absoluut eufemisme was. De temperatuur in de auto was gedaald tot een punt waarmee de opwarming van de aarde in één klap teniet werd gedaan voor de eerstkomende paar eeuwen.

Ze stonden stil op een parkeerplaats langs de snelweg. Hellen had moeten plassen. Toen ze terug de auto instapte, had hij de nu achteraf onvergeeflijke opmerking gemaakt dat haar blaas de grootte had van een erwte. Ja, achteraf kijk je natuurlijk altijd een koe in haar kont. Ze had zich naar hem toegedraaid, had nog even gewacht om optimaal effect te sorteren en had toen de mokerslag uitgedeeld. Bam, recht op zijn kin. Een uppercut. Ze was geen 28 meer. Nou dat verklaarde waarom ze het laatste stukje van de avond afstandelijk was geweest. Een beetje stil eigenlijk. Het was hem wel opgevallen, maar toch was het niet tot hem doorgedrongen. Nu besepte hij dat een stille Hellen een gevaarlijke Hellen was. Oeps, ken uw tegenstander. In de rechtszaal of aan de onderhandelingstafel moet je op dit soort signalen heel alert zijn. Maar hij had zich goed gevoeld, blij met zichzelf omdat hij verliefd was, omdat hij de hele avond al een knotsgek gevoel had op de plek waar vroeger zijn hart had gezeten. Het had hem praatgraag gemaakt, hij had joviaal gedaan op de receptie, hij had mensen zien kijken naar Hellen en het had hem trots gemaakt. Hoe was het mogelijk dat hij toch eerst zo scherp over haar had geoordeeld? Ze had zich perfect aan de vele recepties aangepast. Ze wist met iedereen onderhoudend te babbelen. Ze wekte regelmatig een lachsalvo op. Zelfs toen ze beweerde dat haar couturiers Clemens & August Brenninkmeijer waren. Het had hem overmoedig gemaakt en de val was hard.

Hellen

Ze was geschokt door de ontboezeming van de jonge vrouw, die achter haar de luxueuze toiletruimte was binnengelopen. Hellen was inmiddels wel wat aan weelderige inrichtingen gewend nu ze al een aantal keren met Cornel naar feesten en recepties was geweest. Heb je één luxe tot hotel verbouwd kasteel gezien waar de rich and famous zich vermaakten, had je ze eigenlijk wel allemaal gezien. Rijkdom, of liever gezegd, protserigheid, toont eigenlijk altijd hetzelfde gezicht: overdaad. Teveel aan bling, teveel aan marmer, teveel aan grote, glanzende tegels, teveel aan prachtig opgemaakte bloemstukken. Hellen sloeg alle dienborden met hapjes over. Het waren altijd en eeuwig hors d'oeuvres van de meest dure ingrediënten, waar Hellen veelal niet wist wat het waren. Hoe vaak ze ook naar MasterChef keek. Behalve natuurlijk als het oesters waren of kaviaar. Die kon Hellen zelfs herkennen en nee: het was niet lekker. Om Cornel een plezier te doen had ze het een paar keer geprobeerd. De oester was een complete ramp geworden: zout en rubberig. Ze was er zowat in gestikt. De kaviaar gleed gemakkelijker weg, maar de gedachte aan wat ze nu eigenlijk in haar mond had, had de rillingen over haar rug doen lopen. Smaak zo had ze besloten wordt kennelijk gevormd in je opvoeding en nou laat ze die opvoeding nou niet hebben gehad. Een bord spaghetti of een zak patat bleef voor haar lekkerder dan de duurste kaviaar. Cornel had zich er zuchtend bij neergelegd en had dapper haar spaghetti opgegeten, toen ze dat had zitten oreren.

Toen ze net haar handen had afgedroogd aan een losse handdoek, een van de geneugten van rijkdom, viel het haar op dat een jonge vrouw haar aandachtig stond op te nemen. Hellen zag haar vanuit de spiegel naar haar kijken. De blik van de jonge vrouw volgde Hellen van haar haar (keurig opgestoken, ze had haar zusje moeten vragen om het te doen), langs haar rug en benen (lange japon, Hellen haatte het ding en niet eens gekocht bij C&A) tot de meest lage hakjes die Hellen had kunnen vinden. Of nou ja: die haar ijverig aangedragen waren, want zo gaat dat in de boutieks waar Cornel haar mee naar toe sleurde. Hellen had in de spiegel tegen de jonge vrouw geglimlacht maar die glimachte niet terug. Ze was net geen meisje meer, rijkdom maakt ook ouder had Hellen bemerkt. Ze had een klassieke uitstraling, het kenmerk van aristocratie omdat alles maar dan ook alles even strak en gekunsteld zat als maar mogelijk was. Van de zorgvuldig geblondeerde haren, natuurlijk niet ordinair maar ook niet naturel, waarbij geen haartje verkeerd zat, tot het gepolijste gezichtje, smal, bijna tener omdat op het hele lijf geen onsje, nee geen gram teveel zat. Hellen vermoede dat dit meisje ook geen één hors d'oeuvre op had deze namiddag, waarbij Cornel haar had meegetroond naar weer een belangrijke receptie waar hij echt, echt, echt aanwezig moest zijn. Maar niet omdat ze ze niet lustte, maar omdat ze op haar lijn lette. Een lijn die Hellen ook niet in haar jonge jaren had benaderd, daarvoor had Hellen toch teveel vet gehad. Het moest wel een maatje 34 zijn. Of doet maatkleding niet aan maten, vroeg Hellen zich ineens in een vlaag van interesse af. Als Hellen al enige trots had gehad op de jurk die ze zelf droeg, dan kon ze die direct overboord gooien, vergeleken bij de jurk die de jonge vrouw aanhad. Werkelijk adembenemend, ook Hellen kon zien dat het een prachtig exemplaar was. Zoals ook het meisje zelf prachtig was met haar grote ogen die zeer zorgvuldig waren opgemaakt. Zucht. Dat zou Hellen nooit lukken. Hellen draaide zich om, knikte de bewegingsloze jonge dame nog eens toe en zette een stap in de richting van de deur.

‘Dus jij bent de nieuwe vriendin van mijn vader’.

Hellen bleef met een schokje stil staan en wendde zich naar de jonge vrouw. Was dit de dochter van Cornel? Nou dat had hij dan wel eens even mogen zeggen. Dan had hij haar wel eens even mogen voorstellen. Ze voelde een boze kriebel in zich opkomen.

‘Nou dan heeft hij nu toch iemand van zijn eigen leeftijd’.

De boze kriebel werd in één keer overspoelt door verbazing. Waar had deze dame het over? De prachtige jonge vrouw stond Hellen aandachtig aan te kijken om te zien welk effect haar woorden hadden. Het was verder doodstil in het toilet. Rich and famous gaan niet zo vaak had Hellen bemerkt omdat een wc-bezoekje met al die dure kleding en de daaronder veelal verborgen hulpstukken geen sinecure was. Oké, in Hellens geval was aanval altijd de beste verdediging, dus op die vertrouwde

handelswijze wilde Helen ook nu vertrouwen. Maar een beetje gezond verstand (ze had pas 1 fluitje champagne op) weerhield haar ervan het meisje te dominant te benaderen. Ze wierp haar mooiste glimlach in de strijd, stak open en eerlijk een hand toe en zei;

‘O wat fijn Josée om je te leren kennen. Ik ben inderdaad een vriendin van je vader. Hellen Valk’.

Zo dat deed ze netjes. Net op tijd was de naam van Cornels dochter haar te binnen geschoten. Natuurlijk had Cornel over haar verteld en daarbij was haar naam meer keren gevallen. Cornel had aangegeven dat zijn relatie met zijn dochter niet al te goed was omdat ze hem de scheiding tussen haar ouders niet had vergeven. Hellen had er natuurlijk bij Cornel op aangedrongen om aan de verwijdering tussen hem en zijn dochter iets te doen. Het had haar helemaal niet aangestaan dat Cornel haar dochter en zoon al heel wat keren had gezien en zij de kinderen van Cornel nog helemaal niet. Moeilijk, moeilijk, had Cornel aangegeven. Nu stond zijn dochter kennelijk voor haar neus haar te keuren en maakte ze een onbegrijpelijke opmerking over leeftijden.

Josée nam de handschoen op en stak een hand uit. Net op tijd kon Hellen zich inhouden om met het fragiele handje en bijhorende arm niet te hard te zwingelen. Hellen zei:

‘Het spijt me dat we elkaar nog niet eerder hebben ontmoet, maar ik ben blij je nu in levende lijve te zien’.

‘Ben je nou wel of niet zijn vriendin?’

Hellen moest even nadenken. Was ze nu echt echt Cornels vriendin? Wilde ze zich zo al voorstellen? Ze dacht van wel, maar ze nam het veilige voor het onveilige.

‘We trekken de laatste tijd veel met elkaar op. Dus we zijn zeker goede vrienden’.

‘Ben je iemand van zijn kantoor?’.

Hellen glimlachte bij de gedachte.

‘Nee, we hebben elkaar in de trein leren kennen’.

‘In de trein?’.

dat toverde een lachje van ongeloof op het gezicht van Josée, waardoor haar gezichtje oplichtte. Ze zag er direct heel wat echter uit.

‘Geen idee dat mijn vader wist wat een trein was’.

‘Nou het was ook eens maar nooit meer hoor. Je vader reist echt niet meer met de trein. Het was hem absoluut niet bevallen. Nou ja: hij heeft mij er kennelijk aan over gehouden’.

voegde Hellen er lachend aan de herinneringen en ongenueanceerd aan toe, daarmee aangevend dat ze toch kennelijk wel wat meer was dan zomaar een vriendin. Van schrik hield ze haar mond dicht.

Even keken ze elkaar zwijgend aan. Hellen had geen idee wat ze de jonge vrouw verder nog te zeggen had, ze had wellicht al te veel gezegd. Ze wilde het gesprek gaan afsluiten door iets te zeggen als: “Ik hoop je spoedig een keer te zien”, maar Josée was haar voor.

‘Nou mijn vader moet het natuurlijk helemaal zelf weten wat hij doet met de rest van zijn leven. Ik ben alleen wel blij te zien dat hij niet weer gevallen is voor iemand van 28. Alhoewel: nu maakt het natuurlijk niet meer uit. Nu is toch alles al kapot’.

Ze wilde het zo graag kwijt, de rancune zat de jonge vrouw zo hoog dat ze er bijna van over borrelde, maar ze wist ook dat ze zich ervoor moest schamen om zo te bluren over haar vader. Een diepgewortelde fatsoensnorm om vooral niet uit te spreken wat je voelt, voorkwam dat ze nog meer gal spuwde. Een diepe blos trok over haar wangen en ze wendde zich abrupt af.

‘Nog een fijne avond nog’, wist ze er nog uit te persen.

Ze vertrok zo snel haar smalle jurk en hoge hakken het toelieten en liet Hellen onaangenaam getroffen achter in de pracht en praal van een toilet van de rijken.

Hellen had zich naar de spiegel omgedraaid en ze zag zichzelf staan: een lange dunne vrouw in een best wel aardige jurk met best wel een aardig hoofd en leuk opgestoken haar, hoewel er hier en daar al weer hinderlijke plukjes los schoten en ja: ze wél kon proberen die weer in het gareel te krijgen, maar waarvan ze zeker wist dat het haar niet ging lukken. Het zou haar nog eerder lukken met een van de dure toppaarden van Cornels broer, dan hier in spiegelbeeld haar haar in toom te houden. Maar wat ze vooral zag was een vrouw die hoe ze haar best ook deed, in geen honderd jaar de aristocratische uitstraling zou krijgen als de jonge vrouw die net de grond onder haar voeten had weggeslagen. Hellen was absoluut geen onzekere vrouw, maar ze kon verdomd scherpe constateringën doen. Zolang ze die constateringën in haar eigen denkwereldje kon plaatsen was er niets aan de hand, maar nu moest ze een receptie binnenwandelen met mensen die allemaal niet haar soort mensen waren. Die waarschijnlijk allemaal beter op de hoogte waren van Cornels verleden dan zij. Die achter haar rug zouden smoezen: "Kijk haar nou, en dan die jurk en die plukjes haar. Weet ze wel dat ..". Ze had het niet erg gevonden, amusant eigenlijk want ja: zij was degene die aan de arm van Cornel was binnengekomen. Ze stond daarboven had ze van zichzelf gevonden. Maar nu Cornel had gedaan, wat zijn dochter haar had toegebeten, ja: dat was een complete gamechanger.

Ze voelde zich eenzamer dan ze in lange tijd was geweest.

Spes

(hoop)

Het hele gezegde dat eerst maar eens alle seizoenen over een overlijden moeten gaan, is hele grote onzin. Ik weet nog dat ik best pissig werd op de BN'er die haar man was verloren en na een jaar op nationale televisie kwam zeggen: "dat het wel ging omdat alle seizoenen een keer voorbij waren gekomen". De eerste keer Kerst zat nogal dicht op het overlijden van mijn man. Wij, ik en de kinderen, maar ook degenen die er altijd bij waren, zoals mijn zuster en haar echtgenoot, hebben die eerste keer gewoon gevierd. Met de nadruk op gewoon. We deden het. We konden het. We werden niet misselijk van het idee dat we de Kerst moesten vieren. We kochten de kadoos. Ik kon het me later niet meer voorstellen. Was ik daadwerkelijk naar winkels gegaan, had ik op straat gelopen? We organiseerden het diner. We zaten in een kring rond de open haard en we draaiden Silent Night. We huilden een beetje en gingen toen over op de gezelligheid die we altijd hadden met Kerst. Met die verschil dat het niet gezellig was. We deden alsof. Die kracht hadden we nog. De keren Kerst die volgden hebben we niet gevierd. Mijn kinderen waren dan net toevallig in het buitenland. Ze maakten reizen die ik dan voor ze betaalde. Wat fijn voor ze dat ze in het buitenland zo'n plezier konden hebben. Hier thuis volgde uiteraard de ene uitnodiging na de andere. Maar ik had inmiddels al begrepen dat het erger was in een huiskamer vol jolijt alleen te zijn dan in je eentje alleen te zijn. Dus al die uitnodigingen sloeg ik af. Ik sloeg alles af. Ondood als ik was. Langzaam was de kracht om te doen alsof ik leefde, uit me gesijpeld als een lek riool dat zijn vuiligheid in de bodem onder het huis loosde. Seizoenen hielden op te bestaan.

Nooit meer. Hoe moet ik beschrijven hoe dat voelt? Het zijn twee woordjes. Mensen beginnen direct moeilijk te kijken als ze zich een voorstelling van nooit meer proberen te maken. Maar als je het nog nooit gevoeld hebt, dames en heren, dan weet u gewoon echt niet wat het is. Staakt u die pogingen maar. De host van de talkshow van die bekende Nederlander die het over de seizoenen had gehad, had overduidelijk ook geen idee. Daarom moest hij zijn gaste wel verleiden tot die uitspraak over seizoenen. Want als je wel weet wat 'nooit meer' betekent, dan zeg je dingen als "wat doet het pijn" of "wat een hufterstreek dat jou dit moest overkomen". Dat is wat de achterblijvers onderling wel doen. De ene achterblijver herkent feilloos de andere achterblijver in een royaal publiek. Achterblijvers hoeven niets te vragen. Achterblijvers hoeven ook niets uit te leggen. Achterblijvers bevestigen alleen maar.

Bij het nooit meer, die mokerslag die je elke keer weer treft als je even afgeleid bent, soms een halve dag omdat je aan het werk bent of op een andere manier bezig, hoort de vraag "Waar ben je?". Doelloos liep ik rondjes door de woonkamer als mij het nooit meer overkwam. Dan zat ik achter mijn pc te werken en ineens was daar dan het besef. Dan kon ik niet langer blijven zitten, en begon te dwalen door mijn huis. Soms riep ik vertwijfeld uit "Waar ben je toch". "Kom terug, kom terug". Pijn moet je voelen. Pijn kun je niet beschrijven. Maar elk vergelijk met fysieke pijn gaat mank. Je kunt pijn hebben in je grote teen. Of in je botten door een uitgezaaide tumor. Maar wist u dat je ook pijn aan je hart kunt hebben? Ja? Dan bent u vast en zeker een achterblijver. Voor fysieke pijn bestaat de hoop dat het overgaat. Dat eens de dag komt dat je het niet meer hoeft te voelen. Voor pijn aan je hart kun je slechts wensen dat er ladingen en ladingen nieuw leven overheen gaan komen. Te beginnen met die vier seizoenen. Dat het je lukt om ooit zo ver weer in nieuw leven op te gaan, dat de pijn aan je hart bedolven is onder een dikke, vaste laag nieuwe dagen. Tot dat moment dat er een klein kiertje, een klein scheurtje op weg naar de oppervlakte blijkt te bestaan, en je hartepijn daar doorheen zoekt als een opstijgende raket en zich plots uit de dag losmaakt alsof het de dag van gisteren was. Het moment kan van alles zijn, precies dat waar je je niet tegen wapent. Dus nee, niet meer bij de Kerst. Dat lukt wel weer. Maar als je net even, net even iemand in de supermarkt ziet lopen die o zo veel op jouw overleden liefde lijkt. Of als je net even, net even een opa zijn kleinkind ziet knuffelen. Of als je net even, net even een ANWB-stel op de fiets passeert. En het nooit meer zich in volle glorie weer aan je vertoont.

Hartepijn gaat nooit over. Niet na vier seizoenen, niet na vierhonderd seizoenen. Je mag er op hopen.
Maar die hoop is tevergeefs.

De tijd erna

Hellen

Ze hadden al twee weken geen contact meer. Cornel had haar voor de deur afgezet en wanhopig naar haar gekeken. Hij had diep ademgehaald en gezegd

‘Ik houd van je Hellen, ik kan echt niet leven zonder jou’.

Dat het h-woord viel op dit moment, maakte Hellen alleen maar verdrietiger. Ze had hem zwijgend terug gestaard. De Hellen met de mooie woorden, wist nu even helemaal niets te zeggen.

‘Wat ik in het verleden gedaan heb, dat kan ik natuurlijk niet meer terugdraaien’,

Soebatte Cornel.

‘Maar ik heb er spijt van en nu ik jou heb leren kennen, begrijp ik waarom. Je hebt me zo veel geleerd. Ik praat zo fijn met je’.

Hij had het mis. Het was niet alleen zijn verleden, dat Hellen dwars zat. De schok van de ontdekking daarvan was nog niet weggeëbd, maar ook in de tijd ervoor wist ze dat hun relatie voor haar niet goed zat. Als er dan toch een moment was, om daarover te beginnen, was het nu wel.

‘Cornel, het is meer dan dat’.

Ze zocht naar woorden om hem niet te kwetsen, maar o wat had ze graag gezegd dat hij de diepgang van een platbodem had.

‘Ik denk gewoon dat jij me niet kunt geven wat ik nodig heb’,

had ze er in tranen uitbarstend uitgekregen. Toen was ze de auto uit gevluht, haar veilige huis in, hem in zijn mooie, dure, belachelijke auto achterlatend. Sinds lange tijd was ze weer verdrietig naar bed gegaan. Waarom had ze niet tegen zijn dochter gezegd dat ze zijn vriendin was? Omdat ze niet zeker wist of ze dat wel wilde. Omdat ze in al die maanden dat ze nu samen waren, nooit voorbij die grens had kunnen kijken. Omdat ze er geen aanleiding toe had. Ze wist niet of het haar nog verdrietiger of bozer maakte, dat hij er nu, alsof hij het ter zijn verdediging nodig had, uitgooide dat hij van haar hield. Hellen wist maar al te goed wat eenzaamheid was. In haar huwelijk had ze zich nooit eenzaam gevoeld. Haar man en zij waren een team dat samen de schouders zette onder de klus die ‘het leven’ heette. Samen de verantwoordelijkheid dragen, samen de lasten dragen, het onderhoud van het huis, het geld verdienen, het zorgen voor, maar samen ook genieten van de lusten, samen de verwondering van die enorme rijkdom die ‘kinderen’ heet. In voorspoed. In tegenspoed. In rijkdom en in armoede. Maar vooral was haar huwelijk geen vanzelfsprekendheid. Zij en haar overleden echtgenoot hadden beide die onbewuste drang gehad om het leven te vergemeenschappelijkten. “Wat een gek woord”, dacht ze. Maar heette seks daarom ook niet gemeenschap? Zoals twee lichamen samen kunnen gaan, kunnen twee zielen dat ook. Haar man en zij wilden samen zijn. Samen. Echt. Ze wilden echt zijn. Ze wilden er zijn. Hier in dit aarde bestaan. Ze wilden het leven leven. Het was haar grootste geluk geweest. Het had haar blij aan elke dag laten beginnen.

Cornels ziel was een afgeschermd bastion. Ze vermoedde dat hijzelf ook de sleutel niet had. Zijn lege appartement, zijn dure auto, de recepties en de feestjes, o en vergeet niet hoe hij aan zijn seks kwam voor ze hem leerde kennen, ze had het allemaal nog wel willen accepteren als de spreekwoordelijke man alleen. Het totale gebrek aan belangstelling voor hoe zij zich staande moest houden in haar eentje, dat vond ze al moeilijker. Ze had zichzelf voorgehouden dat hij nou eenmaal die achtergrond

had, dat hij in weelde en ontzorgd was opgegroeid. Dat hij wel over haar tuintje kon staren en kon zeggen dat het onkruid welig tierde, maar dat hij dan even niet kon bedenken dat er de volgende dag geen tuinman zou komen. Dat Hellen dat allemaal zelf moest doen. Dat hij niet eens bedacht wat hij allemaal voor haar had kunnen bijdragen om haar leven wat gemakkelijker te maken, had haar teleurgesteld. En wat haar ronduit pijn had gedaan, maar dat had ze niet aan zichzelf willen toegeven omdat ze wist wat daarvan de consequentie zou zijn, was dat hij niets maar dan ook niets vergemeenschappelijkte. Natuurlijk had ze hem wel verteld over haar overleden man. Wat facts and figures. Verhalen over vakanties en van die keer dat ze vast waren komen te zitten in de sneeuw. Cornel had er hartelijk om gelachen. Maar daarna was hij nooit over gegaan tot het stellen van echte vragen. Hij had zich nooit echt afgevraagd wie haar overleden man was. Wat hij voor Hellen had betekend. Hij had nooit echt willen weten wat haar verdriet was. Hij had dat nooit aan willen raken.

Maar nu ze wist waarom hij alleen was, nu ze wist dat hij zijn huwelijk en zijn gezin te grabbel had gegooid omdat hij er niks van bakte, omdat hij liever was gevlucht dan ervoor had gewerkt, nu kon ze die naakte waarheid niet langer ontkennen. Ook in zijn leven voor Hellen was hij de man geweest die ze nu kende. Ook toen had hij niks gedeeld. Hellen ging er voetstoots vanuit dat hij de reden van zijn scheiding was geweest. Ze was tot in haar cellen gekwetst om dit vertoon van gebrek aan alles wat zij belangrijk vond en nodig had. Ze wilde niet de vrouw bij Cornels leven zijn. Het zou haar verdrietig maken en ongelukkig. Ze wist wat ze miste en ze wist ook dat ze zonder dat eenzamer zou zijn in haar relatie met Cornel, dan zonder een relatie met hem. De contouren van een nieuw leven die eerst nog zo hoopvol hadden geblonken voorbij haar dierentuinbestaan, waren steeds vager geworden en verdwenen in een mist die niet meer was opgetrokken. Ze had gegokt want hij leek te mooi om waar te zijn en ze bleek uiteindelijk toch te verliezen. Het was een mooie droom geweest, maar die was nu uiteengespat.

Cornel

Toen hij wegging had hij zich bij de deur omgedraaid. Niet in een opwelling maar vanuit een diep gevoel van besef, van een onpeilbare realisatie van wat hij had gedaan. En wat hij was verloren.

‘Het spijt me dat ik nooit heb meegeholpen het bed op te maken’.

Matty had hem aangekeken en er was een glans verschenen in die ongelooflijk mooie ogen van haar. Had hij ooit wel gezien hoe mooi ze precies waren? Ze had hem lang aangekeken, hij had zijn adem ingehouden daar bij de deur, ze waren een moment bevroren in de tijd. Toen had ze geknikt en zacht geglimlacht. “Het is goed Cornel. Het is nooit te laat”. Met die woorden schonk ze hem haar absolutie. Zoals ze altijd had gedaan. Zoals ze altijd bij hem had willen wezen. Zoals ze altijd haar liefde aan hem had geschonken. Zoals ze part noch deel had gehad aan zijn onvrede. Zoals ze was achtergebleven toen hij in zijn vrije val was gestapt. Hij had haar verkwanseld en hij wist het. Hij was in een opwelling bij haar op visite gegaan en ze hadden een uur zitten praten over koetjes en kalfjes en o ja, ook over de kinderen natuurlijk. Het ging heel goed met ze. Cornel zou ze binnenkort weer zien bij het familiefeest van broer Jaap. O ja, dat was ook zo. Gedurende het gesprek had er een spanning in de lucht gehangen. Zijn ex-vrouw had hem een paar keer verwonderd, vanonder haar zwaar aangezette maar perfecte wimpers aangekeken. Wat was er gebeurd? Aarzelend was hij over zijn breuk met Hellen begonnen. Ze wist toch wel dat hij een vriendin had? Ja, dat wist ze wel. Maar ja, het was misgelopen omdat ze had gehoord hoe hij gescheiden was. “Van Josee nog wel”, had hij misprijzend gezegd. “Goh, wat flauw van je dochter”, had ze geantwoord. Zo waren ze in het gesprek geraakt dat ze al zoveel jaren eerder hadden moeten voeren. Maar dat niet gevoerd kon worden omdat Cornel helemaal niet had begrepen wat er werkelijk was gebeurd. Hoe zijn ex-vrouw zijn trofee was geweest, zijn kinderen personen die door de moeder werden opgevoed. Hoe hij opgegaan was in zijn werk en de competitie met wie dan ook om zich te laten gelden en het hele huishouden

aan haar had overgelaten. “Geld is handig Cornel”, had ze gezegd, “maar het maakt niet gelukkig”. Ze had hem verteld hoe ze van hem had gehouden, altijd al, als jong meisje. Hoe ze trots op hem was geweest en opgewonden dat ze haar leven met hem mocht delen. Hoe ze langzamerhand gedesillusionieerd raakte omdat Cornel wel het oppervlakkige jetset leven omhelsde, maar nooit echt hun gezinsleven. Nooit echt haar. Hij had het zwijgend aangehoord. Ze had het hem met droge ogen kunnen vertellen. Haar verdriet was allang opgelost. Alleen een ondiepe bedding was overgebleven. Ze had een nieuwe man gevonden. Hij had haar haar gevoel van eigenwaarde teruggegeven. Ze was het waard om van gehouden te worden. Ze was gelukkig. Toen ze klaar was, had ze hem met iets dat op triomf leek aangekeken. Even maar, want zo was ze eigenlijk niet. Het was of hij haar voor het eerst echt goed zag. De vrouw van vlees en bloed. Niet de mooie sierlijke mannequin waar hij haar voor had gehouden. Zwijgend was hij opgestaan en was hij weggelopen. Tot hij zich bij de deur omdraaide en zijn spijt had betuigd. Daarna was hij teruggelopen en had een kus op haar hoofd gedrukt. Zij had even zijn pols vastgegrepen. Ze had hem in zijn ogen gekeken en voor het eerst had ze Cornel gezien omdat hij haar zichzelf liet zien. Ze zag zijn ontredning. Ze had gezegd: “Go get the girl Cornel”.

Twee weken eerder was hij nadat hij Hellen had afgezet, woedend naar huis gereden. Hij had er helemaal niets van begrepen. Wat bazelde ze nou? Hij gaf haar niet wat ze nodig had? Hij had verdorrie toch gezegd dat hij van haar hield? Waarom was het bij vrouwen toch ook nooit genoeg? Woedend was hij naar huis gereden en zijn auto in de parkeergarage gepleurd. Rampestampend had hij in zijn appartement heen en weer gelopen. Alsof hij een pleidooi voor de rechtbank had staan houden, had hij zijn kwaliteiten keer op keer opgesomd. Hoe hij haar aandacht gaf, hoe hij haar meenam naar leuke evenementen, hoe hij haar per definitie in zijn wereld had geïntroduceerd, maar hoe hij ook zijn best had gedaan in de hare. Weet je nog die keer dat hij, totaal overdressed natuurlijk, was meegegaan naar de verjaardag van haar stokoude schoonmoeder? Hij had daar tentoongesteld gezeten als de vrouw met de baard op de kermis. Maar hij had zich er moedig doorheen geslagen. Toen hij doorhad dat hij interessant kon doen als hij praatte over auto's, had hij zich manmoedig door de middag heengeslagen. Na afloop had hij naar complimentjes gevist bij Hellen. Ze had ze niet gegeven.

Naarmate de dagen vorderde en Hellen geen contact met hem opnam en hij daardoor natuurlijk ook niet met haar, was hij zich steeds beroerder gaan voelen. Zijn woede zakte weg en een zorgelijk, paniekerig gevoel kwam daarvoor in de plaats. Het zou toch wel goed komen he? Het hield hem alle momenten van de dag bezig. Hij kon zich maar moeilijk op zijn werk concentreren. Het gebruikelijke zondagavond diner zegde hij af. Dat kon hij er nu al helemaal niet bij hebben, dat gezever van zijn broer en het eten van zijn schoonzus. Zwijgend zat hij in zijn schone keuken te eten aan iets dat hij had laten komen. Ineens smaakte het hem niet meer. Hij keek om zich heen. De keuken was schoon. Ordentelijk. De keuken glom. En de keuken was leeg. Alleen hij zat erin. Met eten dat wel duur was, maar dat niet smaakte. En een schilderij dat wel meer waard werd, maar dat hij toch eigenlijk helemaal niet mooi vond. Hoe zou het nu zijn in de keuken van zijn schoonzus? Eén grote puinhoop natuurlijk. Ineens begreep hij waarom ze zo graag zelf wilde koken. Ineens had hij het door. Dat was het moment waarop hij het gesprek met zichzelf startte. De vraag waar hij in godsnaam mee bezig was. De vraag wie er nu eigenlijk verantwoordelijk was voor zijn eigen leven. Dat was het moment waarop hij een afspraak maakte met zijn ex-vrouw.

Hellen en Cornel

Cornel had Hellen gebeld. Of hij alsjeblieft langs kon komen. “Want anders kan ik net zo goed ophouden met bestaan”, had hij gezegd. Hellen was niet persé bang voor de confrontatie, hij had het recht om te weten hoe ze zich voelde. Toen hij arriveerde, keek hij haar dwingend aan.

'Ik wil graag even ergens met je naartoe'.

'Waarnaar toe dan?'.

'Dat is nog even een verrassing. Maar we gaan met jouw auto en ik rijd'.

Ze had zich laten overdonderen en was met hem in de auto gestapt. Ze hoefde niet zo lang te wachten voor ze wist waar ze naar toegingen. De begraafplaats was vlakbij waar Hellen woonde. Hij had haar hand gepakt en vroeg

'Waar is jouw man Hellen?'.

Zwijgend had ze hem naar de plek gebracht waar haar verleden lag. Haar verdriet. Haar pijn. Haar liefde. De tranen waren onhoorbaar over haar wangen gaan lopen. Zoals ooit toen ze zoveel had gehuild en haar tranen maar waren blijven stromen. Ze hadden zwijgend voor de grafsteen gestaan. Cornel had zijn arm om Hellen heen geslagen. Zij leunde met haar hoofd tegen zijn schouder. Hij had haar gestreeld en lieve woordjes gefluisterd. Zij had gehuild vol overgave. Hij had haar nog steviger tegen zich aangedrukt. Toen had hij gevraagd

'Vertel me alles over hem alsjeblieft'.

Ze waren voor het graf gaan zitten. En Hellen had verteld. Over gebroken liefde, over verloren idealen, over gemis en over de onverzettelikheden van het leven. Over het nooit meer. En toch door moeten gaan. Cornel had geluisterd. Af en toe haar wangen drogend met een zakdoekje waarop, onvermijdelijk, de C was geborduurd. Toen ze halverwege haar verhaal opzij keek, zag ze dat ook bij Cornel tranen over zijn wangen liepen. Ze hadden elkaar gekust. Ze hadden in elkaar willen kruipen. Toen Hellen was uitverteld, nam Cornel het verhaal over. Hij vertelde over een liefde die hij niet kon voelen, over idealen die hij niet had gehad, over gebrek en de onverzettelikheden van het leven. Over het nooit te weten waar thuis te zijn. En toch door moeten gaan. Hellen had geluisterd. Hem af en toe even aan zijn arm schuddend om door te gaan. Toen had hij vol overgave gehuild. En Hellen had lustig met hem meegedaan. Kampioene in huilen die ze was. Daarna waren ze naar huis gegaan. Ze hadden nog veel meer gepraat. Net zo lang tot het goed was.

Vandaag waren ze bij Jumping Amsterdam. Cornels familie had er een vip-box. Het bedrijf van Cornel sponsorde een paar springpaarden. (Hellen had natuurlijk gevraagd: waarom geen dressuur want waren er niet veel meer dressuurliefhebbers dan springliefhebbers?). Ze zat aan een tafeltje, met een lekker drankje en een lekker hapje. Cornel was zichtbaar vergenoegd en zat volop te babbelen met Jaap over het een of ander. Hetty zat iets in Hellen oor te oren over de kansen van Picaro, hun beste springpaard. Hellen staarde naar de overkant. Naar de publiekstribune. Daar had ze een aantal keren als paardenmeisje gezeten en naar de overkant gekeken naar de happy few. Ze had zich afgevraagd hoe dat leven van die mensen eruit zag. Dat wist ze nu. Het viel wel mee. Ze had alleen mee willen gaan naar Jumping als het bedrijf van Cornel een aanzienlijk bedrag had gesponsord aan een paardenopvang. Cornel had dit geregeld zonder toestemming van Jaap. Die had daar natuurlijk wat van willen zeggen, maar Hetty had het hem verboden. Zojuist was Cornel zijn dochter tegengekomen. Hij had zijn armen gespreid en de jonge vrouw was er pardoes ingelopen. Ze hadden elkaar geknuffeld en Cornel had zijn dochter op haar voorhoofd gekust en haar diep in zijn ogen laten kijken. Nu zat ze verderop in de vip-box van haar schoonfamilie (soort zoekt soort) en had Hellen stralend toe geglimlacht. Er ontstond opwinding onder het publiek. De bron daarvan waren Alex en Max, die plaats namen in hun eigen box. Hellen keek naar ze. Het protocol doorbrekend, knikte Max naar Hellen. Kort en bijna niet zichtbaar. Maar het was er. Hellen knikte kort terug. Zij was de vrouw die knikte naar de Koningin. In haar nieuwe wereld wilde iedereen dat maar al te graag geloven. Toen draaide ze zich naar Cornel die zich precies op dat moment naar haar draaide. Ze gaven elkaar een kus. De bel luidde. Picaro kwam de ring in, opgewonden dansend met alle hindernissen in het zicht. De wedstrijd was begonnen. Het leven ging door.

Caritas

(liefde)

Mijn lieve man moest bewust afscheid nemen van het leven. Hoe dicht ik zijn proces ook van dichtbij heb meegemaakt, ik durf er geen woord over te zeggen. Hoe dat moet voelen. In de maanden na het oordeel die volgden, heeft hij die strijd alleen moeten voeren. Ik liep wel eens naar buiten de tuin in en keek dan stiekum door het raam naar binnen. Hij zat op de bank in totale afgescheiden zijn. In een eigen universum, waar levenden zonder doodsoordeel niet thuis zijn. In zijn ogen was de ontredde-ning zichtbaar. Hij moest het totale verval van zijn lijf meemaken voordat de dood hem overkwam. Nog zie ik voor me hoe hij op een dag achter de rollator van mijn moeder ging lopen. Hoe fijn het voor hem was geweest om die ondersteuning te voelen, alsof hij hiermee het verval zou kunnen stoppen. "Zeg dat loopt best wel lekker", had hij echt blij zegt. De rollator heeft een poosje gewerkt. Een poosje. Toen kwam het bed in de huiskamer. "Zeg dat is best wel lekker dat ik af en toe even kan liggen zonder bij jullie weg te zijn." Toen kwam de verzorging op bed. Daarvan heeft hij niets gezegd maar het gelaten toegelaten. Als de ziekte en de afbraak iemand zo ver in zijn greep krijgt dat je niet meer van het bed afkunt, dan is de tijd van optimisme wel echt voorbij. Hoed u voor de optimistische heldenverhalen in de media, van de ook zieke mensen die kennelijk een en al optimisme aan de dag kunnen leggen om in de publiciteit te treden, goede dingen te doen en terwijl ze sterven nog celebrity te zijn. Het overgrote deel van de mensen sterft in diepe, diepe eenzaamheid, hoeveel mensen er ook aan het bed zitten.

Hij moest alles wat hem lief was opgeven. Hij moest dood, dood, dood. Waar hij toen was in die momenten, ik heb geen idee, dat was onaanraakbaar. Nee, dames en heren, er zijn geen mooie bedscènes waarin er vol overgave wordt gestorven. Laat u niets wijsmaken door Hollywood. Doodgaan is een geheim. Pas als je het bewust gaat meemaken, word je deelgenoot van dat geheim. Als je de liefhebbende echtgenote bent en je moet zien wat hij voelt. Doodsangst is een emotie die na zijn leven intrede in mijn leven heeft gedaan. Dan stond ik te strijken en dan keek ik rond in mijn woonkamer en zag mijn kinderen binnenkomen als ze net hadden gehoord dat ik dood was gegaan. Elk boek, elk stukje papier, elk beeldje zou nog op zijn plaats staan. Elk stofje, elk vuiltje zou blijven liggen, tot iemand, anders dan ik, het zou opruimen. De wereld zou er nog precies zo uitzien. Alleen was ik er dan niet meer.

Ik had geweten dat ik van mijn man hield. Dat was een soort vanzelfsprekendheid. Na ruim 30 jaar bij elkaar zijn, is het wittebrood gevoel er wel van af. Het leven was een dagelijkse tredmolen waarin rituelen, manieren van doen, zorgtaken, rolverdelingen, tradities, ruzies en seks elkaar afwisselden in een volledige consensus. Zelfs het elkaar achter het behang willen plakken, had een overeengekomen status. Noem het het leven van alle dag. Noem het de sleur. Noem het liefde. Het was er en het ging niet weg. Zodra wij als stel de kroeg binnenkwamen, gingen we ieder ons weg. Maar als ik de alleenstaande dames de heren zag scannen en keuren, dan voelde ik die rotsvaste zekerheid van onze relatie. Het bestaan van die ander, die bij mij hoorde. Ik hoefde maar over de hoofden heen te kijken naar waar hij stond aan de bar. Dan wist ik het weer. En als ik er met mijn hand een kleine drinkbeweging bij maakte, kreeg ik nog mijn drankje ook.

Tot de dag komt dat die rotsvaste zekerheid gebouwd blijkt te zijn op de scheidingsbreuk van twee aardplaten en in een machtige beweging verzvolgen kan worden. Tot het moment dat als je naar de kroeg wilt gaan, je zelf zo'n scannende en keurende alleenstaande dame blijkt te zijn. Toen ging ik me afvragen of ik echt wel van hem had gehouden. Of ik echt genoeg mijn best had gedaan. Of ik hem toen met die ruzie geen onrecht had gedaan. Of dat ik toch altijd zo vervelend reageerde op wat hij toch eigenlijk altijd zo goed had bedoeld. Van de doden niets dan goeds. Of de achterblijvers zo tevreden over zichzelf zijn, dat valt te betwijfelen. Liefde die geen kant meer op kan, liefde die onbeantwoord blijft, hoe ik me ook in bed probeerde voor te stellen dat hij nog naast me lag, liefde die totaal overbodig was. Dat wordt het houden van als je je geliefde verliest. Een totale verspilling

van wat mensen mens maakt. Ik raakte kwijt wie ik was. Mijn ver genoegzaamheid over hoe ik het tot nog toe in het leven had gedaan, maakte plaats voor twijfel en voor kritiek. Ik kon mezelf niet meer bewijzen dat ik van hem hield door een boek voor hem te kopen, hem van advies te dienen, een lekker (ahum) maaltje te koken of de wc schoon te maken. Ik raakte de bevestiging kwijt van wat wij waren geweest. Kennelijk moet dat elke dag worden herhaald. Er moet in ieder geval geen jaren tussen zitten. De tijd dreef ons uit elkaar.

Op een avond keek ik naar een documentaire over een in India op gruwelijke wijze verkracht en vermoord meisje. In de slotscène kwamen nog één keer haar ouders aan het woord: “We wisten wel dat we van haar hielden. We wisten alleen niet hoeveel”.

Toen wist ik het ineens. Mijn rouw, mijn pijn, mijn verdriet. Dat was mijn liefde voor hem. Ik rouwde niet om verloren gegane feestdagen, mijn verloren gegane toekomstbeeld, mijn verloren gegane herinneringen die vager werden met der tijd, mijn verloren gegane identiteit, de verloren gegane vanzelfsprekendheid van mijn leven. Ik rouwde uit liefde voor hem. Ik had simpelweg nooit geweten hoeveel ik van hem hield. Mijn rouw was liefde. Waar geloof en hoop mij niet hadden kunnen brengen wat ik nodig had om uit mijn rouw te komen, daar was de liefde wel toe in staat. Ik hoefde alleen maar te blijven rouwen.

Epiloog

*And as you stay for the play, fantasy, has in store for you,
A glowing light will see you through*

*It's your day, shining day, all your dreams come true
As you glide, in your stride with the wind, as you fly away
Give a smile, from your lips, and say
I am free, yes I'm free, now I'm on my way*

Langzaam draai ik mijn auto de oprijlaan op. Het huis waar mijn moeder woont, komt vol in beeld. Wat is het toch een prachtig huis. Majestueus. Bomen vol in blad begrenzen de oprijlaan en aan het eind wijken ze om het witte huis in volle glorie te onthullen. De zon doet vandaag haar best om het huis te laten stralen, het glanst en glittert me tegemoet. Het is een architectonisch hoogstandje van een combinatie van oud en klassiek met nieuw en modern. Als ik langs de receptie loop, word ik vriendelijk begroet, ze kennen me hier omdat ik al zo lang elke veertien dagen komen. Nou, om heel eerlijk te zijn, nu zitten er drie weken tussen mijn laatste bezoek en nu. Maar dat kwam doordat mijn broer ineens een week later was. Toen schoof mijn beurt op. Mijn broertje en ik doen ons best om mijn moeder de aandacht te geven die wij denken dat ze nodig heeft. Mijn moeder zelf denkt daar heel anders over. Bij haar voordeur aangekomen gebruik ik de speciale sleutel: de sleutel die ik wel heb, maar mijn moeder niet. Ik kan er wel in en uit, maar mijn moeder niet. Ze zit bij het raam en ze groet me opgewekt:

‘Ah, Marleen wat fijn dat je er bent, wat een verrassing. Kom erin.’

Ze is altijd blij als ze me ziet. Ook nu weer volgt het onvermijdelijke excuus er vlot achteraan.

‘Je loopt net Cornel mis. Wat jammer. Hij is even een boodschapje doen. Hij zal zo wel komen.’

Maar dat laatste zal niet gebeuren. Dat weet ik 100 % zeker. Ik heb Cornel nog nooit ontmoet in al die jaren dat ik mijn moeder bezoek. Niet één keer is hij komen opdagen. Ik zet thee voor haar en mij en ga dan bij haar zitten voor het raam. Ze kijkt uit op een weiland. Toen ze hier pas woonde, zijn mijn broer en ik op zoek gegaan naar de eigenaar van het land. We vonden de boer bereid om juist op dit stuk land twee paarden te laten grazen. We betalen hem er dik voor maar voor mijn moeder is deze daad het onbetaalbaar.

‘Kijk’ zegt mijn moeder

‘Ziet Picaro er niet goed uit? Hij speelde net zo leuk met zijn vriendje. Hij blijft ondeugend hoor.’

Ze werpt me de blik toe van een ingelukkig en tevreden mens. Ik klop op haar hand

‘Ah Picaro, het is nog steeds een toppertje hoor’.

De echte Picaro ligt al weer jaren in zijn graf. Het was een kranig beest, maar als hij nu nog had geleefd, had hij het achtste wereldwonder geweest. Picaro kan veel volgens mijn moeder, maar zijn natuurlijke ouderdom royaal overwinnen toch niet. Voor mijn moeder maakt het niet uit: voor haar is Picaro onsterfelijk. Ze begint te babbelen over wat ze allemaal heeft meegemaakt. Ze is met Cornel op visite geweest bij Alex en Max. Max had werkelijk een geweldige creatie van een echt hotte couturier aan. Ze is met Cornel naar een springwedstrijd geweest. Ze snapt nog steeds niet dat Jaap nog zoveel sponsorgeld stopt in een sport met zo'n kleine doelgroep. Stilletjes komt de verpleegkundige binnen met een glas water en mijn moeders medicatie. Ze knikt me vriendelijk toe met die blik in haar ogen die alle verpleegkundigen in dit huis in hun ogen hebben: die van

professioneel medelijden. Een blik die handen vol geld kost. Maar die we dankzij de boeken van mijn moeder gemakkelijk kunnen betalen.

‘Ah Jolanda, heb jij Cornel al zien binnenkomen?’

‘Nee, mevrouw De Boer, nog niet. Hij zal zo wel komen’.

Terwijl Jolanda met mijn moeder bezig is, sta ik op en loop met de theekopjes naar de keuken. Aan de muur hangt een ingelijst artikel over mijn moeder. Toen er nog leuk over mijn moeder geschreven. We hebben het opgehangen om niet herinnerd te worden aan die andere artikelen die daarna volgden. Maar het onvermijdelijke gebeurt elke keer als ik naar mijn moeders foto in het artikel staar. Ook die andere artikelen dringen zich aan me op. Toen mijn vader stierf was mijn moeder een auteur van tsja, een soort veredelde liefdesromannetjes. Hoe opvallend de uitgever er ook “literair” opzette. Ze verdiende er een bescheiden maar niet onaardige boterham mee. Wij, haar kinderen, moesten die boeken natuurlijk lezen. Daar kwamen we zonder goed fatsoen niet onderuit. Mijn moeder had niet of nauwelijks remmingen als het ging om het mixen van autobiografische elementen met fictieve. “Ach Marleen”, zei ze dan, als ik weer eens het schaamrood op mijn wangen had bij een ontboezeming van mijn moeder, “dat weten de mensen toch niet? Dat het echt is gebeurd? En ja, het schrijft zo lekker gemakkelijk, dan hoef ik het niet te verzinnen”. Ik was blij dat ze onder haar eigen naam schreef, zodat ik me nog enigszins kon distantiëren. Ik dochter van die schrijfster? We heten niet eens hetzelfde. Zo iets.

Al die boeken die ze al had geschreven, bleken een prelude op wat komen ging. Na mijn vaders dood begon ze aan het liefdesverhaal van ene Hellen die als weduwe een nieuwe droomprins ontmoet, ene Cornel. Al terwijl ze de roman aan het schrijven was, haalde ze af en toe de naam van mijn vader met Cornel door de war. Eerst dachten wij nog dat het toeval was, stress van haar rouw om mijn vader, ze was erg, erg geraakt door zijn overlijden. Hoewel ze een onafhankelijke vrouw leek die goed voor haarzelf kon zorgen, zo had mijn vader haar volgens hem ook achtergelaten, “het komt wel goed hoor Ageeth”, zo stuurloos en weerloos bleek ze te zijn tegen het overweldigende verdriet en gemis dat haar in zijn greep kreeg. Wij waren op dat moment 19 en 21, mijn broertje en ik. Wij hadden nog zo iets van: kan gebeuren, hoort bij het leven, we zetten onze schouders eronder en we gaan er voor, daar eren we onze vader nog het meeste mee. Maar onze moeder ervaarde zijn dood op 57 jarige leven als onrecht, als iets dat zó niet had mogen zijn. Ze accepteerde zijn dood niet en raakte emotioneel op drift. Wij dachten dat de tijd die wonden wel zou helen. Of anders een nieuwe man. Het werd dat laatste op een manier die wij onmogelijk hadden kunnen zien aankomen. Haar roman over Hellen en Cornel bevatte een knotsgekke scene over het koningspaar. Toen ik het las, kreeg ik het echt heel warm. Mijn broer keek alleen maar lijdzaam. Hij leest dus echte literatuur, die de vermelding ‘literair’ niet nodig heeft. Enfin, het was commercieel best een vondst want daardoor viel juist deze roman wat meer op. Dus werd ze voor een talkshow uitgenodigd, niet eentje op primetime, maar dat veranderde snel, al zou mijn moeder dat niet meer meemaken. Ze nam de uitnodiging aan. Wij voelden al nattigheid maar hadden geen goed excuus om haar tegen te houden. Publiciteit was natuurlijk erg gunstig voor de verkoop van het boek. Dus de uitgever van mijn moeders boek was opgelaten. O, wat hebben we daar een spijt van gekregen. Tijdens het gesprekje dat mijn moeder met de host van de talkshow voerde, noemde hij haar uiteraard bij haar naam. Mijn moeder keek hem bevreemd aan.

‘Waarom noemt u mij Ageeth de Boer?’

Totale verwarring bij de host. Hij stamelde

‘zo heet u toch?’

‘Nee hoor, ik ben Hellen Valk’.

Opwinding zoemde ineens door het studiopubliek. De host kreeg via zijn oortje instructies ingefluisterd. De camera zoemde nog extra in op mijn moeder.

‘Bent u Hellen Valk zegt u’ vroeg de host die moeite had de opwinding uit zijn stem en ogen te weren.

‘Ja, wie anders’ antwoordde mijn moeder.

‘Nou, ik meende de schrijfster Ageeth de Boer in u te herkennen’.

Dat had hij dus helemaal mis volgens mijn moeder. Zij was Hellen Valk.

‘Is Hellen Valk niet de hoofdpersoon uit uw nieuwe roman?’

Mijn moeder keek hem met een verwarde blik aan. De host luisterde weer naar zijn oortjes.

‘Wie is uw man dan?’ vroeg hij gespannen.

Het antwoord was even onverbiddelijk als onmogelijk:

‘Cornel de Jaeger’.

De host:

‘Aha, de vriend van koning Willem-Alexander?’.

Even keerde de vrouw die ik al die jaren als mijn moeder had gekend, terug en weifelend keek ze de host aan, die zijn opwinding niet eens meer trachtte te verbloemen.

‘Ja, u weet wel, de graaf die is opgegroeid met Alex’.

Mijn moeder stamelde iets van dat ze het niet goed wist. Een moment was daar een doodse stilte. Iedereen in de tv-studio hield de adem in. Toen leek mijn moeder een besluit te nemen, haar ogen lichtten op toen ze zei:

‘Jazeker, we gaan regelmatig bij ze op bezoek, mijn man Cornel en ik. Max en ik zijn goede vriendinnen geworden’.

De regie vond haar fatsoen en liet de host het gesprek afsluiten. Mijn moeder werd zachtjes meegenomen en ze hebben haar opgevangen tot mijn broer en ik haar hadden opgehaald. Uiteraard ging de hele scene van de geestelijke instorting van mijn moeder viraal. De koppen spraken van ‘schizofrenie in de studio’ tot ‘helemaal de weg kwijt’ en die waren nog mild en objectief. Vooral het moment van aarzeling en verwarring waarna mijn moeder zichtbaar haar rug rechtte en verklaarde de vriendin van Maxima te wezen, werd uit den treure uitgezonden, gedeeld, bekeken, bespot, becommentarieerd en voor de eeuwigheid vastgelegd. Vergelijkingen met Hollywood-films werden gemaakt waarbij meervoudige of andere knotsgekke persoonlijkheden de gruwelijke hoofdrol hadden. Mijn moeder was voor een tijdje de Norman Bates van de sociale media. Haar uitgever, ook niet op zijn achterhoofd gevallen, startte onmiddellijk een intensieve reclamecampagne voor het boek over Hellen en Cornel. Hij gebruikte nog net niet de scène uit de talkshow, maar het ‘leef je helemaal in in deze bijzondere romance’ scheelde niet veel. Ook internationale media pikten het verhaal op en ook dat was koren op de molen van de uitgever. Al snel was het boek in het Engels vertaald en later in nog heel wat andere talen. Kortom, het op zijn hoogst matige boek van mijn moeder werd een internationale bestseller. Het duurde geen tien maanden voordat er ook een dikke deal was voor een speelfilm. Godzijdank werd het een Engelse feelgood film, Engelsen bakken tenminste nog wat van dat genre, met een gerenommeerde actrice in de rol van onze moeder. Ik heb hem nooit gekeken, mijn broertje was betrokken bij het script, om nog te redden wat er te redden

viel. Toen de grote aandacht voor dit boek wat was geluwd, vonden mijn broertje en ikzelf ons terug met allerlei agenten, vertegenwoordigers, uitgevers en een goed, zeg gerust, zeer goed gevulde bankrekening. Mijn moeders eerdere boeken verschenen in nieuwe uitgaven en beklommen ook de ranglijsten van goed verkopende boeken.

Mijn moeder kreeg dit allemaal niet meer mee. Ook thuis in haar veilige omgeving trad ze niet meer in haar eigen zelf terug. Na een paar weken werd duidelijk dat ze in de wereld van Hellen Valk vastzat. Weg was het verdriet, de zorgen en de pijn van het verloren wanen. Mijn vader werd niet meer genoemd. Want daar was Cornel. Altijd Cornel. Die haar liefhad, die haar vreugde gaf, die haar meenam de wereld in. Dagen die tot weken en maanden uitgroeiden, zat ze in haar stoel naar buiten te staren en blij te wezen. Gelukkig te zijn. We verkochten haar huis, óns ouderlijk huis en vonden het glinsterglanster huis voor haar. Daar werd ze goed verzorgd en in de gaten gehouden. Het lieve personeel maakte wandelingen met haar, brachten haar in contact met medegenoten. Ze liet het zich allemaal welgevallen. Maar altijd had ze het over Cornel. Cornel die haar haar redding bracht. We leerden ons zich bij deze nieuwe werkelijkheid neer te leggen. We leerden mee te gaan in haar realiteit en verhalen en praatten vele uren over die man die niet bestond en de dingen die ze niet samen hadden gedaan. Met een vrouw die eruit zag als onze moeder, maar onze moeder niet meer was.

* * *

Altijd als ik bij mijn moeder ben geweest, ga ik ook bij mijn vader langs. De begraafplaats waar hij lang geleden zijn laatste rustplaats heeft gevonden, ligt namelijk op de route tussen mijn woonplaats en die van mijn moeder. Het komt vaak voor dat ik voor de afslag even aarzel of ik niet gewoon rechtdoor zal rijden naar mijn eigen wereld en mijn eigen leven, waar ik gezien wordt en van me gehouden. Een leven dat echt is. Een leven dat klopt. Maar altijd weer valt mijn beslissing in het voordeel van mijn vader uit. Het is zo lang geleden dat ik hem in levende lijve heb gesproken. Ik ben nu zelf bijna net zo oud als mijn moeder was toen ze mijn vader verloor. Vele dagen gaan voorbij zonder dat ik aan hem denk. Ik heb een goed leven en mijn vader is een vage herinnering geworden aan een persoon waar ik heel veel van hield maar die ik absoluut niet meer mis. Maar hem gewoon zo maar voorbij rijden en hem onbezocht achterlaten, nee dat kan ik niet. Want ik weet hoe graag hij me zou hebben gezien als hij niet doodgegaan was en stokoud in mijn geboorteplaats met mijn moeder had gewoond. Ik stel hem me dan voor zoals ik hem kende toen ik afscheid van hem moest nemen. Een grote, lieve man met donkere, twinkellende ogen en altijd dat grijnsje op zijn gezicht. Natuurlijk zou hij nu krommer zijn en kaler en vol rimpels, maar zijn ogen zouden nog altijd oplichten als hij me zag. Zoals ze dat altijd deden al die jaren, die weinige jaren, dat ik zijn dochter mocht zijn. Vage herinneringen of niet, zijn ogen zie ik nog altijd voor me.

Dus sla ik voor de hoeveelste keer de afslag ook nu weer in en loop al spoedig over de stille begraafplaats. Het is een grote en heel groene begraafplaats aan de rand van mijn geboortedorp. Aan ruimte hier geen gebrek. De natuur is overvloedig aanwezig en deelt genoeglijk haar ruimte met de grafstenen. De grens tussen bos en begraafplaats is niet scherp te trekken. Niet voor de laatste keer denk ik dat het hier eigenlijk te mooi is en te vredig. Het doet me nog steeds goed dat ik me er ergens diep van binnen nog steeds kwaad over maak, dat mijn vader hier ligt. Ik mag dan geleerd hebben te leven met zijn voortijdige dood, accepteren doe ik het eigenlijk nog steeds niet.

Ik loop het bekende tussendoorweggetje op, en groet in stilte de graven die ik zo vaak ben gepasseerd. Dag meneer Den Dreef, hallo mevrouw Rikkie Mansel, geliefde moeder en oma en al 55 jaar een mens van voorbij. Ze zijn allemaal in het licht, ze zijn vrij. Voorbij. Wat een naar woord. Ik haat het. Ik sla het derde zijpaadje in en daar is hij, aan mijn linkerhand, de laatste rustplaats van mijn vader. Dat is hem aan te zien. Het graf is min of meer overwoekerd door het bos. Meer meer dan min. Tientallen jaren hebben we het volgehouden om het graf nog enigszins toonbaar te houden. Maar nu ook mijn oompje, wegens zijn zwakke gezondheid zijn onderhoudspogingen heeft

gestaakt, is het graf snel groen geworden. Mocht u een onderhoudsvrij graf wensen, neem dan een grafplaat die het hele graf afdekt. Alleen door natuursteen groeit geen spriet. De oude gietijzeren stoel doet echter nog steeds prima dienst, niet kapot te krijgen. Ik zet hem voor het graf en neem plaats. Ik weet welk gevoel mij gaat overvallen. Op die stille plek waar alleen de vogeltjes hun stem laten horen, daalt het stille verlangen over me heen en omvat me als een zachte deken. Weemoedig. Het doet niet echt meer pijn maar toch: was voorbij maar niet voorbij. Kon ik mijn vader maar eventjes spreken, eventjes mijn leven van toen, toen ik nog een kind was, aanraken. Met mijn vader is mijn lijntje met mijn geschiedenis verdwenen. Wat blijft zijn herinneringen, dat roepen mensen maar al te snel en al te vaak. Maar om je te herinneren heb je die andere persoon nodig. Levend en wel om te kunnen zeggen: "Weet je nog"? Om verhalen te delen en gevoelens in elkaar wakker te maken. Herinneringen moeten worden opgeroepen en als je dat te lang niet doet, verdwijnen ze in diezelfde ruimte als waar je je geliefde hebt moeten achterlaten.

Mijn moeder heeft dit probleem op unieke wijze opgelost. Ze leeft in haar eigen wereld. In een wereld waarin alleen zichzelf nog dood kan gaan. Ze is een oude vrouw nu en dat moment zal niet heel lang meer duren. Dan zal ik officieel wees zijn, maar mijn broer en ik zijn het al jaren. Vanaf dat moment waarop mijn moeder voor het oog van de wereld de overstap maakte van de echte naar de fantasiewereld. Op dat moment raakte ik mijn beide ouders kwijt. Zij en Cornel zullen tot haar dood met elkaar verbonden blijven, van elkaar houden en voor elkaar zorgen. Mijn moeder zal nooit meer opnieuw weduwe worden. Mijn moeder zal nooit meer opnieuw hoeven rouwen. Ik gun het haar van harte. Als dit haar manier is om aan de pijn van het gemis te ontkomen, dan heb ik daar vrede mee. Er zijn mensen die zeggen: "Lekker dan, je moeder houdt nu van een andere man". Maar dat zijn de mensen die het niet begrepen hebben, die het niet weten. Mijn moeder houdt helemaal niet van een andere man.

De grafsteen van mijn vader staat in al het groen fier overeind. Een solide, stevige grafsteen gaat een hele poos mee. Het groen is omhoog geschoten en onttrekt de tekst uit het oog. Maar ik hoef het niet opzij te vegen om te weten wat er staat. De datum van mijn vaders overlijden: 30 november 2013, zowel in steen als in mijn hart gegrift. Daaronder een hart. Allemaal in goud gegraveerd en ook na al die jaren nog goed leesbaar. Dan zijn naam: Joannes, "zonder h Marleen net als mijn opa daar ben ik naar vernoemd", Cornelis Maria. Mijn vader droeg die naam ruim 57 jaar lang in de echte wereld. Ik strijk met mijn vinger over Cornelis, een goede traditie om naar ene Cornelis te vernoemen, wie was die Cornelis eigenlijk? Cornelis. Cornel. Mijn moeder zegt: "Ik ben niet gek hoor, ik weet gerust wel dat mijn man dood is. Niemand keert terug uit de dood. Dat kan alleen in een soap-serie. Ik heb gewoon heel veel geluk gehad dat ik Cornel ben tegengekomen". Mijn vader heeft mijn moeder moeten verlaten, maar ze heeft een manier gevonden om hem weer terug te krijgen. Chapeau mamma. Leef nog lang en gelukkig met de enige man van wie je ooit hebt gehouden.